

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN KURULUŞU, FAALİYETLERİ VE
TÜRKİYE'NİN MÜCADELE POLİTİKALARI

SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
GÜVENLİK ÇALIŞMALARI BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Gürkan ÇOŞAR

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Alihan LİMONCUOĞLU

İSTANBUL – 2019

TEZ TANITIM FORMU

- YAZAR ADI SOYADI** : Gürkan ÇOŞAR
- TEZİN DİLİ** : Türkçe
- TEZİN ADI** : PKK Terör Örgütü'nün Kuruluşu, Faaliyetleri ve Türkiye'nin Mücadele Politikaları
- ENSTİTÜ** : İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ANABİLİM DALI** : Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
- TEZİN TÜRÜ** : Yüksek Lisans
- TEZİN TARİHİ** : 05.07.2019
- SAYFA SAYISI** : 95
- TEZ DANIŞMANLARI** : Dr. Öğr. Üyesi Alihan LİMONCUOĞLU
- DİZİN TERİMLERİ** : PKK, Terör, Türkiye
- TÜRKÇE ÖZET** : Türkiye'de terör problemi seneler ülke gündeminde yerini korumuş ve korumaya devam etmektedir. Ülkemiz mevcut enerjisini bu konuya harcayarak politik, ekonomik ve toplumsal alanda amaçladıklarının oldukça gerisinde kalmıştır. Ülkemizin terör konusunda ortaya koyduğu mücadelede devamlılık sağlayamaması sebebiyle terör ülkemizin en büyük problemlerinden biri olmayı sürdürmektedir.
- Türkiye, yaklaşık otuz seneden daha uzun zamandır, türlü türlü terör eylemleriyle karşı karşıya kalmış ve bu saldırılar halen devam etmektedir. Türkiye'ye saldırılar düzenleyen terör örgütlerinin başında PKK terör örgütü gelmektedir. Ülkemizin konumu sebebiyle dünyada stratejik bir merkezde olması, bahsi geçen bu saldırıların en önemli sebeplerinden biridir.
- Bu çalışmada Türkiye'ye karşı uzun zamandır terör eylemlerinde bulunan PKK terör örgütünün kuruluşu, gerçekleştirdikleri eylemler ve tüm bunlara karşı Türkiye'nin uyguladığı müdahaleler incelenecektir.
- DAĞITIM LİSTESİ** : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN KURULUŞU, FAALİYETLERİ VE
TÜRKİYE'NİN MÜCADELE POLİTİKALARI

SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
GÜVENLİK ÇALIŞMALARI BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Gürkan ÇOŞAR

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Alihan LIMONCUOĞLU

İSTANBUL – 2019

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının ederlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin/projenin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez/proje olarak sunulmadığını beyan ederim.

Gürkan ÇOŞAR

.../.../2019

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Gürkan ÇOŞAR 'ın “Pkk Terör Örgütü'nün Kuruluşu, Faaliyetleri Ve Türkiye'nin Mücadele Politikaları” adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Güvenlik Çalışmaları Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Dr. Öğr. Üyesi Alihan LİMOCUOĞLU
(Danışman)

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Fuat TUNÇER

Üye

Dr. Öğr. Üyesi İskender GÜMÜŞ

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

... / ... / 2019

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ
Enstitü Müdürü

ÖZET

Türkiye'de terör problemi seneler ülke gündeminde yerini korumuş ve korumaya devam etmektedir. Ülkemiz mevcut enerjisini bu konuya harcayarak politik, ekonomik ve toplumsal alanda amaçladıklarının oldukça gerisinde kalmıştır. Ülkemizin terör konusunda ortaya koyduğu mücadelede devamlılık sağlayamaması sebebiyle terör ülkemizin en büyük problemlerinden biri olmayı sürdürmektedir.

Türkiye, yaklaşık otuz seneden daha uzun zamandır, türlü türlü terör eylemleriyle karşı karşıya kalmış ve bu saldırılar halen devam etmektedir. Türkiye'ye saldırılar düzenleyen terör örgütlerinin başında PKK terör örgütü gelmektedir. Ülkemizin konumu sebebiyle dünyada stratejik bir merkezde olması, bahsi geçen bu saldırıların en önemli sebeplerinden biridir.

Bu çalışmada Türkiye'ye karşı uzun zamandır terör eylemlerinde bulunan PKK terör örgütünün kuruluşu, gerçekleştirdikleri eylemler ve tüm bunlara karşı Türkiye'nin uyguladığı müdahaleler incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: PKK, terör, Türkiye

SUMMARY

Terrorism problem in Turkey that year and continues to protect and maintain its place on the national agenda. Our country has spent much of its energy on this subject, and it lags far behind in its political, economic and social context. Terrorism continues to be one of the biggest problems of our country due to the continuity of our country's fight against terrorism.

Turkey has long been more nearly thirty years, has been faced with all sorts of acts of terrorism and these attacks are still continuing. At the beginning of the terrorist organization PKK attacks on Turkey comes regulate terrorist organization. Being a strategic center in the world because of the position of our country is one of the most important reasons of these attacks.

In this study, a long time provider of the terrorist organization PKK against Turkey Located in terrorist activities, and they perform all actions against Turkey's intervention to implement them will be examined.

Keywords: PKK, terrorism, Turkey

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ÖZET	I
SUMMARY	II
İÇİNDEKİLER	III
ÖNSÖZ	V
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
TERÖR VE TERÖRİZM	3
1.1. Terör ve Terörizm Kavramları.....	3
1.2. Terör ve Terörizmin Tarihçesi.....	7
1.3. Terörizmin Amacı	10
1.4. Terörizmi Yaygınlaştıran Sebepler	12
1.5. Terörizmin Özellikleri	13
1.6. Terörizmin Unsurları	14
İKİNCİ BÖLÜM	18
PKK TERÖR ÖRGÜTÜ: YAPI VE İDEOLOJİ	18
2.1. PKK Terör Örgütünün Özellikleri, Amacı, Yapısı, Kuruluş ve Uzantıları	18
2.1.2. PKK Terör Örgütünün Özellikleri	18
2.1.3. PKK Terör Örgütünün Yapısı	19
2.1.4. PKK Terör Örgütünün Amacı	25
2.1.5. PKK Terör Örgütünün Kuruluşu	25
2.1.6. PKK Terör Örgütünün Uzantıları	27
2.2. PKK Terör Örgütünün İdeolojisi	29
2.2.1. Kürt Milliyetçiliği	30
2.2.2. Marksizm	30
2.2.3. Leninizm	32
2.2.4. Sosyalizm	33
2.3. PKK Terör Örgütü Faaliyetleri.....	34
2.3.1. PKK'nın Eğitim Faaliyetleri.....	34
2.3.2. PKK'nın Terörist Faaliyetleri.....	35
2.4. PKK'nın Devletleşme Çalışmaları	37
2.4.1. İnsan Kaynağı (Millet) Oluşturma Çabası	37
2.4.2. PKK'nın Meşruiyet Algısı Oluşturma Çabası	39
2.4.3. PKK'nın Otorite Kurma Çabası.....	40
2.4.4. PKK'nın Alan Hâkimiyetine Yönelik Eylemleri	41

2.5. PKK Terör Örgütünün Stratejik İlişkileri	42
2.5.1. PKK- Suriye İlişkisi.....	42
2.5.2. PKK-İrak İlişkisi.....	43
2.5.3. PKK-İran İlişkisi.....	45
2.5.4. PKK-ABD İlişkisi	46
2.5.5. PKK-Rusya İlişkisi.....	47
2.5.6. PKK-AB İlişkisi	48
2.6. PKK'nın İktisadi Boyutu	50
2.6.1. PKK'nın Finansal Kaynakları.....	50
2.6.2. PKK'nın Mali Giderleri.....	52
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	53
TÜRKİYE'NİN PKK İLE MÜCADELE STRATEJİLERİ	53
3.1. PKK Terörü ile Mücadele Yöntemi Olarak Çözüm Süreci	53
3.2. Türkiye'nin PKK'ya Karşı Yürüttüğü Kamu Diplomasisi.....	54
3.3. Türkiye'nin PKK'ya Karşı Aldığı Önlemler.....	55
3.3.1. Terörizmle Mücadelede Türkiye'nin Güçlü Yönleri	57
3.3.2. Terörizmle Mücadelede Türkiye'nin Zayıf Yönleri.....	58
3.4. Siyasi ve Diplomatik Yöntemler	59
3.4.1. Devletler Düzeyinde Bölgesel ve Küresel Girişimler.....	59
3.4.2. Uluslararası Örgütler Düzeyinde Girişimler	62
3.4.3. Politik Söylem ve Eylemler.....	63
3.5. Terörizmle Mücadele Yolları ve Güç Kullanma	64
3.5.1. Türkiye'nin Terörizmle Mücadele Stratejisinde İmkân ve Kabiliyetler	64
3.5.2. Terörizm ile Mücadelede Uluslararası İş Birliği.....	66
3.5.3. Terörizm ile Mücadelede Önemli Noktalar	67
3.5.4. Türkiye'nin Terörizm ile Mücadele Deneyimi	69
SONUÇ	71
KAYNAKÇA.....	73

ÖNSÖZ

Çalışma konusunun belirlenmesinde ve çalışmanın hazırlanma sürecinin her aşamasında bilgilerini, tecrübelerini ve değerli zamanını esirgemeyerek bana her fırsatta yardımcı olan, kullandığı her kelimenin hayatıma kattığı önemini asla unutmayacağım saygıdeğer danışman hocam; Dr.Öğr. Üyesi Alihan LİMONCUOĞLU'na,

Bana daima inanan bugünlere gelmemde büyük emeği olan başta ailem ve canım eşime sonsuz teşekkürlerimi borç bilirim.

Gürkan ÇOŞAR

GİRİŞ

Terör kavramı, neredeyse insanlık tarihi kadar eskidir. Tüm çağlarda insanlarla ve dünyayla uyumlu olarak yaşamakta olan insanların varlığına kadar, suça karşı meyilli, topluma zarar veren bireylerin bulunması da önemlidir. Terör kavramı, ruhsal harp enstrümanlarının ilk sırasında gelen ve çok zararlı bir yapıdır. Terör, eski zamanlarda çete diyebileceğimiz etkinlikler gerçekleştiren ve büyük kitleler üzerinde görülmeyen faaliyetlerken, sanayi devrimiyle beraber daha farklı hal almıştır. Sanayileşmeyle beraber yarış içinde olan ülkeler, ilk önce birbirlerini sonrasında da kontrol ettikleri bölgeleri ve kitleleri baskı altına gibi maksatlarla terör kartını devamlı açmaktadırlar. Bir ülkenin terör olarak gördüğü bir yapıya başka bir ülke “kurtuluş savaşçısı” gözüyle bakabilmektedir. Asıl önemli olan terör ile mücadele konusunda ülkelerin kendi yapıları dahilinde yaptıkları etkinliklerdir¹

Terör, bünyesinde şiddet kavramını taşıyan bir olgudur. Bu olguyu pek çok ülke bir vasıta olarak kullanmışlardır. Tüm dünyada gerçekleşen pek çok olayın ve ülkeler arasındaki yarışmanın galibiyetle sonuçlanması amacıyla bu olguyu ülkeler çıkarları için farklı şekillerde kullanmışlardır. Bu konu için örnek verecek olursak Fransa’da gerçekleşen devrimden sonra var olan düzene karşı gelenlere “terörist” denmesiyle terör kavramının giderek bilinçaltına yerleştiğini ve devrim sonucunda meydana gelen milliyetçilik akımıyla beraber bölücülük etkinliklerinin başladığını ifade edebiliriz.

Terörizm kavramının geçtiği farklı bir alan ise; soğuk savaş zamanıyla beraber meydana gelen sömürgeciliktir. Sömürgecilik faaliyeti gösteren ülkeler amaçlarına ulaşabilmek için sömürmek istedikleri bölgelerde terör kavramını kendilerine hedef olarak seçen örgütlere destek vermişlerdir. 1978 senesinde kurulan PKK terör örgütü de bahsettiğimiz bu yapılardan biridir.

Ülkemizdeki terör eylemleri kapsamında hareket eden değişik adlarla pek çok örgüt bulunmaktadır. Ülkemizi terörizm çerçevesinde seneler boyunca en çok zorlayan ve devamlı olarak rahatsızlık yaratan terör örgütü PKK olmuştur. PKK terör örgütü, uzun vadede ülkenin birçok bölgesini kapsayan bir alanda Kürdistan devleti kurmak istemektedir. PKK terör örgütü, ülkemizin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yaşamakta olan bireylerin, Kürt olduklarını ve Türkiye’nin bu bölgede

¹ Mehmet Saray, “Ermenistan ve Türk Ermeni İlişkileri”, İÜ Edebiyat Fakültesi, 2003, s.7

yaşayan insanları sömürdüğünü ifade etmiş ve bölge halkından destek görmeye çalışmıştır²

Terör örgütlerinin devlet kurma konusundaki düşünceleri, bir yandan ülkemizin terörle mücadelesini bir yandan da uluslararası teröre karşı gerçekleştirilen tedbirleri ilgilendirmektedir. Terörizmle mücadele kapsamında doğru yaklaşımın bu örgütlerin merkezi yapılarını tüm yönlerden etkisizleştirmek ve örgütlerin gerçekleştirdikleri eylemlerin sekteye uğratılması şeklinde olmalıdır. Fakat tam olarak merkezi yapı kapsamında yapılmayan eylemler, güvenlik güçlerince insan haklarına karşı gerçekleştirilen hatalar, bir taraftan örgütlerin zemin hazırlamalarına ivme kazandırırken, diğer taraftan örgütlerin kendi zeminleri tarafından benimsenmelerini arttırmaktadır.

Dünyada terörler mücadele konusunda birçok başarılı örnek bulunmaktadır fakat Türkiye’de şartların aynı olmaması ve konuyu çözümünde sihirli bir formül bulunmadığı söylenebilir. Farklı bölgelerde farklı devletler vardır ve farklı toplumlar yaşamaktadır; konuşulan diller farklıdır fakat bu durum, çatışmanın siyasi bir başarı ile sonuçlandırılması için gerekli olan enstrümanların var olmadığı anlamına gelmemektedir.

² Mustafa Murat Sümercan, “**Uluslararası Terörizm ve PKK Terör Örgütü**”, 2010, s. 13

BİRİNCİ BÖLÜM

TERÖR VE TERÖRİZM

1.1. Terör ve Terörizm Kavramları

Terör, uluslararası kapsamda daha net bir şekilde tanımlanamamış ve bugün de üretildiği ortama, bölge özelliklerine ya da teknolojinin durumuna göre farklı tanımlamalarla belirtilmeye çalışılmıştır. Terör, “bir kavram olarak ilk kez Dictionnaire de de l’Académie Française’in 1789 senesinde yayınlanmış olan ekinde bulunmuş ve “terör sistemi, rejimi” şeklinde tanımlanmıştır”³

Terör kavramı, Latince “terrere” kökünden gelmektedir. Türkçe’de “tedhiş, yıldırma, korkutma” anlamına gelmektedir. Terör sözcüğü Batı kökenlidir ve Redhouse sözlüğünde “terror” kelimesinin karşılığı olan “dehşet, dehşet saçan şey, korkunç şey ya da kimse” olarak ifade edilmiştir. Terörist kelimesi ise, tüm bu fiilleri gerçekleştiren birey olarak tanımlanmaktadır. Ordinaryus Prof. Dr. Sulhi Dönmezer’e göre terör kavramı “şiddetin, toplumsal, milli, dinsel, ırksal, fesat ve diğer amaçlarla ve sosyal sınıflar arasında savaşı ve çatışmayı kışkırtmak üzere planlı ve hukuka aykırı olarak kullanması” şeklinde ifade edilmiştir. 12.04.1991’de kabul edilen 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun Terör Tanımı başlığı altında 1. maddede verdiği tanıma göre;

*Terör; baskı, cebir, şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyeti’nin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü eylemlerdir*⁴

şeklinde tanımlanmıştır. Bu kanun çerçevesinde; terörün bir hayli geniş bir tanımlaması yapılmasına karşın terörden çok terörizm tanımlanmaya çalışılmıştır. Zira otoriteyi yıkmaya yönelik ve siyasi unsurlar barındıran durumlar terörden çok

³ Yılmaz Altuğ, “Terörün Anatomisi”, **Altın Kitaplar**, 1995, s. 19

⁴ Gürol Korkmaz, “Tanımı Sorunlu Bir Kavram Olan: Terör”, **Polis Dergisi**, 2006, s.5

terörizm kavramını açıklamaya yöneliktir. Mehmet Ali Bal ise, terörü şu şekilde tanımlamıştır:

Birey, grup, kuruluş ya da devlet ve devlet kurumlarının, düşmanlarına yönelik uyguladıkları yasa haline gelmiş veya reddedilmiş, onaylanan ya da ayıplanan, hukuki ya da hukuksuz, suç ya da cezalandırma, saldırmak ya da savunmak, işgal ya da kurtuluş amacıyla gerçekleştirilen; fiziksel, ruhsal, dini, milli, kültürel, politik, ekonomik, sivil faaliyetler ve etkinlikler sonucu meydana gelen durumdur. Terör başkalarına; birey ya da bireylere; eşya ya da eşyalara, düşünce ya da bir fikre karşı kendi istek ve niyetlerini elde etmek ya da oluşturmak amacıyla veya elde edinceye kadar devam ettirilen her çeşit eylemi kapsamaktadır. Terör kişi ve toplumda korku oluşturmak, onları engellemek veya kısıtlamak amacıyla, kendi iradesini benimsetmek üzere uygulanan her çeşit engelleyici ve tahrik edici, koruyucu ya da baskıcı, kısıtlayıcı veya özgürleştirici yöntem, metot, tarz ve stratejilerdir ⁵

Amerikan İstihbarat Teşkilatı (CIA) tarafından terör; “Bireyler ya da gruplar aracılığıyla şiddet gösterme veya kullanım tehdidi” şeklinde tanımlanmasının karşısında Bağımsız Devletler Topluluğu’da şu şekilde bir tanımlama yapmıştır:

Kamu güvenliğine zarar veren, idari güçler tarafından karar alınmasını etkilemek veya toplumu terörize etmek maksadıyla işlenen ceza hukuku çerçevesinde cezalandırılan ve aşağıdaki şekillerde gerçekleşen hukuka aykırı fiiller:

- Gerçek veya tüzel kişilere karşı yapılan şiddet ya şiddet tehdidi;
- İnsanların yaşamını tehlikeye atacak şekilde mülk ve maddi nesnelere ortadan kaldırma ve bunları ortadan kaldırma tehdidinde bulunma;
- Mülkiyete önemli derecede zarar verme ve topluma zararlı neticelere yol açma;
- Bir devlet adamı veya kamu yetkilisine vazifesini sonlandırma maksatlı veya ondan ölç almaya yönelik tehditte bulunma;

⁵ Cemal Güzel, “Korkunun Korkusu: Terörizm”, **Ayraç Yayınları**, 2002, s. 14-15

- Bir yabancı devlet temsilcisine veya uluslar arası personele ve bunların işyerleri ya da araçlarına saldırma;

- Taraf devletlerin ulusal hukuklarında veya terörle mücadeleyi kendine amaç edinmiş evrensel çapta tanınan hukuki enstrümanlarda terör olarak nitelenen diğer eylemler⁶

Komünist ideolojinin kurucularından olan Lenin, terör kavramının tanımını diğerlerine göre farklı bir biçimde yapmıştır. Lenin terörü; "savaşın bazı zamanlarında, güçlerin belirli bir halinde, kesin savaşın bulunması durumunda, yararlı ve üstelik esas mücadele olabilecek olan askeri eylem şekillerinden birisi" olarak tanımlamıştır.

Bundan başka, Suat İlhan'a göre; "Terörün kapsadığı şiddet savaş çağrışımı yapmakta; terörün kuralının olmayışı ise savaştan en önemli ayrıcalığını oluşturmaktadır"⁷

Schmid ve Jorgman adlı araştırmacılar, 190 tane terör tanımını yayınlamışlardır. Bu tanımlar ele alındığı zaman, tanımlarda geçen vurgular ve yüzdeleri aşağıdaki gibi olmuştur:

- Olay ve güç (violenceandforce) %83.50,
- Siyasi içerik (politicalcontent) %65.00,
- Kaygı ve sindirme (fearand terör) %51.00,
- Korkutma (threat) %46.00 ve
- Ruhsal etki (psychologicaleffects) %41.50⁸

Terör kavramını inceleyip, tanımlayan araştırmacıların her birinin birbirinden farklı tanımlamalarla tanımladığı görülmüştür.

⁶ Necati Alkan, **Gençlik ve Radikalizm**, İstanbul, Karakutu Yayınları, 2013, s. 19

⁷ Suat İlhan, "Terör: Neden Türkiye?", 1998, s. 21

⁸ Gabriel Weimann, Conrad Winn, "**The Theater of terror: Massmedia International Terrorism**", 1994, s. 22

Terörizm, bir kurama, felsefeye ya da ideolojiye dayanılarak siyasi maksatlarla, iradi olarak terör ve şiddetin sistemli ve hesaplı bir biçimde kullanılarak, savaş veya diplomasi ile kazanılmayan amaçları elde etmektir.

Yeni dünya düzenine geçilmesinden sonra psikolojik savaşlar ortaya çıkmış ve bazı devletler etkin rol oynamak için terörizmi bir hedefe veya çözüme ulaşmada bir vasıta olarak görmüşlerdir⁹

Gunter terörizmi, “çoğunlukla faillerinin davalarını sıradan yollardan sunabilecek siyasi ve askeri güce ulaşmayı başaramamalarından kaynaklanan bir olgu olarak sunulması”¹⁰ diye ifade etmiştir.

İngiliz terör uzmanı ve araştırmacı Thackrah terörizmi; “yeni bir politik düzenin kurulmasına yardım etmek için, devrimci hareketlerde şiddet ve korkunun düzenli bir şekilde kullanılması”¹¹ şeklinde ifade etmiştir. Bunun gibi İsraili bir araştırmacı Natenyahuda; “İsteyerek ve sistematik bir biçimde suçsuz kişileri öldürme, tehdit etme ve sakat bırakma suretiyle, politik sonuçlara ulaşmak amacıyla korku salma”¹² şeklinde tanımlanmıştır.

Ceza Hukukunu Birleştirme Konferansları'nın üçüncüsü olan 1930 Brüksel Konferansı'nda terörizm kavramının ilk kez tanımı yapılmaya çalışılmış ve bu eylemlere “müşterek tehlike arz edebilecek nitelikte bir aracın bilerek ve isteyerek kullanılması”¹³ ölçütü getirilmiştir.

En geniş terörizm tanımlarından birisi de, İslam Konferansı Örgütü tarafından yapılmıştır. Buna göre:

Terörizm sebep ve kasdına bakılmaksızın toplumu terörize etmek ya da ona zarar verme girişiminde bulunmak veya halkın hayatları, onurları, güvenlikleri, özgürlükleri veya haklarını tehlikeye atmak veya çevreyi, bir kamu kurumunu veya kamu veya özel mülkü zarara maruz bırakma veya onları ele geçirme veya onlara el koyma veya bir milli kaynağı veya uluslar arası hizmetleri tehlikeye atma ya da bağımsız devletlerin düzen, ülke bütünlüğü, siyasal birliği veya özgürlüklerini tehdit

⁹ Alkan, a.g.e., s.20-21

¹⁰ Micheal Gunter, “Ermeni Terörizminin Çağdaş Görünümü” 1989, s. 6

¹¹ John Richard Thackrah, “Encyclopedia of terrorism and political violence” 1987, s. 14

¹² David Charters, “Benjamin Netanyahu, ed. Terrorism: How The West Can Win”, 1987, s. 14

¹³ Enver Bozkurt, Selim Kanat, “Uluslararası Toplumun Paradoksu: Terörizm, İnsan Hakları, Güvenlik ve 11 Eylül Sonrası Meydana Gelen Değişiklikler”2007, s.15

etme maksadıyla bir şahsi veya toplu suç planını gerçekleştirmek için işlenen her çeşitte şiddet eylemi ile bu tür eylem tehdidinde bulunmadır.

*Terörizmi anatomik şiddetten farklı kılan özellik, bir örgüt aracılığıyla organize edilmesi ve amaçlarının kesin olmasıdır. Toplu şiddet ise önceden planı yapılmış ve kontrolsüzdür, kendiliğinden ve ansızın oluşur. Rasyonel bir şekilde hareket edilmesi ve kesin bir programı olması şart değildir. Terörizm genel itibari ile siyasi otoriteyi zayıflatmak, devrim ya da karşı devrim hareketini başlatmaktır. Terörizmin devamlı olarak kullandığı yöntem, var olan siyasal sistem ve hükümetin artık güvenli sağlayamadığı ve kolayca zaafa uğratabileceği, kendilerinin devletten daha güçlü olduğu düşüncesini kitlelere işlemeye çalışmaktır*¹⁴

Bunun yanında, terörizmi tanımlamaya çalışmanın boş bir meşguliyet olduğunu belirten Laquer, “pek çok terörizm tanımı içerisinde bulunabilecek tek ortak noktanın muhtemelen şiddet veya şiddet tehdidi” olduğunu belirtmiştir. Hoffman ise “topluma karşı yönelen en başta nefret uyandırıcı herhangi bir şiddet eyleminin çoğunlukla "terörizm" olarak nitelendirildiğini söylemiştir”¹⁵ Fakat, her ikisi de terörizmle şiddeti eşleştirmiştir. Oysa terörizmden söz ederken siyasi bir unsur içermesi göz önüne alınmamıştır.

1.2. Terör ve Terörizmin Tarihçesi

Terörizmin kökeni; Yahudi Jewish Zealots’un liderliğinde miladi ilk senelerde Filistin’deki Roma yönetimine isyan etmeleriyle başlamıştır.

Tarihin en eski terör grubu M.S.1. yüzyılda etkinlik gösteren Zealots bilinmektedir. Zealotlar, etnik terörizm diye adlandırılacak bir yapılanma ile Romalı işgalcilere karşı isyan başlatmayı denediler. Eski Filistin topraklarında M.S. 6-135 senelerinde Romalılara karşı Jewish Zealots önderliğinde bir kampanya başlatılmış fakat bu kampanyaya katılım gösterenlerin yaptıkları, tarihte ilk defa terör hareketi olarak benimsenerek 2 bin kişi çarmıha gerilmiştir. Zealots’un eylemleri çoğunlukla sembolik olup; en iyi eylem zamanları bayram ve dini günler olarak seçilmiştir¹⁶

¹⁴ İbrahim Kaya, “Terörle Mücadele ve Uluslararası Hukuk” USAK Books, 2005

¹⁵ Philip Herbst, Robert Herbst, “Talking terrorism: a dictionary of the loaded language of political violence” 2003, s. 15

¹⁶ Cemal Güzel, “Korkunun Korkusu: Terörizm”, 2002, s. 15

MS 68 senesinde ise Zealots'un bir topluluğu olan ve ismini suikastta kullandıkları sica adlı kılıçtan alan Sicariî örgütü, Roma'ya karşı Yahudi isyanını teşvik amacıyla ortaya çıkmıştır.

Siyasi olarak terör örgütlenmesine ise, 657' de Arap Devleti liderliği seçimi sonrası meydana gelen Hariciler hareketinde rastlanmıştır. "11. ve 12. yy.'da ortaya çıkan Haşîşiler; Hasan Sabbah'ın kurduğu iyi örgütlenmiş, disiplinli, gizli bir terör örgütü olup, üyelerini uyuşturucu kullanarak eğitip, suikastlarla, vur-kaç sistemi ile Selçuklu Devleti'ne karşı mücadele vermiştir" ¹⁷ Örgüt üyeleri eylemlerinde hançerle öldürmenin daha kutsi olduğunu düşündükleri için eylemlerinde hançer kullanmışlardır. Haşîşiler örgütü 13. yüzyılda Moğollar aracılığıyla ortadan kaldırılmıştır.

Diğer türlü gizli topluluklar, Hindistan ve Uzakdoğu'da yüzyıllardan beri var olmuşlardır. İngiliz Hintli makamlar bir çeşit tarikat olan Thug'ların varlığını Thug yok edilinceye dek kabul etmemişlerdir. "Thuglar, kurbanlarını ipek bir şal ile boğarlardı. Thug'lar ölümlerle dalga geçer ve maksatlarını açık bir şekilde ortaya koymazlardı. Siyasi amaçları, eğer varsa kolaylıkla belli olmamaktaydı" ¹⁸ Fakat; Thuglar tarikatı da Hindistan'da bir terör örgütü olarak faaliyetlerini İngiliz sömürgeci zamanında yok edilinceye dek sürdürmüştür.

Fransız İhtilali öncesi terör ve terörizm eylemleri ele alındığında örgütlenme sistemi olarak tarikat-mezhep oluşumları ve genellikle hükümdarlara yönelik suikast ya da vur-kaç şeklinde eylemler olarak karşımıza çıkarken Fransız İhtilali ile beraber başka bir boyut kazanmış ve yukarıdan terör ve terör devleti şeklinde tanımlandırılan bir terör türü meydana gelmiştir. Bununla beraber ulusalcılık unsurunun gelişmesi ile beraber azınlıkların kendi devletlerini kurmak maksadıyla terörizmi bir araç şeklinde kullanmaları da etnik terörizmi meydana getirmiştir.

Amerika'da İç Savaş zamanında beyazlar aracılığıyla kölelik sistemini sürdürebilmek için 1865'te KuKlux Klan Örgütü kurulmuştur. Fakat, bu örgüt zencilere karşı o zamanda yeni icat edilen altı kurşunlu colt tabancalarını kullanarak eylemler yapılmıştır. KuKlux Klan terör örgütü suikastlarını devlete karşı değil, başka etnik

¹⁷ Bernard Lewis, "Haşîşiler: İslam'da radikal bir tarikat", Kapı Yayınları, 2005, s. 11

¹⁸ Walter Laqueur, "Terörizmin Yorumlanması" 2002, s. 34

gruplara karşı yapması sebebiyle o zamana kadar eylemlerde bulunan terör örgütlerinden farklı tutulmuştur.

Bugünkü şekliyle ilk terör eylemleri 1878 Ocak'tan 1881 Mart'a kadar Rusya'da gerçekleşmiştir. Silahlı teröristlerden olan Kovalski'nin tutuklanmaya direnmesiyle terör olayları başlamış, bu olaylarda St. Petersburg genel valisi de vurulmuştur. Sonraları "bir general öldürülmüş, çarın bindiği tren havaya uçurulmuş ve sarayın lağımında dinamit patlatılmıştı. 1917 Bolşevik İhtilali'nden sonra küçük ölçekli bir politik şiddet dalgası daha geçmiştir"¹⁹

1916 – 1921 yılları arasında Kuzey İrlanda'nın hürriyetini amaçlayan IRA eylemlere başlamıştır. Ancak, IRA 1960'lı yılların sonuna doğru ayrılıkçı eylemlerin tekrardan alevlenmesi ve soğuk savaşın bitmesiyle beraber yeniden gündeme gelmiştir. Bu dönemden 21. yüzyılın başına kadar neredeyse 3000 kişinin hayatına kaybetmesine sebep olan eylemlerde bulunmuştur.

I. Dünya Savaşı bittikten sonra İtalya, Rusya ve Almanya'da iktidarların uygulamaya başladığı devlet terörü doruğa ulaşmıştır. Bu iktidarlar hükümet politikasını benimsetmek amacıyla terörü bir araç olarak kullanmışlardır. Stalin zamanında Rusya'da binlerce kişi düzen karşıtı oldukları sebebiyle öldürülmüştür. İtalya'da Mussolini zamanında, düzen karşıtı oldukları öne sürülen başta Sosyalist Parti Genel Sekreteri Matteoti olmak üzere birçok kişi öldürülmüştür. Almanya'da Hitler zamanında yalnızca hükümet politikasını benimsetmek amacıyla değil bunun yanında Yahudilere ve Çingenelere'de terör uygulanmıştır. Binlerce kişi kamplarda ve gaz odalarında öldürülmüştür²⁰

İkinci Dünya Savaşı bittikten sonra meydana gelen iki kutuplu dünyada savaşın daha tehlikeli ve istenilmeyen neticeler oluşturmasından ötürü savaştan vazgeçerek terörizmi bir vasıta olarak kullanmalarına sebep olmuştur. Dünyada süper güç olabilmek için 1960 ve 1980'li seneler arasında iki kutupta diğerinin alanını ya da her iki blogda da bulunmak istemeyen bağımsız kalmak isteyen hükümetlere karşı terör örgütlerine desteklerin verilmeye başlanması önemlidir. Bu nedenle süper güçler aracılığıyla Türkiye'de hem politik çatışmalar (sağ-sol) hem de etnik terör eylemleri desteklenmiştir.

¹⁹ Sabri Dilmaç, "Uluslararası Bir Sorun Terörizm ve Türkiye", 1996, s. 41

²⁰ Bruce George, Timothy Watson, "International Terrorism After 1992" 1992, s. 21

1990'lı senelerden sonra dünya başka bir terör dalgasının içerisine girmiştir. Bu yeni terör çeşidi bazı araştırmacılara göre Uluslararası Terörizm bazı araştırmacılara göre Küresel terörizm olarak isimlendirilmiştir²¹

Özellikle 1990'lı yılların başında Sovyetler birliği'nin parçalanması ile silahlara, savaş teknolojisine ve hatta kitle imha silahlarına kolay ulaşabilme olanağı teröristleri eskiye oranla daha tehlikeli konuma yükseltmiştir. Artık terörizm sıradan vatandaşlardan devlet başkanlarına kadar halkın her kesimini etkileyen ulusal değil uluslararası bir olgudur²²

21. yüzyılın başında gerçekleşen 11 Eylül saldırıları terörizme farklı bir boyut kazandırmıştır. Bu saldırılar neticesinde geçmişte savaş olarak isimlendirilen saldırıları terörle mücadele olarak isimlendiren bir dünya anlayışına yönlendirmiştir. Süper güç olmayı amaçlayan devletlerin insan hakları, müdafaa ve demokrasi adına terörizmi kullanmasının önünü açmıştır. Fakat uygulanan terörizm eylemlerinin temelinde dinsel ve etnik kimliklerin öne çıkartılarak hükümetlerin "Böl – Parçala - Yönet" sistemine göre; farklı bir dünya düzeni oluşturmak istediği yer almış ve de terörizm globalleşmenin bir aracı gibi hizmet görmüştür.

1.3. Terörizmin Amacı

Terörizmin maksadı, eylem gösterilen bölgenin jeostratejik niteliklerine ve bölgenin etnisitesine bağlı olarak farklılık göstermektedir. Fakat, terörizmin esas amacı genel anlamda açıklanacak olursa; hedef aldığı düzeni parçalayarak, onun yerine savundukları düşünceleri doğrultusunda yeni bir sistem veya düzen oluşturmaktır.

Bunun yanında; düzeni yıkıp yeni düzen kurmanın haricinde hükümetin birliğini ve bütünlüğünü yok ederek, toprak kazanıp ayrı bağımsız devlet kurmak gibi daha riskli bir maksadı da bulunmaktadır. Ancak, terör örgütlerinin eleman potansiyelleri ele alındığında bunun gibi amaçlara ulaşma olasılıklarının oldukça düşük olduğu bir gerçektir.

²¹ İhsan Bal, "Terörizm: Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler", 2006, s. 9

²² George, Watson, a.g.e., s.21

Terörizm uzun vadede iç, sivil veya uluslararası savaşlara ve devrimlere de sebep olmaktadır. Toplumun etnisitesine bağlı bir şekilde birbirine yönelmesi, eylem şiddetinin artması, halka ruhsal olarak baskı uygulanması ve dış hükümetlerden para, mühimmat ve de insan kaynağı sağlanması halinde olayların ve eylemlerin sonlanması için güvenlik güçleri ve hükümet ihtilal veya savaş kararı vermek mecburiyetinde kalabilmektedir ²³

Terörizmin veya terör örgütlerinin uzun vadedeki hedefleri dışında kısa vadede ulaşmak istediği hedeflerin de var olduğu bir gerçektir.

Terörizm, geleneksel savaş veya savaşım metotlarıyla ulaşılacak neticelerin peşinde değildir. Teröristler, bir alanı zaptetmezler. Rakiplerin güçlerini tamamıyla yok etmezler. Doğrusu çoğu kez bunu gerçekleştirecek güçleri de yoktur. Bunun yerine eylemleriyle, bu kitle iletişimi devrinde bir soruna ya da politik anlaşmazlığa vurgu yapmak isterler ²⁴

Terörizmin uluslararası bir sapsam kazanmasıyla beraber kimi güçlerin politik ve ekonomik çıkarların elde edilmesinde terörizm bir vasıta olarak kullanılmaya başlanmış ve hedeflerde değişmeler meydana gelmiştir. Bahsi geçen bu güçler, terörizmin kazanımlarının elde edilmesinde hedef alınan ülkede zayıflatıcı ve istikrarsızlaştırıcı bir platform oluşturmak için korku ve kaygı içerisinde yaşamakta olan sindirilmiş bir topluluk oluşturmak gibi amaca hizmet etmektedir. Toplumun ruhsal baskıyla karşı karşıya bırakılarak sindirilmesiyle bununla birlikte toplumun terör örgütlerine olan sıcakkanlığını artırıcı etkide bulunarak, insan kaynağına ulaşma maksadına da hizmet edilir. Bu amaçlar terörizmin propaganda ve reklam gereksinimini karşılamaktan başka bir şey değildir ²⁵

Terörizmi bazı amaçlara ulaşmak için bir araç gibi kullanmak isteyenler, gerçekleştirecekleri şiddet eylemleri ile uluslararası düzeyde seslerini duyurarak, ulusal ve uluslararası yardım sağlanması, para ve mühimmat gereksiniminin karşılanması, güç gösterisi ile insanların direnme gücünün kırılması ve güvenlik güçleri ile devletin zarara uğratılması, zayıflatılması gibi amaçlar için kullanmaktadırlar.

²³ Tülin İçli, Hanifi Sever, "Profiling Foreigners Involved in Crime: The Case of İstanbul" 2008, s.

254

²⁴ Ergil Doğu, "Terörizmin Mantığı ve Hedefi", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 1991, s.174

²⁵ Saray, a.g.e., s.12

Örgütlerin büyük bir bölümü kimliklerinden ve kendi devletlerinde kendilerine söz hakkı verilmediği için ve temsil edilmedikleri için terörizmi kullandıklarını dile getirmektedir. Terörizm aracılığıyla ifade ettikleri etnik gruba yasal olarak politik tanımlama kazanacaklarını belirtmektedirler. Fakat bunun gibi bir amacın ardında başka devletlerin var olduğu için asıl amacın diğer devletlerin çıkarlarına ulaşmasına yol açmaktadır. Böyle bir durumda doğrusu terör örgütleri başka devletlerin bir maşası olarak kullanılmaktadır. Bu sebeple de politik amaçları olan siyasi örgütler olarak ele almamak gerekir.

1.4. Terörizmi Yaygınlaştıran Sebepler

Bugün üzerinde mutabık olunan bir terörizm tanımı ortaya konamadığından terörizmin sebeplerinin de net olarak ortaya konulması mümkün değildir. Fakat terörizmin çok türlü sebepleri bulunmaktadır.²⁶ Terörizm problemini teşkil eden sebepler siyasi, iktisadi, kültürel ve sosyal yönden ele alındığında, maddeler halinde şu şekilde sıralanabilir:

- Milli bilinçteki zayıflamalar,
- Etnik ayrılıklar ve ırka veya dine bağlı hoşgörüsüzlükler,
- Ekonomik şartlar (ekonomik ve mali krizler, bölgeler arasındaki dengesiz dağılım, işsizlik, vs...),
- Toplumsal yapının bozulması,
- Göç,
- Kültürel yozlaşma,
- Eğitimde eksiklik,
- Otorite boşlukları,
- Yasal boşluklar,

²⁶ Saray, a.g.e., s.14

- Ahlaki çöküntüsü,
- Güvenlik zafiyetleri,
- İstismara açık sosyal problemlerin varlığı,
- Demokrasi ile halk güvenliği ve temel hakların güvence altında tutulması arasındaki dengenin duyarlılığını kaybetmesi,
- Siyasi kısıtlamalar,
- Uluslararası destekler ²⁷

1.5. Terörizmin Özellikleri

Dünyada var olan tüm terör örgütlerinde ve örgütlerin uyguladığı yöntemlerde ortak bazı özellikler bulunmaktadır. Bahsi geçen bu özellikleri sıralayacak olursak:

- Genellikle siyasi maksatlarla terör eylemi gerçekleştirilir. Organize suç örgütlerinden ayrı kılan özellikleri de budur.
- Kendi otoritelerinin ön planda olduğu, kendi kurallarını nizamlarını devlet üstünlüğünü benimsemeyen bir savunma şeklidir.
- Birdenbire ortaya çıkacak bir ilerleme değildir, organize bir ilerleme vardır.
- Dış güçlerden yardım almadan ilerleyebilmeleri olası değildir.
- Finans kaynaklarına gereksinim duyarlar. Soygun, kaçakçılık, organ mafyası, silah tüccarlığı gibi suçlarla beslenirler.
- Korkutucu, şiddet özelliği içeren baskı uygulanarak kendi ilkelerine göre hareket etmektedirler.
- Çoğunlukla başka güçlerin taşeronluğunu yaparlar.

²⁷ Saray, a.g.e.,s.14

- Terörizme karşı karşıya kalan birey veya grupların birçoğu suçsuz ve masum bireylerdir.

- İnsan ve gruplar üzerinde etki sağlamaya çabalarken tercih ettikleri yöntemler genel olarak insanlık dışı ve vahşi olabilmektedir.

- Kendilerini savundukları ülkünün yenilmez bireyleri ve askerleri olarak görürler.

- Onlar için düşman anlamına gelen her şeyi veya her bireyi hedef durumuna getirebilirler. Onlar için tarafsızlık yoktur.

- Teröristlerin yalnız başına bireysel kimlikleri mevzubahis değildir, örgütün kendi kimliği önemlidir. Örgüte zoraki ya da isteyerek dâhil olanların tümü, üstlerinden gelen emirleri sorgulamadan itaat etmek mecburiyetindedirler.²⁸

Bu özellikler, tüm terör örgütlerinde bulunmakla beraber, farklı örgütlerin kendilerine özgü bazı özellikleri de bulunabilmektedir. Mesela, bazı terör örgütleri, örgüt üyelerini gruplar şeklinde hücre tipi yapılar olarak düzenlemekte, bazı örgütler ise bir bütün halinde kitle tipi örgüt yapısı ortaya koyabilmektedir. Sayılan tüm bu özellikler arasında, terör örgütlerinin eylemleri ve sürekliliği açısından maddi yardıma gereksinim duyması, önemli bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır.²⁹

1.6. Terörizmin Unsurları

Terörizmin tarifinde devleti hedef alan sistemli ve organize bir şiddet hareketi karşımıza çıkmaktadır. İçerisinde üç temel unsuru (ideoloji, örgüt ve eylem) birden taşımayan şiddet hareketleri terör suçu olarak tanımlanmaz.

İdeoloji Unsuru:

²⁸ Ali Önen, “**Uluslararası Terörizm ve PKK Terör Örgütü (1980’den Günümüze)**”, 2016, s.4-5

²⁹ Nurullah Altın, “**Modern Türkiye’de kimlik: Kürt kimliğinden Kürt sorununa**”, 2013, s. 39-40.

Terör örgütlerin dayanak ve hareket noktalarını ideolojileri oluşturduğundan, örgütsel yapı, eleman temini, uygulanacak programlar, eylemlerin şekil ve içerikleri hep ideolojileri çerçevesinde belirlemektedir³⁰

Kullanım yerine ve şekline göre ideolojinin tanımı farklılıklar gösterebilmektedir. Her türlü yapının bir ideolojisi olabilir, fakat terörizm içerisinde değerlendireceğimiz ideoloji, mevcut sistemi ortadan kaldırmak üzere belirli bir fikir etrafında toplanarak şiddet unsurunu kullanmak suretiyle siyasi hedeflerini ortaya koyan düşüncüyü ifade eder.³¹ Şiddet içeren bir hareket bünyesinde ideolojiyi bulundurmadığı takdirde terör olarak nitelendirilemez. Aynı şekilde bünyesinde şiddet barındırmayan ideolojide terörizm olarak nitelendirilemez. Terör yaratan her türlü faaliyet, kendisini ve hareket tarzını tanımlarken, temel aldığı ideolojiyi hareket noktası olarak kullanmaktadır. İdeolojik yön, katı kurallarla korunmakta, taraftarların bağlılığı için ihtiyaç duyulan her tür propaganda, yine örgüt tarafından sürdürülmektedir. Bunun içerisinde, zorbaca yöntemler de dâhildir ve günümüz terör örgütlerinde bu durum yaygın olarak kullanılmaktadır.

Günümüzde terör örgütlerinin dayandığı başlıca ideolojiler arasında, dini motifli (irticai), milliyetçi-etnik kaynaklı (Kürtçülük, Ermeni Milliyetçiliği gibi) ve Marksist-Leninist ideoloji gibi farklı kaynakları referans alan, ancak hedef olarak rejim değişikliğini amaçlayan ideolojiler yer almaktadır.

Örgüt Unsuru:

Türk Dil Kurumu sözlüğünde örgüt kelimesi “ortak bir amaç ya da eylemi gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların ya da kişilerin oluşturduğu birlik” olarak tanımlanmaktadır³² Terör örgütlenmelerinin yapısı; illegal teşkilatlanmayı ve üst seviyede gizliliği içermektedir. Bu aynı zamanda örgütün temel güvenlik ihtiyaçlarına yönelik bir yapılanmadır. İlegal faaliyet, legal alanda öne çıkan sempatanların, illegal alana kaydırılmaları ile beslenir.

Örgütlenme, terör örgütlerinin vazgeçilmez en önemli unsurudur. “İdeolojik mücadelenin en yoğun ifadesi örgütlenmedir. En büyük silah ise insanın kendisini örgütlenme düzeyidir. Çokça belirtildiği gibi, ‘örgütlenmiş bir insan ordudur’ anlayışı çerçevesinde kendini örgütlenme esastır. Özçelik örgütlenmeyi “bir ideolojinin

³⁰Davut Atlı, “**Terörle Mücadele Hizmetlerinde Toplam Kalite Yönetiminin Uygulanabilirliği**”, 2002, s. 25

³¹Necati Alkan, “**Psikolojik Harekât, Polis ve Terörizm**”, EGM Yayınları, 2000, s. 72

³²“Örgüt” <http://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 25.04.2019)

yaşamsal kanalları olma, örgüt gücüne dönüşme, yani politikleşme, ideolojik yaşam modelinin toplumla buluşturulmasıdır” şeklinde ifade etmiştir”³³

Günümüzde faaliyet gösteren terör örgütleri incelendiğinde bunların, hukuk ve anayasa tarafından teminat altına alınan özgürlükleri azami derecede istismar ettikleri görülmektedir. Siyasi parti kurma, partiye girme ve partiden ayrılma, düşünce ve kanaat hürriyeti, din ve vicdan hürriyeti, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti, bilim ve sanat hürriyeti, basın hürriyeti, dernek kurma hürriyeti, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, sendika kurma ve üye olma hakkı gibi temel hakları saymak mümkündür. Bu bağlamda hemen hemen tüm terör örgütlerinin bu yasal boşluk veya demokratik hakların kötüye kullanılması ile örgüte eleman sağlama ve faaliyet alanını geniş bir çevreye yaymayı planladıkları görülmektedir. Hâlbuki hukukun temel prensiplerinden olan ve Anayasamızın 14’üncü maddesinde “anayasaca belirtilen bu haklar yasalarda yer alan hak ve hürriyetleri yok etmeye yönelik bir faaliyette bulunma hakkını verir şekilde yorumlanamaz” şeklinde düzenlenmiştir³⁴(Anayasa,1982). Bu tabir birçok uluslararası belgelerde de mevcuttur³⁵(AİHS ve İHEB, 2009).

Eylem Unsuru:

Terör örgütlerinin önemli dayanak noktalarından bir diğeri de eylem unsurudur. Eylemsizlik, bir terör örgütünün varlığını sürdürebilmesinin önündeki en büyük zorluklardan birisidir. Eylemsizlik hali belirli bir süre sonra örgütleri çürümeye sevk ettiğinden, her örgüt derecesi farklı da olsa eyleme, yani şiddete yönelmektedir.³⁶ Terör örgütleri, adlarını kamuoyuna duyurmak için, savundukları amaçlarını en iyi vurgulayacak bir hedef seçerek eylemlerine başlar, daha sonra ise varlığını devam ettirmek ve sahip olduğu tabanına mesaj vermek amacıyla eylemlerine devam ederler.³⁷

Bulunduğu ülkedeki rejimi yıkmayı hedefleyen örgüt, "silahlı mücadele" adı verilen şiddet uygulamalarıyla kendini göstermekte, şiddet yoğunlaştıkça, korku içinde örgüte yaklaşan insanların sayısı artmaktadır. Şiddet hareketleri, örgütün propaganda malzemelerinin en önemlilerindedir. Böylece örgüt kendi tabanını da zor ve tehdide dayalı bir tarz sergileyerek korumakta ve yeni alan oluşturmaktadır. Eylem unsuru veya Marksist/Leninist örgütlerin tabiriyle “devrimci zor” kullanılmadığı

³³Ümran Özçelik, “Yaşamda Alternatif Dergisi”, 1998, <http://www.tbmm.gov.tr> (Erişim Tarihi: 25.04.2019)

³⁴ Anayasa, Md.14, <http://www.anayasa.gen.tr/1982> Erişim Tarihi: 10.04.2019)

³⁵ AİHS, Md, 17 ve İHEB, Md, 29, <http://www.belgenet.com/arsiv/sozlesme,2009> (Erişim Tarihi: 10.04.2019)

³⁶ Sabri Dilmaç, “Terörizm Sorunu ve Türkiye”, EGM Yayınları, 1997, s. 107

³⁷ Alkan, a.g.e., s.35

müddetçe siyasi grupların savundukları fikirler, fikir bazında kaldığından zararı yoktur. Bir siyasi grubun terör örgütü olduğunu gösteren en önemli unsur eyleme hazırlığı veya eyleme başlamasıdır.³⁸

³⁸ E.M., “Terörle Mücadele Hizmet İçi Eğitim Notları, Örgüt Elemanlarıyla Yapılan Mülakatlar”, 2009

İKİNCİ BÖLÜM

PKK TERÖR ÖRGÜTÜ: YAPI VE İDEOLOJİ

2.1. PKK Terör Örgütünün Özellikleri, Amacı, Yapısı, Kuruluş ve Uzantıları

2.1.2. PKK Terör Örgütünün Özellikleri

Kürdistan İşçi Partisi (PKK), Marksist-Leninist ve Anarşist ideolojilere bağlı bir şekilde kurulmuş bir terör örgütüdür. Bu örgüt, Türkiye'nin güney doğusu, Irak'ın kuzeyi, Suriye'nin kuzey doğusu ve İran'ın kuzey batısını kapsayan bir coğrafyada ilk olarak devlet kurmayı amaçlayan, daha sonraları ise demokratik özerklik ismi altında bir oluşum amacıyla bulunan bir terör örgütüdür. PKK, Türkiye sınırları içerisindeki coğrafyada etkinliğini gösterebilmek maksadı ile devletin güvenlik güçlerine ve halkına yönelik silahlı terör eylemleri gerçekleştirmiş ve fırsat buldukça da bu eylemleri devam ettirmeye çalışmıştır.³⁹

PKK, Türkiye'deki kamu düzenini yok etmek için kurulmuş bir terör örgütüdür.⁴⁰ PKK, ortaya çıkması ile beraber hem Avrupa'da hem de Orta doğu bölgesinde etki göstermeye çalışmıştır. PKK'nın sözde esas iddiası; ezilen, sömürülen ve hakları tanınmayan Kürtlerin haklarını savunmaktır. PKK; Türkiye, Irak, İran ve Suriye topraklarının bir bölümünü kapsayan alanda Kürdistan ismini verdikleri bağımsız bir Kürt devleti kurmak istese bile, konjoktüre uygun olarak federalizm-otonomi arasında gidip gelmektedir. Mevzubahis örgütün siyasal eylemleri çoğunlukla Avrupa'nın farklı devletlerinde yoğunlaşmıştır. PKK terör örgütü; AB, ABD, BM ve NATO tarafından yasa dışı terör örgütleri listesindedir.⁴¹

PKK, kurulduğu ilk günden bugüne dek geçen sürede, 2002 senesinde KADEK (Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi), 2003 senesinde Kongra-Gel (Halk Kongresi) isim değişikliklerini almış, ancak 2005 senesinde adını yeniden PKK

³⁹ Erhan Ergül, Rasim Özgür Dönmez, "Kürdistan İşçi Partisi (PKK) Terör Örgütü: Etnik Terörün Fikri Yapısı, Anatomisi ve Şiddet Stratejileri", 2007, s. 68

⁴⁰ Ömer Faruk Cantenar, Fatih Tümlü, "PKK Terör Örgütünün Eylemlerinin Güvenlik Güçleri Zayıflığı Açısından Analizi", Kara Harp Okulu Dergisi, 2016, s. 4

⁴¹ Türkmen Törel, "PKK terör örgütü: tarihsel ve siyasal gelişim süreci bakımından incelenmesi; 1978-1998", 2002, s. 36

olarak kullanmaya başlamıştır. Örgütün ilk genel sekreteri ve kurucusu Abdullah Öcalan'dır.⁴²

2.1.3. PKK Terör Örgütünün Yapısı

Örgüt, belirlediği amaç ve stratejisine uygun bir şekilde Parti-Cephe-Ordu modelini uygulamaya çalışmıştır⁴³. Öcalan⁴⁴'a göre sömürüye karşı vazifelerimizi yerine getirmek, fakat Bilimsel Sosyalizmin ışığında bir politik örgüt, bu örgüte bağlı bir milli kurtuluş cephesi ve bu cepheye bağlı savaşılan kuvvetli bir halk ordusunun örgütlenmesiyle olasıdır. Parti, cephe ve ordu örgütlenmelerinin anlam kazanması ve gelişmesi için de, köylülerin, esnafın, gençliğin ve kadınların kitlevi örgütlerinin oluşturulması gerekir.

Parti; amaçları belirlenen örgütün oluşturacağı siyasal örgütlenmedir. Mücadelenin ideolojik ve politik yol göstericisidir (Aydın, 1992: 162). Partinin yapılanması sırasıyla politik büro, merkez komitesi, bölge komitesi, yerel komite, köy komitesi ve hücre şeklinde gerçekleşmiştir. Yapı kapsamındaki komiteler, bir alt komiteyi denetleme noktasında görevli kılınmıştır. 1995 senesine dek partinin başı Genel Sekreter iken 5. Kongrede Genel Sekreter kaldırılarak yerine Parti Genel Başkanı makamı oluşturulmuştur. Genel Başkan'a merkez komite ve merkez disiplin kurulu üyelerini seçme hakkı verilmiştir.⁴⁵

Ordu; ortaya çıkmasından sonra hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla kararlaştırdığı yöntemin esasını 'zor' oluşturan örgütün iktidarı elde etme ve devam ettirmesi yolunda birinci dereceden sorumlu olan yapıdır. Örgütün ilk silahlı kanadı olan HRK'nın ismi, Ekim 1996 senesinde yapılan PKK 3. Kongresinde ARGK (ArdeşenRızgariye Gele Kürdistan- Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu) şeklinde değiştirilmiştir.⁴⁶ Öcalan'ın yakalanmasından sonra 7. Olağanüstü Kongrede silahlı kanadın tekrardan adı değiştirilerek HPG (HezenParastina Gel-Halk Savunma Güçleri) adı verilmiştir.⁴⁷

Cephe ise; sınıf, tabaka ve topluluklardan oluşan farklı kesimlerin başka başka olan amaçlarına ulaşmak için asgari müştereklerde birleşmiş oldukları siyasi

⁴² Aşkın İnci Sökmen, "İdeolojik Boyutu ile PKK Terör Örgütü", 2012, s. 48-49

⁴³ EGM, **Terörle Mücadele ve Harekât Dairesi Başkanlığı Arşivi**, 2004

⁴⁴ Abdullah Öcalan, "Kürdistan Devriminin Yolu/Manifesto", 1984, s. 179

⁴⁵ Mustafa Hüseyin Buzoğlu, "Körfez Savaşı ve PKK", 1996, s. 183

⁴⁶ Buzoğlu, a.g.e., s.98

⁴⁷ Sümercan, a.g.e.,s.73

organizasyondur. Cephe, bütün halk tarafından temsil edilmeli ve halkı yönetmelidir.⁴⁸

Uzun vadeli halk savaşında halkın politik olarak bilinçli hale getirilmeli, bu bilincin sağlanmasından sonra da tekrardan örgütlenmesi cephenin ilk sıradaki sorunudur. Devrimin içine çekilerek, kısmi veya büsbütün isyana girişecek halk öncelikle örgütlenecektir. Bunun neticesinde ortaya çıkan güç, hükümete karşı siyasal şiddet uygulayarak onu halktan tecrit edecektir. Gerillayı devamlı besleyecek ve güçlendirecektir. Gerilla da onu koruyacaktır.⁴⁹

Örgüt 2003 senesinde KADEK olan isim ve yapılanmasında yeniden değişikliğe giderek Kongra-Gel halini almıştır. Hali hazırdaki yapılara ek olarak Disiplin Kurulu ve Danışma Kurulu oluşturulmuştur.⁵⁰Bu yapıların yürütme yetkileri bulunmamaktadır. PKK/Kongra-Gel terör örgütünün yapısı; Önderlik, Genel Kurul, Başkanlık, Yürütme Konseyi, Yürütme Konseyine bağlı Komiteler, Disiplin Kurulu şeklinde ele alınmıştır.⁵¹

PKK, siyasallaştığı imajını yaratmak ve bu sebeple yurtiçinde ve yurtdışında uluslararası düzeyde varlığı ve etkinlikleri ile yasal bir sistem ihdas etmeyi hedefleyerek KCK (Kürdistan Halklar Topluluğu) yapılanmasına bürünmüştür. Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından sonra terörist başının emirleri doğrultusunda planlanmış ve kuruluşta profesyonel akademik destek alınmıştır. 16-22 Mayıs 2005'te Kuzey Irak'taki terör örgütü kamplarında kabul edilmiş olan 47 maddelik KCK Sözleşmesi çerçevesince oluşturulan yapılanma, piramit stili bir örgütlenme modelidir. Anayasa şeklinde düzenlenen Sözleşme kapsamında KCK sistemi yasama, yürütme, yargı erkleri bulunan bir alternatif devlet yapısını temel almaktadır. Bu yapılanmanın, Türkiye, Suriye, Irak ve İran ayakları vardır.⁵²

KCK yapılanmasının hedefi var olan askeri gücünü korumak ve mücadelenin şehir eksenine taşınmasıdır. Uluslararası ortamın örgütün aleyhine etkilerde bulunması nedeniyle bu vasıfta bir oluşuma gidildiği belirtilmektedir.⁵³ Örgüt KCK yapılanmasıyla uluslararası kamuoyuna terörizmden uzaklaştığı mesajını vermiş ancak hiçbir zaman silahı elinden bırakmamıştır.

⁴⁸ Ahmet Aydın, "Kürtler, PKK ve A.Öcalan", 1992, s. 162-163

⁴⁹ Nihat Ali Özcan, "PKK (Kürdistan İşçi Partisi) tarihi, ideolojisi ve yöntemi" 1999, s. 179

⁵⁰ EGM, *Terörle Mücadele ve Harekât Dairesi Başkanlığı Arşivi*, 2004

⁵¹ İhsan Bozkurt, "Terör, PKK ve Dış Destek", 2013, s. 126

⁵² Atilla Sandıklı, "Terörle mücadele stratejisi", 2011, s. 45

⁵³ Sandıklı, a.g.e., s.46

KCK sistemi Öcalan'ın dört ayaklı paradigması yönünde örgütlenmiştir ve etkinlik göstermektedir. Öcalan'ın dört ayaklı paradigması Kent Meclisleri, Demokratik Siyaset Akademisi, Demokratik Toplum Kongresi ve Kooperatifçiliktir.⁵⁴ Kent Meclisleri'nin en önemli temeli olduğu belirtilmektedir. Zira tabana doğru yayılmada en önemli esas Kent Meclisleridir. Demokratik Siyaset Akademisi, Güneydoğu Anadolu Belediyeler Birliği (GABB) yapısında oluşturulmuştur. Aynı olarak bunun için Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'ne ait bir yer üzerinde bir Siyaset Akademisi Kampüsü oluşturulmuştur. Demokratik Siyaset Akademisi ile kanun dışı KCK örgütünü yönlendirebilecek entelektüel alt yapı oluşturulmak amaçlanmıştır. Kooperatifçilik ile bölgedeki ekonomik kaynaklarının ele geçirilmesi amaçlanmıştır. DTK'nın en önemli stratejisi STK'ları bir çatı altında toplama iddiasıyla Kürt meselesinin STK'lar kapsamında tek muhatap olmaya çalışmaktır. Örgüt bütün alanlarda Kürtlerin tek temsilcisi olma ve bu nedenle Kürtlerle ilgili bütün konularda tek muhatap olmayı amaçlanmıştır.⁵⁵

PKK terör örgütü kısaca yurtiçinde ve uluslararası düzeyde yasal politik bir yapılanma görünümüyle meşruiyet kazanmak ve gücünü koruyarak varlığını devam ettirmek amacıyla KCK sistemini oluşturmaya çalışmıştır. KCK sisteminin, Kürt nüfusun yaşamının her alanını denetlemek üzere düzenlenmiş bünyesinden totaliter nitelikler taşıyan alternatif bir devlet projesi olduğu görülmektedir. Terör örgütü bu yapılanma ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yerel ölçekteki olanaklarını kendi amaçlarından doğrultusunda yararlanarak alternatif devlet oluşturmak için çabalamaktadır. KCK sistemi; ilk aşamada Türkiye, İran, Irak ve Suriye'de 'demokratik özerklik' kazanmayı, sonrasında 'demokratik konfederalizm' ilan ederek bölgede 4 bölümlü bir konfederal Kürdistan kurmayı amaçlamıştır.⁵⁶

Her ne kadar KCK Sözleşmesinde madde 2'de ve madde 4/b'de KCK sisteminin bir devlet olmadığı açıklansa da örgütlenme modeli ele alındığında eksiksiz biçimde bir devlet yapılanmasına gidildiği fark edilir. Bu yapıda bir devletin temelleri olan yasama, yargı, yürütme tam olarak teşekkül ettirilmiştir.

Yasama Organı:

Kongra-Gel, KCK örgütünün en yüksek yasama organıdır. KCK Sözleşmesi çerçevesinde Kongra-Gel iki senede bir KCK vatandaşı olarak vafislandırılan halk

⁵⁴ Mehmet Özcan, "Terörün Matruşkası KCK", 2012, s. 66

⁵⁵ Süleyman Özeren, Alper Sözer ve Oğuzhan Başbüyük, "Bireylerin Terör Örgütüne Katılmasına Etki Eden Faktörler Üzerine Bir Alan Çalışması: PKK/KCK Örneği", Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi, 2012, s. 57

⁵⁶ Sandıklı, a.g.e.,s.49

tarafından seçilen 300 üyeden oluşur. Üyelikler için %40 kadın kotası konulmuştur.⁵⁷ Kongra-Gel, komisyon temeline göre çalışır ve Başkanlık Divanı tarafından yönetilir. Kongra-Gel'i tüm Kürdistan'ı temsil eden bir meclis olarak düşünen örgüt, partileri de kurgulamıştır. Mevzubahis partiler buldukları ülkede örgütsel yapılanmayı meydana getirir ve KCK sisteminin bir parçası olarak etkinlik gösterir. Türkiye'de PKK (PartiyaKarkerênKurdistan- Kürdistan İşçi Partisi), Suriye'de PYD (Kürdistan Birlik Partisi-PartiyaYekitiyaKurdistan), Irak'ta PÇDK (Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi-PartiyaÇareseraDemokratiKurdistan), İran'da PJAK (Kürdistan Özgür Yaşam Partisi- PartiyaJiyane Azade Kurdistan), örgütün uzantıları olarak görülmektedir (Sandıklı, 2011).

Yürütme Organı:

KCK Sözleşmesi madde 13'e göre Yürütme Konseyi, PKK/KCK terör örgütünün en üst organıdır. KCK Sözleşmesi'ne göre Yürütme Konseyi, Kongra-Gel aracılığıyla iki senede bir, sözde KCK yurttaşlarınca seçilen bir başkan ve otuz üyeden meydana gelmektedir. Yürütme Konseyi Başkanı, terörist başı Abdullah Öcalan aracılığıyla vazifelendirilir ve Kongra-Gel tarafından onaylanır. Yürütme Konseyi üyeleri, Yürütme Konseyi Başkanı tarafından seçilir. Seçilen Yürütme Konseyi, örgüt başı Abdullah Öcalan (Önderlik)'in onayından geçer. Yürütme Konseyi, terörist başı Abdullah Öcalan'ın ve örgütün dağ kadrosunun denetiminde olan Kongra-Gel'in kararlarını uygulamakla yükümlüdür.

Yürütme Konseyi, merkez ve koordinasyon temeline göre kendini örgütler ve etkinliklerini yürütür. Bunlar; İdeolojik Alan, Ekonomik Alan, Siyasal Alan, Sosyal Alan, Halk Savunma Alan Merkezleri, Kürdistan'ın dört parçası ve yurtdışı sahalarına göre kurulmuş koordinasyonlar ile kadın ve gençlik koordinasyonlarıdır.⁵⁸

İdeolojik alan merkezi; Liderlik çizgisi esasında gerekli teorik ve ideolojik mücadelenin yürütülmesinden, kadro ve eğitimin devamlılığından, kültür, sanat- edebiyat etkinliklerinin geliştirilmesinden, propaganda-ajitasyon çalışmalarının devam ettirilmesinden ve süreklileştirmesinden sorumludur.

Siyasi Alan Merkezi, KCK Sözleşmesi madde 14/2'ye göre Kürdistan üzerindeki inkâr ve imha siyasetine karşı milli demokratik siyasetin belirlenip

⁵⁷ KCK Sözleşmesi, 2007, md. 13/5
(http://www.2shared.com/document/tBKzgmub/KCK_Szlemesi.html, Erişim Tarihi: 18.05.2019)

⁵⁸ KCK Sözleşmesi, 2007, md. 13/5
(http://www.2shared.com/document/tBKzgmub/KCK_Szlemesi.html, Erişim Tarihi: 18.05.2019)

uygulanmasından, Kürdistan parçalarındaki siyasi çalışmaların örgütlenmesinden, bölge halkları ve demokratik kamuoyuyla ilişki ve ittifakının ilerletilmesinden, demokratik-ekolojik toplumu kurma çabaları için örgütlenme ve eylem bilincinin meydana getirilmesinden, demokratik örgütlenme ve hukuk sisteminin oluşturulmasından sorumludur.⁵⁹

Sosyal Alan Merkezi; KCK Sözleşmesi madde. 14/3'de cinsiyetçi, sınıflı toplum düzeninin alternatifi olan demokratik-ekolojik toplum düzeninin oluşturulması için kadınlar, gençler, emekçiler ilk sırada olmak üzere bütün sosyal kesimlerin bilinçlendirilip örgütlenmesinden, halk sağlığının korunması ve eğitiminin daha da geliştirilmesi için gerekli politika ve kuruluşların oluşturulmasından sorumlu olarak belirtilmiştir.

KCK Sözleşmesi madde. 14/4'e göre Halk Savunma Alan Merkezi; Kürdistan halkının hak ve özgürlüklerinin korunması, Demokratik Konfederalizm Önderliğinin hayatının ve özgürlüğünün garanti altına alınması, demokratik kazanımların korunması, meşru savunma çizgisi yönünde halkın savunma bilincinin geliştirilmesi, halk savunma kuvvetlerinin örgütlenilip yeterli kılınmasından sorumludur.

Ekonomik Alan Merkezi ise KCK Sözleşmesi'nin 14/5 maddesine görev Demokratik Toplum Konfederalizminin ekonomi politikasını geliştirip uygulamakla sorumludur. Toplumun gereksinim duyduğu ekonomik örgütlenmelere kaynak, yatırım ve istihdam maksatlı projeler geliştirir. Bununla beraber örgütün para transferleri ve toplama işlemleri, haraç ve uyuşturucu ticareti ile kaynak temin sağlama faaliyetleri gibi faaliyetlerinden sorumludur.⁶⁰

Yargı Organı:

Yargı Sistemi adli, idari ve askerî olarak üç gruba ayrılmıştır. Bunlar Halk Özgürlük Mahkemesi, Yüksek Askerî Mahkeme ve İdari Mahkemelerdir. Bu mahkemelerin birinci derece ve yüksek mahkeme yapılanmaları oluşturulmuştur. Ayrı olarak en üst yargı mercii ve bir çeşit 'Anayasa Mahkemesi' vazifesi görecektir. Yüksek Adalet Divanı oluşturulmuştur.

KCK Sözleşmesi'nin 29. Maddesi çerçevesince Halk Özgürlük Mahkemesi; yurttaşın haklarını korumak ve KCK uygulamalarını gözetmekle vazifelidir.

⁵⁹ Sandıklı, a.g.e.,s.74

⁶⁰ Sandıklı, a.g.e., s.79

Teslimiyet ve ihaneti yargılamak, toplumun özgürlüğünü ve demokratik sistemini savunmakla vazifelidir. Halk Özgürlük Mahkemesi, demokratik halk yargısının en üst derecedeki kurumudur. Farklı yargı organlarının kararları yönünden temyiz mahkemesi vazifesini de yerine getirir. Yüksek Adalet Divanı hem de Halk Özgürlük Mahkemesi görevini de görür.

Yüksek Adalet Divanı; KCK sözleşmesinin yargıda uygulanmasını sağlamak ve sözleşmeye muhaliflik durumlarını ortadan kaldırmakla görevlidir. KCK yargı sistemindeki mahkemelerin en üst temyiz merciidir. Başkanlık Divanı, Yürütme Konseyi Başkanlığı ve şahıslardan gelen şikâyetleri tetkik ederek neticeye bağlar. Kararları bütün organlar ve insanlar yönünden bağlayıcıdır. Yüksek Adalet Divanının kararı nettir. Yüksek Adalet Divanı hem de Halk Özgürlük Mahkemesi vazifesi de görür.

Halk Özgürlük Mahkemesi, adli yargıda yüksek mahkeme gibi düşünülmüştür. Yüksek Adalet Divanı ise bir çeşit 'Uyuşmazlık Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi' olarak konumlandırılmıştır.

Halk Mahkemeleri; toplum içinde meydana gelen olay ve problemlere, halk içinde can ve mal güvenliğine karşı gerçekleştirilen saldırılara, ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel vb. alanda gerçekleşen önemli ihtilaflara bakmak ve karara bağlamakla yükümlüdür.

Yüksek Askerî Mahkeme, terör örgütünün silahlı kanadındaki suçlara bakmakla görevlidir.⁶¹

İdari Yargı alanında ilk derece mahkemeleri olarak İdari Mahkemeler ve Disiplin Kurulları meydana getirilmiştir. İdari yargının üst derece mahkemesi ise 'Yüksek İdare Mahkemesi'dir. Sözleşmede madde 30/1 çerçevesince Yüksek İdari Mahkeme, KCK sisteminin genel organlarında cereyan eden idari suçlara bakar. Ayrı olarak temyiz mercii olarak da alt mahkemelerden gelen davalara bakan bölümdür. Kararlarının temyiz mercii Yüksek Adalet Divanıdır.

KCK Sözleşmesi madde 16 çerçevesince Yüksek Seçim Kurulu, yasa ile düzenlenmiş referandumları ve seçimleri, Kongra-Gel Genel Kurul bileşiminin seçimini, seçim yönetmeliğine uygun bir şekilde planlamak, örgütlemek ve

⁶¹KCK Sözleşmesi, 2007, md. 14/1
(http://www.2shared.com/document/tBKzgmub/KCK_Szlemesi.html, Erişim Tarihi: 18.05.2019)

uygulamaktan sorumlu en üst merciidir. Alt seçim kurullarının kusurlarına dair itirazlar burada karara bağlanır. Yüksek Seçim Kurulunun kararı kesin ve nettir.

2.1.4. PKK Terör Örgütünün Amacı

Terörist başı olan Öcalan, sosyalizmin enternasyonal yaklaşımıyla, zoraki de olsa bağlantı kurmaya çalışmıştır. Bildirilerde 'Kürdistan' şeklinde tanımladığı coğrafyanın, Türkiye, Irak, İran ve Suriye arasında bölüşüldüğü ve sömürge vaziyetine getirildiği tezi işlenmiştir. PKK'nın siyasi amaçları açısından Türkiye, coğrafya, bu coğrafyanın üzerinde yaşayan nüfus ve gelişme seviyesi açısından en uygun bölge olarak ele alınmıştır. Maksatlarına ulaşabilmek için örgüt, izleyeceği yolu dört evrede belirlemiştir.⁶²Bunlar:

- Birinci evre tüm parçalardaki Kürt toplumu içinde toplumsal ve kültürel gelişmeyi sağlamak,
- İkinci evrede, bulunulan ülkede özerk bir idareye kavuşmak,
- Üçüncü evrede bağımsız bir Kürt devleti kurmak,
- Dördüncü evrede üç ülkede kurulmuş olan bağımsız Kürt devletlerini bir araya getirerek büyük 'Kürdistan'ı' yaratmaktır.⁶³

2.1.5. PKK Terör Örgütünün Kuruluşu

Kürdistan İşçi Partisi, Türkiye, Suriye, Irak ve İran'ın topraklarının bir kısmını içeren coğrafyada bir millet kurma amacıyla şiddeti aracı olarak kullanan Marksist-Leninist bir terör örgütüdür.

PKK Terör Örgütü Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Bölgelerini de kapsayan Irak, İran ve Suriye üzerinde bir Kürt devleti kurmayı hedeflerken silahlı mücadeleyi temel almıştır. Hedeflerine yönelik gerçekleştirdikleri eylemleri suçsuz bölge halkına karşı da gerçekleşmektedir.⁶⁴

25 Kasım 1978'de Diyarbakır Fis köyünde gerçekleşen toplantıda PKK Terör Örgütü'nün kurulmasının ilk girişimleri gerçekleşti. Kurulacak bu yasadışı örgütün programı belirlendi; Türkiye'nin güneydoğusunda Ağustos 1984' kadar gerçekleşen Siirt/Eruh ve Hakkari/Şemdinli saldırılarına dek geçen zamanda PKK kendi yapısını bütünüyle oluşturma, amaçladığı düşünceyi yaşatma ve sürdürme maksadıyla

⁶² İhsan Bal, a.g.e., s.27-28

⁶³ Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, 1994, s.15

⁶⁴ Cemal Temizöz, "Siyasallaşan PKK Terörü", 2012, s.80

eylemlerde bulundu. Yurtdışı kaynaklı destek aramaya başladı ve kısmen bu desteği sağladı.⁶⁵

26-27 Kasım 1978'de gerçekleşen toplantı ile uygulanan eylemlerin bir partileşme ile insanlara ulaştırılabileceği kararı alındı ve bu tarihe dek Apocular/ Kürdistan Devrimcileri ismiyle tanınan yapı ismini PKK olarak belirledi. Bu evreden sonra eylemlerini parti kurallarına göre belirlenmesi kararı alındı.⁶⁶

PKK Terör örgütünün Marksist-Leninist ideoloji esaslı kurulup gelişen senelerde etnik teröre dönüştüğü ifade edilebilir. PKK, 1990 senesinden sonra faaliyetlerini etnik esas üzerine gerçekleştirmiş, bölücülüğü daha da körükleyerek terörü bir çatışma gibi göstermeye çalışmıştır. Toplum içerisindeki mevcut kültürel farklılıkları terörist eylemler için kullanmıştır. Halbuki kültürel farklılıklar yalnız başına bir çatışma ortamı çıkaramaz.⁶⁷

Başbuğ'a göre PKK tarafından değerlendirildiğinde;

- 1985-1991 yılları arasındaki dönemde örgütün gücünü daha da arttırmaya çalıştığı bir dönemdir.
- 1991-1992 seneleri ise çatışmaların sokaklara taşıdığı bir dönemdir.
- 1992-1993 seneleri PKK'nın kontrolü tamamen ele geçirmeyi amaçladığı bir dönemdir.
- 1993-1995 seneleri dengelerin büyük ölçüde değiştiği,
- 1995-1998 seneleri örgütün düşüşe geçtiği, farklı arayışlar içine girdiği dönemdir.
- 1998-1999 PKK terör örgütü elebaşı Abdullah Öcalan'ın yakalandığı dönemdir.
- 1999-2010 örgütün kendini kurtarmaya çalıştığı dönemdir.⁶⁸

⁶⁵ İlker Başbuğ, "Terör Örgütlerinin Sonu", Remzi Kitabevi, İstanbul, 2014.

⁶⁶ Temizöz, a.g.e., s.66

⁶⁷ Başbuğ, a.g.e.,s.22

⁶⁸ Başbuğ, a.g.e., s.78

1978 senesi Kasım ayında gerçekleşen toplantıda PKK terör örgütünün ilk senelerde gizliliğe maksimum düzeyde önem verilmiş, 12 Eylül 1980 askeri darbesinin de etkisiyle birlikte ilk silahlı faaliyeti olan Eruh ve Şemdinli baskınlarına dek taban kazma ve eğitim eylemi yürütmüştür.

PKK Terör örgütü 1984 senesindeki Eruh ve Şemdinli baskınlarının ertesinde 1989 senesine dek geçen sürede, yerel halka karşı bir terör uygulamıştır. “Zorun gücü” ilkesinin doğrultusunda yapılan eylemlerle bölgedeki insanların PKK terör örgütünü desteklemesi amaçlanmıştır. Bu amaçlanan desteğin sağlanması için öncelikli araç olarak şiddet kullanılmıştır.

1989-1995 seneleri arasındaki süreçte, örgütün gerilla evresine geçme arayışları da bulunmaktaydı. PKK terör örgütü, bir yandan halka yönelik şiddet içerikli eylemlerini sürdürürken, diğer yandan da hükümet görevlilerine karşı eylemler gerçekleştirmiştir. Hükümete karşı güç gösterisi gerçekleştirmek hedeflense de PKK bu süreçte halktan talep ettiği desteği bulamamış ve güvenlik kuvvetleri tarafından büyük kayıplara uğratılmıştır.

1995-1999 senelerinde faaliyetlerin büyük şehirlere ve Türkiye'nin batı taraflarına kaydığı saptanmıştır. Fakat örgüt dilediği başarıyı elde edememiştir.

Öcalan'ın 1999 senesinde yakalanmasıyla birlikte örgüt büyük bir bozgun yaşamış ve bununla beraber eylemsizlik kararı almıştır.

2004 senesinden sonra eylemsizlik kararını sonlandıran örgüt, şu anda da eylemlerini sürdürmektedir.⁶⁹

PKK terör eylemlerini asla terk etmemiş fakat kimi zaman stratejik bir atılım olarak sözde ateşkesler duyurmuştur. Örgüt, ilk kez tek taraflı “sözde ateşkes” ilanını 1993 senesinde ilan etmiş, 2015 Genel seçimlerinden önce sekizinci defa tek taraflı “sözde ateşkes” ilan etmiştir.

2.1.6. PKK Terör Örgütünün Uzantıları

PKK'nın ilk bağlantıları, 1979 senesinde kitleler halinde Suriye'den Lübnan'a geçmişlerdir. 1979 senesinde Suriye'ye geçen Öcalan, eğitim verdikleri teröristleri

⁶⁹ Süleyman Taşkın, “Abdullah Öcalan'ın Yakalanması Sonrası Dönemde Öcalan'ın PKK Terör Örgütü İçin Önemi” 2011, s.22

sonraları eylemlerle kullanmak amacıyla Türkiye'ye göndermeye başlamışlardır.⁷⁰ Bunların sonucunda, PKK terör örgütünün farklı ülkelerde farklı isimlerle anılan birçok uzantısını meydana çıkarmıştır. Örgütün farklı isimlerle bilinen bu uzantıları, farklı yerlerde çalışmalarını ve terör eylemlerini sürdürmektedir. Örgüt, bahsedilen bu isim farklılıklarıyla kendisine yasal bir algı oluşturmayı amaçlamıştır. Örgütün Türkiye'nin pek çok yerinde etkinlik gösteren yapılanmasının ismi KCK'dır. KCK, örgütün finansal ve siyasal ayaklarını izlemektedir. KCK, üye kazandırma, haraç toplama, yapılanma, yasal gibi görünen yasa dışı işleri de izleyen bir örgüttür.

Türkiye'nin komşusu olan Suriye uzun senelerdir iç savaş içerisinde bulunmaktadır. Dış kuvvetlerin de etkisi ile burada istikrar gerçekleştirilememiş ve karışıklık giderek artmıştır. Suriye'deki bu karışık hal terör örgütlerinin ekmeğine yağ sürmüştür. Bu karışıklıktan yararlanan PKK'nın uzantıları ve kardeşleri diye bilinen PYD ve YPG terör örgütleri eylemlerini yoğunlaştırmışlardır. Bu örgütler, kendilerini dünya kamuoyunda diğer örgütlere karşı savaş açan özgürlük savaşçıları şeklinde göstermişlerdir.⁷¹

Sömürgeci devletler bölgedeki karışık durumdan yararlanmış ve bu terör örgütlerine her çeşit silah ve siyasi destek sağlamışlardır. PYD, kâğıt üzerinde sözde türlü terör örgütleri ile mücadele ettiğini belirterek Suriye içerisine ele geçirdiği Türkiye'ye yakın bölgelerde özerk bir yönetim kurmaya çalışmaktadır.

PKK terör örgütünün uzantısı olan PYD'nin merkezi Kamışlı'dır. PYD, Afrin, Haseje ve Ayn el-Arap bölgelerinde de örgütlü bir durumdadır. Kendilerine göre Rojova şeklinde isimlendirilen Suriye'nin kuzeyinde Apoculuk ideolojisi kabul edilmiştir.⁷²

PKK terör örgütünün Suriye uzantısı olan PYD, istila ettikleri bölgelerdeki farklı ırklardan olan ve Kürtler haricindeki insanları farklı yerlere sürerek asıl düşüncesini ortaya koymuştur. İşgal ettiği yerlerdeki nüfus kayıtlarını da imha ederek hukuki dayanakları da yok etmektedir. PYD, muhalif bütün kitleleri yok etmektedir.

Türkiye, PKK terör örgütünün Suriye'deki uzantısı olan PYD'nin faaliyetlerini görmektedir. Bu tür terör örgütlerinin Türkiye, Suriye, Irak, İran sınırlarını içeren bir bölgede bir özerk devlet kurmayı talep ettiklerinin farkındadır. Ülkemiz, benzer bir

⁷⁰ Reyhan İşeri, Başak Cengiz, "Türkiye'de Etnik Terör: Asala ve PKK Örneği", 2008, s. 60

⁷¹ Rifat İlhan, "Yok ediciliğin Psikolojisi: PKK-KCK-BDP-DTK", 21. Yüzyıl Dergisi, 2012, s.61

⁷² Can Acun, Bünyamin Keskin, "PKK'nın Kuzey Suriye Örgütlenmesi PYD-YPG", SETA Yayınları, 2016, s.12-13

oluşuma asa izin vermeyeceğini toplantılar içerisinde defalarca dile getirmiştir. Askeri yönden de ülkemiz, bu oluşumun gerçekleşmemesi ve sınırında herhangi bir terör örgütünün bulunmaması için gereken tüm faaliyetleri yapmış ve yapmaya da devam etmektedir.⁷³

2.2. PKK Terör Örgütünün İdeolojisi

PKK terör örgütü, kuruluş yılından yani 1978 yılından bugüne dek geçen zamanda, farklı yöntem ve politikalar izlemiş, ideolojik yönden değişiklikler uygulamıştır. Örgüt, ilk kez Marksist bir ideolojiyi benimsemiş Leninist bir partidir. Stalinist bir önderlik anlayışında bir gerilla yöntemi ile uzun vadeli siyasallaşmış halk savaşı verme, yasal temelde siyasallaşma, sivil itaatsizlik biçiminde kitle hareketlerini meydana getirme, milli ve milletler arası alanda sivil toplum kuruluşlarıyla yasal bir kamuoyu meydana getirme, eylemsizlik ve mütareke dönemleri ortaya atarak, milli ve milletler arası alanda pozitif bir imaj oluşturma ve karşılıklı bazı taleplerde bulunma, aksi bir halde tüm süreçleri sonlandırma tehdidi ile iktidar üzerinde baskı yaratmaya çalışma gibi birçok alternatif uygulamalara yönelmiştir.⁷⁴

Dünya terör örgütleri listesinde yeri olan PKK terör örgütü ilk defa Marksist ve Leninist bir ideoloji ile ortaya çıkmıştır.⁷⁵ Eylemlerini sürdürdüğü bölgede, dinin insanlardaki etkilerini bilmesine karşın, Marksist ideolojiden yola çıkarak bölge insanının inançlarını senelerce görmezden gelmiştir. Örgüt, Öcalan'ın 16 Şubat 1999 senesinde Kenya'da tutuklanarak Türkiye'ye getirilmesinden sonra yöntem değiştirmiş ve siyasal çalışmalarını hızlandırarak bir Kürt milleti oluşturma sürecine girmiştir.

PKK, yaptığı yöntem değişiklikleri ile tarikatlarda ki yapıya benzer uygulamalara girişerek insanlar üzerine yoğunlaşmaya çalışmıştır. Bu açıdan örgüt, dergi ve gazeteler çıkarmış, dernekler kurmaya devam etmiştir. Örgüt, taban bulduğu kitlelerde dini istismar çalışmalarını hızlandırmış ve 1991 senesinde Kürdistan İslam Birliği ismiyle ilk örgütlenmesini gerçekleştirmiştir.⁷⁶

⁷³ Acun, Keskin, a.g.e.,s. 9

⁷⁴ Aysun Devrim Yemenici, "Terör ve Devletleşme Amacı: PKK Üzerinden Bir İnceleme", 2016, s.

48

⁷⁵ Mehmet Işık, "Terör Örgütlerinin Bir Propaganda Aracı Olarak İnterneti Kullanılması: Örnek Olay PKK Terör Örgütü" 2009, s.42-43

⁷⁶ Alkan, a.g.e., s.22

2.2.1. Kürt Milliyetçiliği

Sultan Alparslan'ın Anadolu'yu fethetmesinden sonra Türklerin yaşadığı bu bölgeye Kürtler de yerleşmiş ve bu zamana dek yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Kürtler ve Türkler bu ülkeye karşı gerçekleşen tüm düşman saldırılarında omuz omuza mücadele vermişlerdir. Bununla birlikte Türkler ve Kürtler arasında evliliklerden kaynaklı akrabalıklar ve kan bağı kurulmuş, et ile tırnak gibi birbiriyile kenetlenmişlerdir.⁷⁷

Türklerin, Kürtlerin ve diğer türlü uluslardan olan insanların uzun zamandır birlikte yaşadığı bölgede Kürt milliyetçiliği problemi özellikle Ortadoğu'da patlak vermiştir. Kürdistan olgusu içerisinde olan Kürtçülük fazlasıyla istismara uğramıştır. PKK Kürtçülüğün yalnızca tek bir tarafını göstermektedir. Bölgede bulunan Irak ve İran Kürt milliyetçiliğine karşı Suriye de su problemi nedeniyle oluşan anlaşmazlıkları ve Hatay konusunu ileri sürerek Türkiye'ye karşı bir silah olarak görmüşlerdir. Bu problem ülkemizde çok büyük oranda hissedilmeye başlamıştır.⁷⁸

Kürt milliyetçiliği PKK terör örgütünün, Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde yaşamakta olan insanları hükümete karşı tahrik ederek isyana doğru itmek ve dünya kamuoyunda negatif bir izlenim verdirebilmek maksadı ile kullandığı araçların ilkidir. Bu açıdan PKK ve gizli güçler, Türkiye'nin etnik kökenini iyi bildikleri için bir kaos ortamı oluşturmayı istemektedirler. Türkiye'de yaşamakta olan çok sayıda Kürt vatandaşı bulunmaktadır. Bahsettiğimiz bu vatandaşlar, Türkiye'nin her yerine özgürce gidebilmekte, iş yeri kurabilmekte, konut edinebilmekte ve hükümetin bütün vatandaşlara tanıdığı haklardan yararlanabilmektedirler.⁷⁹

2.2.2. Marksizm

Marksizm akımının kurucusu Karl Marks'dır. Marksizm akımı, sosyal ilişkilerin direkt bu ilişkilerin oluşturucusu olan kişiler tarafında anlaşılabilirliği ile ilgili en kapsamlı iddialardan biridir. Gerçekliği bilme insan etkinliğinin oluşturuculuğunu

⁷⁷ Berkan Ögür vd., "Kuzey Irak-Türkiye İlişkileri: PKK, Güvenlik ve İş birliği", 2014, s. 126

⁷⁸ Hakan Özoglu, "Osmanlıda Kürt Milliyetçiliği", İstanbul, İletişim Yayınları, 2. Baskı, 2009, s.13

⁷⁹ Törel, a.g.e., s. 35

derinleştirmenin ve dünyayı olağanüstü olarak daha hızlı dönüştürebilmenin esası olarak bilinmektedir.⁸⁰

Marksizm akımına bilimsel sosyalizm de denilmektedir. Marks'ın fikirlerini esas alan bir düzen olması sebebiyle Marks'ın kendi adı ile anılmaktadır. Bu ideoloji ekonomik ve felsefe konularında düşüncelerini belirten bir sistemdir. Marksizm son 200 senedir ekonomik, sosyal ve felsefe alanlarında öne çıkmış bir sistemdir. Marksizm, materyalizm de ısrarcı olan bir yapıya sahip düşünce sistemidir. Marksizm kendisini çoğunlukla sanayi devriminin oluşması ile öne çıkan işçilerin haklarını savunması ile öne çıkarmıştır. Marks kapitalizme karşı bir tutum sergilemiştir.

Marksizm akımı, kişiyi ve toplumu maddi değerler ile tanımlamış ve sınıf kavramı üzerine yoğunlaşmıştır. Marks'a göre, sınıf iki farklı tabakadan meydana gelen proletarya ve burjuvazi'dir. Bu görüşte proletarya sınıfını meydana getiren işçiler devamlı olarak ezilen durumundadır. Burjuvazi sınıf ise sermayeye sahip olan kesimdir. İşçi sınıfının sayısının devamlı olarak artması ile yaşam mücadelesinin giderek kötüleşeceği ve bunun neticesinde de kapitalizmin çökeceğini ileri sürmüştür.

Marksizm akımına göre göre sermayenin varlıklı insanların elinde olması işçi sınıfını sömürmüş ve ezilmesine yol açmıştır. Böylelikle de emek, yoksulluk ve açlık, insanların yoksul yaşamları çekilmez bir hal almıştır. Marksizm, toplumların sınıflandırılmaması gerektiğini ve buna farklı bir seçenek olarak sınıfsız bir toplum meydana getirilmesi gerektiği düşüncesini öne sürmüştür. Komünizmde esas düşünce insanların özgürleşeceği varsayımdır.

Marksizm'de sınıf olmayan bir toplum meydana getirilmesi düşüncesi esas ögedir (Öz, 2008: 25). Marksizm'in esası itibariyle var olan sisteme karşı ayaklanmaya yönelmesi ve şiddet hissi taşıması terörizm ile bağdaşması neticesinde doğmuştur. PKK terör örgütünün de Marksist-Leninist yapıyı benimsemiş olmasının altındaki esas maksat, var olan siyasal, sosyal ve ekonomik düzenden memnun olmayarak halk içinde savaş başlatıp var olan düzenin bozulup, onun yerine sınıf ayrımı olmayan ve sömürsüz bir düzenin oluşturulmasıdır.⁸¹ Sovyetler Birliği yıkılana dek dünyada Marksizm'e dayalı pek çok ülke vardı.

⁸⁰ Onur Karahanoğulları, "Marksizm ve Hukuk", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi, 2002, s. 62

⁸¹ Ünal Acar, "A'dan Z'ye Terörizm", Ankara, Kripto Yayınları, 1. Baskı, 2012, s.121

Sovyetler Birliğinin parçalanmasıyla dünyada komünizm etkisini kaybetmeye başlamıştır.

2.2.3. Leninizm

Leninizm, emperyalizm ve proleter devrim döneminin Marksizm'i anlamını içermektedir. Başka bir şekilde anlatmak gerekirse; Leninizm, proleter devrimin kuramı ve yöntemi, proletarya diktatörlüğünün kuramı ve yöntemini kapsamaktadır.⁸²

Leninizm, Marksizm'in devamı özelliğini taşımaktadır. Lenin kendi düşünceleri kapsamında Marksizm'i ülkesinin şartlarına uygun olarak uyarlamıştır. Fakat Leninizm yalnızca Rusya'da değil pek çok ülkede etkin olmuş bir sistemdir. Leninizm, emperyalist düzende kapitalizmin oluşturduğu zararların en zirve noktaya geldiğini anlatmaktadır. Giderek sanayileşen ülkelerde işçi sınıfının sermaye karşısında sömürüldüğünü ifade etmiştir. Dünyadaki ham madde kaynaklarının ve toprakların ele geçirilmesi amacıyla sermayeyi ellerinde tutanların herhangi bir savaş durumunda olduğunu ifade etmektedir. Dünyanın meydana gelişinden bu zamana dek insanların eziyet gördüğünü ve türlü insanlar tarafından bugüne dek sömürüldüğünü belirtmektedir.

Lenin, marksist kurama uygulamış ve bu kuramı daha da ilerletmeyi düşünmüştür.⁸³ Leninizm'in esas düşüncelerinden biri de proletaryanın güçlendikten sonra iktidarı ele geçireceğini ifade etmesidir. Yeterince güce sahip olmadan iktidara gelmek olası görülmemektedir. İktidara gelinmesi durumunda yeterince kendini geliştirmiş insanlar elinizin altında olmazsa iktidarı koruyamayacağınız açıktır. Leninizm toplumun önemli bir kısmını meydana getiren ve esas bir güç ögesi olan işçi sınıfını ayrıntılı bir şekilde tanımak gerektiğini söylemiştir.

Leninizm, yakın zamanda gerçekleşebilecek bir devrim durumunda toplumları meydana getiren siyasi partilerin engel nitelikte ortaya çıkabileceğini ifade etmiştir. Bu partiler kesinlikle dışlanmalıdır. Leninizm, devrimin daha az gelişmiş bir ülkede gerçekleşmesi halinde işçi sınıfının tam anlamıyla iktidarı ele geçirmesi için bunlara bir siyasi partinin liderlik etmesi gerektiğini belirtmiştir.⁸⁴

⁸² İsmail Yarkın, "Leninizm Nedir?", İstanbul, İnter Yayınları, 1990, s. 16

⁸³ Enver Hoca, "Emperyalizm ve Devrim", İstanbul, Yıldız Yayınevi, 1979, s.7

⁸⁴ Hikmet Kıvılcımlı, "Leninizm Nedir?", İstanbul, Sosyal İnsan Yayınları, 2015, s.12

Lenin, Rosa Luxemburg'un "milletlerin kendi kaderini belirleme" düşüncesine karşı gelmiştir. Kendisini, milletlerin içerisinde özgür proletaryanın karar vermesi ilgilendirdiğini ifade etmiştir. Buna göre, PKK, benimsemiş olduğu ideoloji ile çelişkiler yaşamıştır. Terörü, ideolojilerini gerçekleştirmek için bir vasıta olarak kullandıkları ortadadır. PKK terör örgütü de maksatlarına ulaşabilmek için bahse konu yöntemi takip etmiştir. PKK terör örgütünün savunduğu ve hayata geçirdiği temel ideolojilerden birisini Leninizm meydana getirmekte, yaptıkları bütün katliam ve faaliyetleri de bu yönde devam ettirmektedirler.⁸⁵

2.2.4. Sosyalizm

Yönetim kavramı ile ilgili gerçekleştirilen çalışmalar hakkındaki başlıkların biri sosyalist yönetim düşünce şeklidir. Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse, Türkiye'de ikinci paylaşım savaşıyla beraber yayılmaya başlayan öfkeli anti-komünizm, sosyalist yönetim fikrinin bilimsel çalışma kapsamı olarak kurulmasına engel olmuştur.⁸⁶

Sosyalizm, genellikle toplumsal ve ekonomik yaşamda devletçilik ilkesini savunan bir düşünceyi temsil etmektedir. Ekonomik yönde gerçekleştirilen çalışmalar bütün toplumun yararlanacağı bir yapıya kavuşturulmalıdır.⁸⁷ Sosyalizm, hükümetin daima güç sahibi olması ve onun üzerinde bir gücün olmamasını savunmaktadır. Devlet toplum için ekonomik faaliyetler gerçekleştirmeli ve toplumun tümü bu faydalardan eşit olarak yararlanmalıdır.

Yönetim sisteminde sosyalizm uygulanan bir ülkede, halkı yöneten iktidar ve üretim araçları ortaklaşa olarak kullanılıyor demektir. PKK'nın savunduğu konulardan biri de Sosyalizm'dir. Sosyalizm, kapitalizmi kabul etmez ve bireyciliğin karşısında durur. Sosyalizm de toplumculuk fikri ön plandadır.

Sosyalizm düşüncesinde üretimden meydana gelen ürünler ve üretimi gerçekleştiren araçlar tüm toplumdur. Sosyalizmin tavsiyeleri farklı bir olgu değildir ve geçmişten bugüne dek insanları düşündürmüştür. Pek çok araştırmacı özel mülkiyet kavramı yerine tüm topluma ait olan mülkiyet anlayışını kabul etmişlerdir. Bunun asıl sebebi ise maddi öğelerin ön planda tutulmasıdır.

⁸⁵ Yemenici, a.g.e.,s. 50

⁸⁶ Uğur Güler, "Türkiye'de Siyasal Bir Aktör Olarak Ordu" 2006, s.187

⁸⁷ İhsan Kamalak, Nazım Dura, "Neden Sosyalizm?" 2008, s. 190

Kapitalist üretim şekli üretimi toplumsal bir hale getirmeye çalışmalıdır. Üretimin toplumsallaştırılması sosyalizmin maddi ön şartını belirtmektedir.⁸⁸ Bunun neticesinde, halk arasındaki sınıf ayrımı yok edilecektir. Sosyalizmde insanların gerçekleştirdikleri ekonomik faaliyetler devlete ait olursa ekonomik kalkınma sağlanacağı ve böylelikle de refah seviyesinde gözle görülür bir artış olacağı öngörülmektedir. Belirttiğimiz gibi sosyalizm esas düşünce olarak toplumdaki bireylerin eşit olması gerektiğini, sınıf ayrımı olmaması gerektiğini savunmaktadır.

Sosyalizm aslında birey bazında girişime karşı bir düşünce değildir. Büyük sermayelerin bazı insanların elinde bulunmasına ve insanları düşük bir ücret karşılığı çalıştırıp emeklerinin karşılığını vermemeye karşı durmaktadır. Hükümetin tek üreten olması ve siyasi yapıda ise yalnızca bir partinin bulunması gerektiği belirtilmiştir. Sosyalizm üretimini gerçekleştirilen araçların yalnızca hükümetin mülkiyetinde olması gerektiğini ifade etmektedir. İnsanlar üretim vasıtalarının sahibi değil kullanıcıları konumunda bulunmalıdırlar. Hükümetin sağladığı hastane, eğitim kurumları ve diğer birçok alan karşılıksız yani ücretsiz hizmet vermelidirler.⁸⁹

Kurulmuş olduğu ilk günden günümüze kadar PKK terör örgütü, "Marksist ve Leninist" bir yaklaşım benimsemişlerdir. Örgütün düzenlediği 5. Kongre'den sonra, ideolojik açıdan farklılıklar yaptığı ve Marksist-Leninist yaklaşımdan giderek uzaklaştığı bilinmektedir. Örgüt, kendine has bir sosyalizm noktasında bulunmakta ve bayrağında sosyalizmi akla getiren "meşale sembolü" bulunmaktadır. Sosyalizmin hükümet düzenini meşru görmesi, bu çizgide hükümet yönetim düzeninin olması gibi faktörler, örgütün sosyalizm çizgisine doğru yönelmesine yol açan önemli sebeplerdendir.

2.3. PKK Terör Örgütü Faaliyetleri

2.3.1. PKK'nın Eğitim Faaliyetleri

Dünya üzerinde varlığını sürdüren devletler, ülkelerini koruma amacıyla kullandıkları asker ile polis gibi teşkilatlar için eğitim taktikleri oluşturmuşlardır. PKK da ülkelerin geliştirmiş olduğu eğitim sistemlerine benzer sistemler kullanmaya başlamıştır. PKK'nın fikir düzeninde ilk olarak silahlı unsurlar oluşturmak, daha

⁸⁸ Aşkın İnci Sökmen, "İdeolojik Boyutu ile PKK Terör Örgütü", 2012, s. 131

⁸⁹ Yusuf Tekin, "Türkiye'de ilk Sosyalist Hareket İştirak Çevresi'nin Sosyalizm Anlayışı Üzerine Bir Değerlendirme", 1998, s. 4

sonra partileşme yer almıştır. PKK, sözde özgürlük mücadeleleri için eğitimin daima önemli olacağını ve sürmesi gereken bir eylem olacağını ifade etmiştir.⁹⁰

Üye sayısı az olan terör örgütleri ile üye-duygudaş sayısı bir topluluk oluşturacak kadar büyük olan örgütler arasında bariz farklar bulunmaktadır.⁹¹ PKK'nın kurulduğu ilk senelerde örgüte katılmış olan terörist sayısı hem çok değildi hem de mevcut teröristler yeterli düzeyde eğitim görmemişlerdi. PKK lideri Abdullah Öcalan, örgüte üst olacak konum için Suriye'nin Şam kentini tercih etmiş, Irak ile Suriye'de kurulan kamplar sayesinde teröristlerin iyi bir eğitim almalarını istemiştir. PKK, kurulan bu eğitim kamplarının esas hedefinin kendilerine silah eğitimi olan teröristlerin kolay sağlanması olduğunu düşünmektedir. Teröristler, bu eğitim alanlarında kendilerini her zaman geliştirmek ve ilkelerini hafızalarına kazımak amacıyla devamlı eğitim görmekte ve ardından Türkiye üzerine terör saldırıları gerçekleştirmektedir.

Terör örgütleri herhangi bir eylem gerçekleştirmeden evvel, eylemi yapacak terörist ve metotları sağlıklı bir şekilde seçebilmek için bir müddet plan hazırlamakta ve eylemde kullanacakları araç gereçleri de kontrol etmektedirler.⁹² Örgüte üye olanlara, yapacakları eylemler için kullanacakları taktiklerin eğitimi verilmektedir. Teröristlere, yol güzergâhında uygulayacakları yürüyüş stillerini, pusuya düştüklerini fark ettiklerinde yapması kurtulmak için gerekenleri, iletişimin hangi yollar ile kurulacağı gibi konularda çeşitli eğitimler sunulmaktadır.

PKK, çoğunlukla "gerilla taktiği" ile savaşı sürdürmüştür. Gerilla taktiğinde, karşıt orduya tahmin edemeyecekleri zamanlarda baskınlar yaparak saldırılar gerçekleştirilmektedir. Bu taktik başka bir deyişle "vurup kaçma taktiği" olarak ifade edilebilir. Gerilla taktiğinin esasında yapılan baskınların ardından saldırı alanından uzaklaşma mantığı yer almaktadır.⁹³

2.3.2. PKK'nın Terörist Faaliyetleri

Çoğu terör örgütlerinin bir ideolojik fikirleri vardır. Benimsenmiş olan bu düşünceler örgütlerin, hedef olarak belirledikleri devletleri ve o devletlerin yöneticilerini yok etmeyi, bu sayede kendi kafalarında oluşturdukları, daha huzurlu ve adil olacağını düşündükleri bir yaşam biçimini hedef olarak belirlediklerini ortaya

⁹⁰ Fatih Beren, "PKK/KCK Terör örgütünün Türkiye'de ki Eylem Profili", 2012, s. 10

⁹¹ Ercan Çitlioğlu, "İnsanı, Dünyayı ve Terörizmi Anlamak", İstanbul, Destek Medya Prodüksiyon Yayınevi, 2011, s. 57

⁹² Kemal Akmaral, "Terörden Korunma ve Kurtulma Yolları", İstanbul, Anatolia Kitap, 2015, s. 37

⁹³ Cantenar, Tümlü, a.g.e., s. 8

koymaktadır.⁹⁴ Terör örgütü PKK da bu yaklaşım doğrultusunda, Türkiye'ye karşı terör saldırılarında bulunmuştur. PKK, Türkiye sınırları içerisinde yaklaşık otuz senedir varlığını devam ettirmektedir. PKK, yıllarca sürecek bir halk savaşını benimseyerek kurulmuş bir örgüttür.

PKK'nın ilk terör saldırısını gerçekleştirdiği 1984 yılından bugüne dek geçen süreç içerisinde, çeşitli stratejilerden meydana gelen eylemler gerçekleştirdikleri görülmüştür.⁹⁵ PKK, genellikle "gerilla taktiği" sayesinde kırsal alanlarda görev yapan kolluk kuvvetlerine saldırılar yapmıştır. Kolluk kuvvetlerine yapılan saldırıların kentlerde psikolojik etkilerini göstermesi hedeflenmiş ve böylece kargaşa ortamının doğması istenmiştir. Aynı zamanda pazarlar gibi kalabalık yerlerde bombalı saldırılar yaparak, toplum üzerinde bir kaos ortamı oluşturmak istemiştir. PKK, yerleşim yerlerini kuşbakışı olarak görebilen yerleri ele geçirerek Türkiye'ye karşı bir "psikolojik üstünlük" kurmak istemiştir. Bu durumun neticesi olarak da arzu ettiği halk desteğine az da olsa kavuşacağını düşünmüştür. Kırsal yerleşim alanlarının da terör örgütünün hâkimiyetine geçmesi durumunda gücün terör örgütünde olacağını düşünecek halkın ayaklanması neticesinde bir "anarşi" durumunun meydana geleceği amaçlanmıştır.

PKK'nın gerçekleştirmiş olduğu saldırılar yıllar boyunca devam etmiştir.⁹⁶ Örgüt, kamuoyunda gündemde kalabilmesi ve propaganda çalışmalarını sürdürebilmesi amacıyla devamlı saldırılar yapma zorunluluğu olduğuna inanmaktadır. Teröristler, karakollara ani saldırılar gerçekleştirmekte, kolluk kuvvetlerini örgüte çekerek bir strateji uygulamak için çalışmakta, adam kaldırma, intihar saldırıları ve rehin tutma gibi örgütsel faaliyetlerde bulunmaktadır. PKK, tüm eylemlerine çeşitli açılardan bakabilmekte ve gerçekleştirdikleri tüm eylemlerin ardından gündem yaratacaklarına inanmaktadır.

Terör saldırıları, saldırıda faydalanılan araçlar ve saldırı çeşitleri bakımından farklılıkları yansıtmaktadır.⁹⁷ Bu doğrultuda PKK, 1999 senesinde gerçekleştirdiği 6. kongresinde askerî açıdan değişiklikler yapma kararı almıştır. Bu dönemde, PKK'nın diğer bir kolu olan KCK kurulmuştur. PKK kendi sözde anayasalarını oluşturup, bir devlet kurma ilkesini ortaya atmıştır. Abdullah Öcalan'ın yakalanmasının ardından yapılan 7. kongrede "Demokratik Cumhuriyet ve Barış Projesi" adlı bir bildiri

⁹⁴ Ahmet Küçükşahin, "Doğu ve Güneydoğu Anadolu'yu PKK Terörüne Hazırlayan Nedenler", Güvenlik Stratejileri Dergisi, 2015, s.67

⁹⁵ Cantenar, Tümlü, a.g.e., s. 6

⁹⁶ Behsat Ekici, "PKK'nın Kenevir Ekimindeki Rolü", 2013, s. 138

⁹⁷ Akmaral, a.g.e., s. 73

çıkarılmıştır. Bahsi geçen bildiride PKK'nın benimsemiş olduğu ilke ve stratejiler elden geçirilmiş, silahlı mücadeleden vazgeçilmeden siyasallaşma yolu seçilmiştir.

2009 ile 2011 seneleri arasında "Demokratik Açılım" isimli süreç ortaya atılmış, PKK terör saldırılarına bir müddet tek taraflı ara verse bile silahlanmayı sürdürmüş ve süreci bitirmek için tehditlerde bulunmuştur. PKK, çözüm sürecinin sürdüğü bir dönemde, kırsal alanlarda devam ettirdiği terör saldırılarını şehirlere aktarmış ve yeni bir fikir ortaya çıkarmıştır. Bu fikir, devleti, kamu kurumlarını ve yerel halkı negatif düşüncelere sürüklemiştir. PKK, kırsal bölgelerdeki terör saldırılarını şehirlere taşımakla, devletin otoritesini güçsüzleştirmeyi amaçlamıştır.⁹⁸

2.4. PKK'nın Devletleşme Çalışmaları

2.4.1. İnsan Kaynağı (Millet) Oluşturma Çabası

PKK, sözde sömürgeciliği ayaklar altına alarak, bağımsız, kendisini idame ettirebilecek her türlü potansiyele sahip ve bir "birleşik devlet" kurmayı kendisine bir hedef olarak belirlemiş, bu amacına erişebilmek için de, silahlı saldırılarını esas strateji olarak benimsemiş bir terör örgütüdür.⁹⁹ Türkiye'de, PKK'nın gerçekleştirmiş olduğu terör ve bölücü eylemler bugüne dek sürerek gelmiştir. PKK, yalnızca Türkiye'nin "Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde" silahlı saldırılar gerçekleştirmekle kalmamış, Suriye, Irak, gibi ülkeleri de kapsayan coğrafyada faaliyetlerde bulunmuştur.

PKK, terör faaliyetlerinde bulunmak için yalnızca silahlı eylemlere başvurmakla kalmamış bunun yanında halk üzerinde etkin kalabilmek için siyasallaşma çalışmaları da gerçekleştirmiştir. PKK'nın siyasallaşma gayretlerinin esas amacı Kürt halkının desteğini kazanmaktır.

PKK, Türkiye sınırları içerisinde yaşayan Kürt uyruklu Türk vatandaşlarına, devlet eli ile haksızlık yapıldıklarının dolayısıyla bir özgürlük hareketi için çaba harcamalarının gerektiğini ifade etmiştir. PKK, "Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde Kürtlerin yaşadığı toprakların Kürtlere ait olduğunu ve her milletin bağımsızlık hakkı bulunduğunu" ifade ederek, Türkiye'de yaşayan yurttaşları

⁹⁸ Murat Yeşiltaş, Necdet Özçelik, "PKK Terörünün Yeni Dinamikleri Radikalleşme ve Şehir Çatışması", Seta Analiz Dergisi, 2016, s.14

⁹⁹ Bilal Karaca, "Türkiye'de Devlet'in ve PKK'nın Stratejik Dönüşümü", 2015, s. 23

kanunsuz eylemlere yönlendirerek kaos ortamı oluşturma ve sözde bir millet yaratma amacına yönelmiştir.¹⁰⁰

PKK, bir müddet sonra Türkiye'ye karşı gerçekleştirdikleri terör eylemleri ile bir sonuç elde edemeyeceklerini anlamıştır. PKK, terör eylemlerinin yetersiz kaldığını fark ederek strateji değiştirmiş ve farklı planlar yaparak sözde "Demokratik Özerklik" söylemini gündeme taşımıştır. PKK'nın bu gizli amaçlarının arkasındaki gerçek ilk olarak bir özerklik alabilmek ve daha sonra da Kürtlerin hayatlarını sürdürdüğü topraklarda bir "Kürt devleti" kurmaya çalışmaktır.

PKK, esasen dış ülkeler için hizmet veren taşeron bir örgüttür.¹⁰¹ PKK, örgütün yoğun bir şekilde faaliyet gösterdiği bölgede Türkiye'nin, huzurun sağlanması açısından gerçekleştirdiği çalışmaları ve tüm uğraşlarını devamlı sabote etmiştir. PKK, asırlardır bir arada hayatlarını sürdüren ve aynı dine mensup Türk ve Kürt halklarının ortak niteliklerini görmezden gelerek iki ayrı millet yaratma uğraşına girişmiştir.

PKK'nın, Türkiye sınırları içerisinde farklı bir millet meydana getirme uğraşları yıllardır devam eden bir durumdur.¹⁰² PKK'nın kuruluşunda da bulunduğu gibi "örgütün kurucuları, PKK'nın Kürt ulusalcılığına dayalı olduğunu, sosyalist bir çizgide bulunduğunu ve bağımsız bir Kürt devleti kurmanın amaç edinildiğini" ifade etmişlerdir. Terör örgütünün başı Öcalan, "örgütün hedefi ve kuruluş amacı bağımsız Kürdistan devleti kurmaktır" diyerek bir açıklamasında ilkelerini belirtmiştir. Örgütün gerçekleştirdiği saldırılar incelendiğinde, Kürtlüğün tüm değerlerine düşman olduğu göze çarpacaktır.¹⁰³ Örgüt, tavırları ile sözde verilen bu savaşın uzun yıllar devam edeceğini ve kısa sürede bir sonuç elde edilemeyeceğini de bilmektedir.

PKK'nın sözde devlet kurma uğraşı çerçevesinde, devlete karşı gerçekleştirilen terör faaliyetleri kritik bir konu haline gelmekte aynı zamanda saldırılarda genellikle "gerilla taktiği" kullanılmaktadır. Gerilla taktiğinin örgüt açısından çok önemli olduğunu ve daima devam ettirilmesi gerektiği ifade edilmiş, bunların sonucunda ise beklenen halk direnişinin geleceği anlatılmıştır. Örgüt, "gerilla savaşı" olarak ifade ettiği terör saldırılarının aslında siyasi çatışmanın arka yüzü olduğunu da düşünmüştür. PKK, eylemlerin devam ettirilmesi halinde halkın

¹⁰⁰ Serdar Güneş, "Türkiye ve PKK Barış Sürecini Kurtarmak", International Crisis Group Avrupa Raporu, 2014, s. 24

¹⁰¹ Akmaral, a.g.e., s. 241

¹⁰² Taner Aydın, "Türkiye'de Narko Terörizm ve PKK/Kongra-Gel Terör Örgütü'nün Rolü", 2007, s.

77

¹⁰³ Yemenici, a.g.e., s. 112

örgüte katılımın artacağını düşünmüştür. Bu durumun sonucunda ise, kamusal alanlarda bir kargaşa ortamı yaratılması ile beraber ülke yönetiminin çökeceği hesaplanmıştır.¹⁰⁴

2.4.2. PKK'nın Meşruiyet Algısı Oluşturma Çabası

PKK, kendisinin “yasal bir örgüt” şeklinde tanınmasını hedeflemiştir. Örgüt, varlığını devam ettirebilmek için bir bukalemun gibi davranmak zorundadır. İçinde bulunduğu ortama göre renk değiştirerek varlığını uzun yıllar boyunca korumuştur (Yemenici, 2016: 109). Örgüt, halk tabanını denetim altına alabilmek için makro ve mikro seviyede “strateji, taktik ve terör eylemleri”ni de uygulamaya başlamıştır. Bir yandan halka baskı uygulanarak ve korku aşılıyarak sosyal taban denetim altına alınırken, diğer yanda da çeşitli söylemler ve propaganda metotlarından yararlanılarak “ayrılıkçı kimlik” yaratılmaya çalışılmıştır. Bu fikir çerçevesinde politikaya bulaştırılmış kitleler oluşturulmaya çalışılmaktadır.¹⁰⁵

PKK, gerçekleştirdiği bütün terör faaliyetlerini yalnızca bir amaca erişebilmek için kullanmıştır.¹⁰⁶ “Bağımsız bir Kürt devleti” oluşturulabilmesi için bütün planlarını uygulamaya koymuşlardır. Türkiye içerisinde yaşayan Kürt kökenli yurttaşların Türkiye'ye karşı bir tutum sergileyerek, örgütün yanında bulunması amaçlanmakta ve Kürt milliyetçiliği ideolojisini esas alan bir ayaklanma çıkarma planları bulunmaktadır. Örgüt, yaptığı yayınlarda Kürt halkını mağdur olarak tanımlayarak, Türkiye'nin “baskıcı bir politika” izlediği yalanını ortaya atmaktadır.

Örgüt, hedef olarak gördüğü insanlar ile genellikle yüz yüze iletişim kurmak istemektedir.¹⁰⁷ Kürt kökenli yurttaşların asimile edilmeye çalışıldığını, baskı ve şiddet uygulandığını, adaletsiz davranıldığını, Kürt kökenli vatandaşların bulunduğu bölgelere yatırım yapılmayıp, bilerek, isteyerek geri kalmasına çalışıldığı yalanlarını halka aşılama çalışmaktadır. Örgüt bunun gibi bahaneler ileri sürerek gerçekleştirdiği terör saldırılarının haklılık taraflarının bulunduğu ve “meşru müdafaa” yaptıklarını ifade etmektedir

Örgütün hal üzerinde bir meşruiyet algısı yaratmaya çalıştığını NATO Askeri Komite Genel Kurmay Başkanları Konferansı'nda Genel Kurmay Başkanı Hulusi Akar da belirtmiştir. Hulusi Akar; “PKK'nın Suriye ve Irak'ın karışık durumundan

¹⁰⁴ Ahmet Cem Ersever, “Kürtler, PKK ve A. ÖCALAN”, Ankara, Kitap Yayın, 1993, s. 165

¹⁰⁵ Özeren vd., a.g.e., s. 64

¹⁰⁶ Mustafa Yağbasan, “Arap Medyasında Türkiye'nin Değişen Siyasal Algısı”, 2010, s. 138

¹⁰⁷ Burhan Semiz, “PKK ve KCK'nın Din Stratejisi, İdeoloji-Algı-Çatışma”, İstanbul, Karakutu Yayınevi, 2013, s. 29

faydalanarak uluslararası kamuoyunda meşruiyet kazanma çalıştığını ve bunun yanında da çocuk, yaşlı, kadın, erkek demeden insanları öldürmeye devam ettiğini” söylemiştir.¹⁰⁸

2.4.3. PKK'nın Otorite Kurma Çabası

Ülkemizde PKK terör örgütü üzerinden oynanan oyunun, hedefleri olan bölgede hayatlarını sürdüren insanların iyiliğine olacağını düşünmek gibi bir maksadın çok da mantıklı olmadığını birçok insan fark etmektedir.¹⁰⁹

PKK terör örgütü, ülkemizde komünist bir hükümet oluşturabilmek amacıyla gerçekleştirdiği eylemlere devam etmiştir.¹¹⁰ Bu açıdan otoriteyi sağlamak amacıyla bölgesel hakimiyeti çok önemli olduğu ifade etmiştir. Terör örgütü, bu amacını uygulamak için çoğunlukla kırsalda üsler oluşturmaya çalışmış, belirli zamanlarda eylemler planladığı il ve ilçelere büyük oranda silah yığınağı yapmıştır. PKK, teröristler ve hükümetin askerine ansızın baskınlar gerçekleştirmeye başlamış ve yollara bombalar döşemiştir.

PKK, eylemlerini gerçekleştirdikleri ülkelerden bir kısmını kontrol altına almak istemiştir.¹¹¹ Örgüt, Türkiye’de birtakım bölgeleri “kurtarılmış” olarak ele almaktadır. PKK, Türkiye’de saldırı gerçekleştirebildiği gibi Irak ve Suriye’de de eylemler yapmıştır. Teröristler bu eylemlerde önemli bir deneyim kazanmışlardır. PKK terör örgütü, yalnızca terör eylemleriyle sınırlı kalmamış, Kürtlerin bulunduğu bölgelerde bir “öz yönetim” uygulanmasının gerekliliğini anlatmışlardır. PKK terör örgütünün bu hedefinin arkasındaki asıl amaç Türkiye’yi bölmektir. Türkiye, PKK’nın yapılanmasına hâkim olduğu için bu eylemlere yönelik gerekli tedbiri almaya çalışmaktadır.

PKK’nın Türkiye’de Türkiye dışındaki yandaşları ve kimi insanlar tarafından Türkçe alfabesindeki heceleme şekline göre, PEKA-KA ya da PE-KE-KE şeklinde değil, İngilizce bir şekilde Pİİ-KEE-KEE şeklinde okuması da bu “örgütün

¹⁰⁸ Yemenici, a.g.e., s.110

¹⁰⁹ Mahmut Bozan, “PKK ve Zorlama Bir Talep: Demokratik Özerklik”, 2013, s. 40

¹¹⁰ Mehmet Sadi Bilgiç, “PKK/KCK’nın Stratejisi, Teknikleri ve Taktik Düzeyde Etnik Terörle Mücadele”, 2014, s. 86

¹¹¹ Çitlioğlu, a.g.e., s. 61

uluslararası kapsamda yasallığı olan veya olması gereken ve tanınan bir örgüt olduğu durumunu güçlendirmeye yönelik bir uygulama” olduğu görülmektedir.¹¹²

2.4.4. PKK'nın Alan Hâkimiyetine Yönelik Eylemleri

PKK terör örgütünün de, diğer örgütler gibi bir amacı vardır. Daha önce de söylediğimiz gibi PKK terör örgütü, uzun zamandır Türkiye'yi bölerek kendi bağımsız Kürt devletini kurmayı amaçlamaktadırlar.¹¹³ Örgüt, bu amaç yönünde kimi şehirlerde kolluk güçlerine karşı saldırılar gerçekleştirirken, kimi bölgelerde de patlayıcı maddeleri illegal yollardan ülkeye sokmuştur. Bazı şehirlerde saldırı gerçekleştirebilecek potansiyel gençleri örgüt kadrosuna dahil ederken, bazısını da sivillere yönelik saldırılar yaparak terörist kimlik oluşturmaya çalışmışlardır.¹¹⁴

Türkiye, PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği eylemler karşısında alınan güvenlik tedbirlerini arttırmaya başlamıştır.¹¹⁵ Örgüt, gerçekleştirdiği eylemlerle birlikte Türkiye'de baskı meydana getirip güç gösterisi yapmayı hedeflemektedir. Örgüt, Kürt bireyleri temsil ettiğini öne sürerek, gerçekleştirdiği eylemleri bir “kurtuluş mücadelesi” olarak göstermektedir. PKK terör örgütü, Türkiye'nin kolluk güçleri tarafından bastırıldığı her dönemde, tekrar toparlanmak amacıyla zaman kazanmaya çalışmıştır. Örgüt, Türkiye'nin gücü karşısında bölünmeye başladığı zamanlarda ateşkes ilan ettiğini belirtmiştir.

PKK terör örgütü bağımsız bir Kürt devleti kurmak amacıyla saldırılar gerçekleştirdiğini daha önce söylemiştik. Örgüt, zamanla konjonktürel gelişmelere bağlı bir şekilde amacından sapmış bir görüntü verse de amacından asla vazgeçmeyecektir.¹¹⁶ Esasında örgütün devamlı dikkat çektiği özerklik kavramı, “Kürt devletinin temelini atma” gayretleridir. Örgüt, kolluk güçlerine devamlı bir şekilde saldırı düzenleyerek büyük kayıplara sebep olup ruhsal üstünlük kazanmaya çalışmaktadır. Ülkemizin ekonomik ve en önemlisi insan kaybına uğratılması, örgütün bölgesel hakimiyet kurma gayretlerine yarayacaktır. Örgüt, ülkemizin kolluk güçlerine saldıramayacağı bazı durumlarda, iş merkezlerine, pazarlara, alışveriş merkezlerine saldırılar gerçekleştirmektedir.

¹¹² Mustafa Barlas, “Önleyici Kollukta Psikolojik Operasyonlara Karşı Önlemler”, 21. Yüzyıl Dergisi, 2008, s.222

¹¹³ Ömer Ekmekçi, “Özürü, Eski Hükümlü ve Terör Mağduru İstihdamında Yaşanan Sorunlar ve İtiraz Usulündeki Değişiklikler”, 2005, s.6

¹¹⁴ Fatih Beren, “PKK/KCK Terör örgütünün Türkiye’de ki Eylem Profili”, 2012, s. 2

¹¹⁵ Sertaç Canalp Korkmaz, “Gelişen Askeri Kapasitesi Bağlamında PKK/PYD Terör Örgütü”, Ortadoğu Dergisi, 2017, s.73

¹¹⁶ Acar, a.g.e., s. 261

PKK terör örgütü, Türkiye’de çoğunlukla askeri güçlere karşı saldırı gerçekleştirmektedir. Örgüt bu saldırılar aracılığıyla hükümeti halkın gözünde küçültmeyi ve kendi üyelerinin ruhsal durumunu yükseltmeyi amaçlamaktadır.¹¹⁷ PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği saldırılardan çok sayıda insan mağdur olmuştur. PKK, imamlara, öğretmen ve doktorlara karşı da eylemler düzenlemiştir. Gerçekleştirdiği tüm saldırıyla alan hakimiyetinin genişleyeceğini düşünmektedir. Tüm bunların yanında saldırılarının artırılması ile birlikte halkın korkusunun daha da artacağını dikkate almaktadır. Örgüt, terörün sıklaşması neticesinde halkın hükümete büyük tepkiler vereceğini ve neticesinde de devletin güç bir duruma girerek ülkede kaosa yol açacağını düşünmektedir.¹¹⁸

2.5. PKK Terör Örgütünün Stratejik İlişkileri

2.5.1. PKK- Suriye İlişkisi

Suriye, PKK terör örgütünün kurulduğu zaman beri büyük bir destekçi pozisyonunda olmuştur.¹¹⁹ Bunun yanında Suriye, ülkemizin en uzun kara sınırı komşudur. Suriye, uzun zaman Fransızların sömürgesinde kalmış ve bağımsızlığını 1946 senesinde kazanabilmiştir. Bugün Türkiye topraklarına ait olan Hatay, 1938 senesinde bağımsızlığına kavuşmuş ve sonrasında gerçekleştirilen halk oylaması ile Türkiye topraklarına dahil olmuştur. Hatay’ın Türkiye’ye katılması Türkiye ve Suriye arasındaki bağlarda daima bir problem oluşturmuştur. Fırat ve Dicle nehirleri, Türkiye’den Suriye sınırlarına doğru uzamaktadır. Akan suyun Suriye’ye akan kısmı da iki ülke arasındaki büyük problemlerden biridir. Bu iki ülke arasındaki farklı bir problem ise, Suriye’nin PKK ile iş birliği halinde olması ve ona destek sağlaması olmuştur.

Türkiye ve Suriye arasında, PKK terör örgütü lideri olan Öcalan’ın ülkeye kabul edilmesinden sonra bazı problemler daha doğmuştur.¹²⁰ Suriye, senelerce terör örgütlerini kendine rakip gibi düşündüğü ülkelere karşı kullanmıştır. Türkiye ve Suriye’de yaşamakta olan bireyler arasında pek çok akrabalık ilişkisi de bulunmaktadır. Bu insanlar bayram zamanları ve bunun gibi önemli günlerde sınırları geçerek birbirleriyle görüşmektedir.

¹¹⁷ Ufuk Çiçek, “SASAM Güneydoğu İlleri Çalışma ve Gezi Programı Öğrenci Raporu”, 2015, s.16

¹¹⁸ Acar, a.g.e., s.262

¹¹⁹ Yemenici, a.g.e., s. 63

¹²⁰ Tuğba Evrim Maden, “Kriz Dönemlerinde Su Politikaları: Türkiye-Suriye”, 2012, s.91

Suriye, 80'li senelerde ve bu senelerin sonrasında ülkemize karşı terör eylemleri gerçekleştirerek PKK terör örgütüne destek vermiştir.¹²¹ 12 Eylül 1980'de gerçekleşen askeri darbeden önce örgüt lideri olan Öcalan Suriye'ye kaçmış ve senelerce hayatını orada devam ettirmiştir. Örgütün ilk iki kongresi Suriye'de yapılmıştır. Suriye, örgüte maddi ve manevi pek çok yönden destek vermeyi sürdürmüştür. Zamanın Suriye Devlet Başkanı Hafız Esat'ın kardeşi olan Cemil Esad vasıtası ile Suriye Gizli Muhaberat ile bağlantıya geçen Öcalan, FKÖ kamplarında 250 tane teröristin eğitim görmesini sağlamıştır. Suriye tüm bunların yanında kendi topraklarında ve Lübnan topraklarında örgütün yaşamasına, teröristlerin eğitim görmesine destek vermiştir.

1979 senesinde PKK terör örgütü lideri olan Öcalan'ın Suriye'de yaşamaya başlamasıyla örgütün Suriye'deki etkisi de artmaya başlamıştır.¹²² Suriye'deki PKK kamplarında eğitim gören pek çok terörist Türkiye'de eylemler yapmaya başlamışlardır. 1986 senesinde örgütün merkezinin "Helve kampı" olduğu netleşmiş ve kamp desteklerle silahlı bir eğitim alanına dönüştürülmüştür. Suriye, örgüte silah konusunda yardım etmiş, 1989 senesinde Esad tarafından Güneydoğu Anadolu bölgesinde sözde bir "Kürt devletinin kurulması gerektiği" açıklamasında bulunulmuştur. 1996 senesinde Amerika'ya ait rapora göre, terör örgütlerine destek veren ülkelerden birinin de Suriye olduğu ispatlanmıştır.¹²³

Pek çok defa Türkiye ve Suriye aralarındaki mevcut problemler yüzünden neredeyse savaşa sebep olacak duruma gelmişlerdir.¹²⁴ Türkiye'deki yetkililer Suriye'yi, terör örgütlerine yaptığı yardımı hemen sonlandırması için pek çok defa uyarılmışlardır. Türkiye'nin yaptığı baskılar yüzünden biçare kalan Suriye, 1988 yılında Adana Mutabakatı ile birlikte PKK terör örgütüne yardımda bulunmayacağını ifade etmiştir.

2.5.2. PKK-Irak İlişkisi

Türkiye'nin komşu olduğu ülkelerden biri de Irak'tır. Türkiye ve Irak aynı coğrafyada asırlar boyu bir arada yaşamışlardır. Irak topraklarında türlü milletler bulunmakta ve bunların içinde Kürt asıllı bireyler de bulunmaktadır. Irak'taki Kürtler, 1970 senesinde petrol konusunda çok zengin durumda olan Kerkük ve Hanakin'e

¹²¹ Sedat Benek, "Türkiye-Suriye İlişkilerinin Sosyal Coğrafya Açısından Tarihsel Arka Planı", 2016, s. 184

¹²² Acar, a.g.e., s. 289

¹²³ Erdem Erciyes, "Ortadoğu Denkleminde Türkiye-Suriye İlişkileri", İstanbul, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2004, s. 108

¹²⁴ Acun, Keskin, a.g.e.,s. 11

yerleşmeyi talep etmişlerdir. Irak, bu talebi geri çevirmiş ve bölgenin daha da Araplaşmasını istemiştir. Irak, 1974 senesinde Kerkük ve Hanakin'in dışında özerk bir yönetim oluşturmuşlardır. Irak'ta oluşturulması planlanan bir devletin, çevre ülkelerin hepsini negatif yönde etkileyeceği tahmin edilmektedir.¹²⁵

PKK terör örgütünün, Türkiye'nin doğusuyla güneydoğusunu bölmeyi amaçladığını belirtmiştik. Örgüt, ülkemize komşu olan ülkelerde de yer edinmeye çalışmış ve Irak'ta PKK'nın bu maksatla yapılandığı ülkelerden biri durumundadır.

Terör örgütü, 1981 senesinde yaptığı konferansta Kürt bölgesinde bulunan Kürt vatandaşlar ile bağlantıya geçmeye çalışmıştır. Bunun sonrasında, Kuzey Irak'ta yeni örgüt kampları oluşturulmuş ve lider kadrosunun da buraya aktarımı sağlanmıştır. Bölgedeki coğrafi yönlü olumsuz durumlar da terör örgütünün bu bölgeyi tercih etmesinde etkili olmuştur.¹²⁶ 1991 senesinde Körfez Savaşı yüzünden Kürtlerin, Irak yönetimi karşısında gücü oldukça artmış ve örgütün bölgede güç sahibi olmasına yol açmıştır. Savaş sonucunda, Irak yönetimi Kürt topraklarından çekilmeye başlamış ve örgüt bu bölgeyi silahlı bir üs durumuna getirmiştir. PKK terör örgütünün saldırılarına ivme kazandırması, Türkiye, Kuzey Irak ve bölgedeki başka ülkelerle arasındaki ilişkilerin gergin hale gelmesine sebep olmuştur.

Türkiye'deki yetkililer, dahil oldukları konferanslarda ve gerçekleştirdikleri görüşmelerde, terör hakkında duydukları rahatsızlıkları pek çok defa dile getirmişlerdir.¹²⁷ Türkiye'nin tüm bu hamleleri sonucunda, Irak yönetimi de terörizm konusunda elle tutulacak hamleler gerçekleştirilmemiştir.¹²⁸ Amerika'nın Irak'ı işgal edip Saddam'ı devirmesi ile birlikte Irak'ta bulunan yönetim zayıflamış ve PKK terör örgütü de bu durumdan faydalanmıştır.

Amerika'nın Irak'ı işgal etmesiyle birlikte meydana gelen "yeni güç dengesi"ni kendi lehine çevirme konusunda 2003 yılı Ekim ayına geldiğinde PKK terör örgütü, Ankara'nın İran'ın sınırlarında PJAK'a karşı planladığı saldırılara yardım ettiği bahanesiyle "tek taraflı ateşkes olmaz" ifadesiyle ateşkesi sonlandırdığını söylemiştir. Zamanın Irak Dışişleri Bakanı Zebari, Barzani'nin PKK terör örgütüne silah bırakma davetinde bulunmasının ardından ateşkes sürecinin devam etmesi yönünde bir politika uygulamıştır. 2004 senesinde ise Türkiye'de gerçekleştirilen seçimlerde Kürt siyasi partisinin büyük oranda oy kaybetmesi ve Kürtlerin yaşam

¹²⁵ Yemenici, **a.g.e.**,s. 66

¹²⁶ Ümit Özdağ, "Türk Ordusunun PKK Operasyonları", İstanbul, Pegasus Yayınları, 2008, s.48

¹²⁷ Aybüke İnan, "Kerkük-Yumurtalık Petrol Boru Hattı ve Türkiye-İrak İlişkileri (1973-2011)", 2013, s.82

¹²⁸ Ali Semin, "Türkiye'nin Irak Politikası Işığında Kuzey Irak Açılımı" 2011, s. 200

şartlarıyla ilgili politik düzenlemelerin yapılmaması gibi sebeplerle PKK 2004 senesinde ateşkesi bozduğunu ifade ederek tekrar silahlı saldırılara başlamıştır. 2004 senesinde herhangi bir saldırı düzenlenmemiş olan örgüt, 2005 senesinde neredeyse 2000 kadar teröristi Türkiye'ye sızdırmış ve saldırılar gerçekleştirmiştir. Temmuz 2005'te Erdoğan, "yasaların izin verdiği sınır ötesi operasyon hakkımızı kullanırız" şeklinde açıklama yapmıştır.¹²⁹

Ateşkesin ilanı barış için gerçekleştirilen ya da gerçekleştirilecek bir girişim özelliği taşımaktadır. Ateşkesin ilanı örgütlerin yaratılma nedenleri ile uyuşmamaktadır. Bugüne dek geçen zamanda hiçbir örgüt barış amaçlı kurulmamıştır.¹³⁰ Bu yüzden PKK terör örgütü de ateşkesi bozduğunu ifade ederek, Türkiye'ye yönelik terör eylemlerine ivme kazandırmaya başlamıştır. Türkiye, bu saldırıları sonlandırabilmek maksadıyla sınır ötesi operasyonlar gerçekleştirmiş ve gerçekleştirmeye de devam etmektedir. PKK terör örgütü konusunda Türkiye'nin uyguladığı baskılar sonucunda da 2007 senesinde PKK ve PJAK, İKBY tarafından terör örgütleri listesine dahil edilmişlerdir.

2.5.3. PKK-İran İlişkisi

Türkiye ve İran hem birbirinin komşuları hem de birbirleriyle rekabet içinde olan ülkelerdir.¹³¹ Osmanlı Devleti zamanında İran ile birçok savaş yapmış ve neticesinde bir barış antlaşmasıyla tüm savaşlar sonlanmıştır. İran, senesinde gerçekleşen devrimden sonra birçok değişim geçirmiştir. Bu devrimden sonra, büyük İslam imparatorluğu kurma düşüncesine kapılmıştır. İstenilen bu imparatorluğu kurmanın temellerini etraflarındaki İslam toplumları ile gerçekleştireceği sohbetlerle atabileceğini düşünmüştür. Türkiye'deki düzenin İslami bir düzen olmamasının neticelerini öne sürerek, diğer İslam ülkelerinin Türkiye'ye karşı düşman olması için çabalamıştır. İran, ülkemizi birçok yönden zarara uğratmaya çabalamış ve ülkemize karşı terör ögelerini kışkırtmaya çalışmıştır.

PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği eylemlerin zirve yaptığı 1990'lı senelerde, örgütün giderek etkin hale gelmeye başlamasında İran'ın da payının olduğu düşünülmektedir.¹³² Türkiye'nin senelerce mücadele verdiği örgüt, Irak ve Suriye ile bağlantı kurduktan sonra İran ile de ilişki kurmuştur. Örgütün İran ile kurduğu ilişkilerinin temelinde, ülkenin topraklarından faydalanıp, TSK'nın daha

¹²⁹ Berkan Ögür, Zana Baykal ve Ali Balcı, "Kuzey Irak-Türkiye İlişkileri: PKK, Güvenlik ve İş birliği", 2014, s. 47

¹³⁰ Akmaral, a.g.e., s. 231

¹³¹ Bilal Sağlam, "Terörizm Bağlamında Türkiye-İran İlişkileri", 2015, s. 1

¹³² Sağlam, a.g.e.,s. 11

büyük bir alana yayılmasıyla beraber denetim alanının zorlaştırılması yatmaktadır. İran'ın ülkemize sızmaya çalışan teröristleri engellememesi, PKK'nın Türkiye'nin içine girmesini kolaylaştırmıştır.

PKK terör örgütü, İran'dan birçok kez maddi yardım almıştır.¹³³ İran'ın örgüte sağlığı askeri ve hizmet yardımı uluslararası çaptaki gazetelere bile haber olmuştur. İngiltere'nin önemli dergilerinden olan "Jane's Intelligence Review", Amerika'nın Ruslara karşı savaşmakta olan Afgan mücahitlerine verdiği füzelerin bir bölümünün PKK'nın eline ulaştığını ifade etmiştir. Bu dergi PKK'nın füzeleri İran'dan aldığı iddiasında bulunmuştur.¹³⁴

1999 senesinde PKK terör örgütünün lideri Öcalan Kenya'da yakalanmış ve Türkiye'ye teslim edilmiştir.¹³⁵ Örgüt liderinin yakalanmasının ardından İran, örgüte karşı tepkiler gerçekleştirmiştir. Teröristlerin gerçekleştirdiği eylemlere müdahale etmiştir ve bu müdahaleler sonucunda pek çok insan hayatını kaybetmiştir. PKK terör örgütü 11 Eylül 2001 tarihinde Amerika'da ikiz kulelere gerçekleştirilen saldırının ardından, İran'da PJAK isimli "Kürdistan Özgür Yaşam Partisi" ni kurmuşlardır. PKK ve PJAK örgütleri arasında düşünce açısından pek çok fark bulunmaktadır. PKK terör örgütü bağımsız bir devlet kurmayı hedeflerken, PJAK bir düzen değişimini amaçlamaktadır.

Amerika'nın Irak'ı ele geçirmesinden sonra PKK terör örgütünün İran'daki kolu olan PJAK tarafından gerçekleştirilen çatışmalar da artmıştır. Bahsettiğimiz bu çatışmalar 2006 senesinde zirve noktalara ulaşmıştır. 2010-2011 seneleri arasında İran ve Türkiye, PKK terör örgütünü yok etmek üzerine karar almışlar ve teröristlerin yaşadığı yerlere saldırılar gerçekleştirmişlerdir. Arap Baharı olaylarının Suriye'ye kadar uzamasıyla beraber bu ülkenin de çatışma sürecine dahil olmasıyla beraber İran, PJAK ile ateşkes yapmayı tercih etmiştir.¹³⁶

2.5.4. PKK-ABD İlişkisi

Amerika Birleşik Devletleri, PKK'yı bir terör örgütü olarak benimsemesine karşın, uygulama açısından bahsi geçen bu söylemden daha ileriye taşımamıştır. ABD'yi rahatsız eden durumlardan biri de bölgesinde ülkelerden biri olan Türkiye'nin

¹³³ Bayram Sinkaya, "Suriye Krizi Çerçevesinde İran-PYD İlişkileri: Taktik Ortaklık", Ortadoğu Dergisi, 2015, s. 51

¹³⁴ İlyas Koç, "İran Dış Politikasında "Takiye": PKK Örneği", 2014, s.105

¹³⁵ Acar, a.g.e., s. 290

¹³⁶ Yemenici, a.g.e.,s. 69

güçlü olmasıdır.¹³⁷ ABD, 2001 senesinde PKK'yı "terör örgütü" kabul etmesine karşın, Türkiye'nin bu probleminin güvenlik kaygısına sebep olmayacağını düşünmüştür.

ABD, PKK terör örgütü hakkında Türkiye ile birlikte bir iş birliği yapıyor gibi görünmüş ve Türkiye'deki sözde Kürt probleminin bazı düzenlemelerle beraber çözüme kavuşturulabileceğini belirtmiştir. Bu söylemler PKK terör örgütünü, Türkiye'ye karşı kullanılabilir bir fırsat olarak göstermiş ve bu görüntüyü yok edememiştir. PKK'lı yöneticiler ABD'nin bölge üzerinde önemli bir statüsü olduğunu, Kürtlerin, tüm bu problemlerin çözümünde süreç dışında bulunması gerektiğini ve ABD'nin bir lider olarak etkili bir rol oynaması gerektiğini belirtmiştir.

ABD, PKK'nın gerçekleştirdiği eylemleri hem kınadığını belirtmiş hem de PKK'nın silah edinmesine yol açmıştır.¹³⁸ Amerika'nın Kürt probleminde sergilediği tutum, İsrail'i korumaya yöneliktir. Bu tutum Bush'un önermiş olduğu "Ortadoğu Ortaklık Girişimi" projesiyle de uyumludur. ABD çıkarları için PKK terör örgütü ile olan ilişkisini sürdürmüş ve 2016 senesinde örgütün Suriye uzantılarından biri olan PYD'yi de desteklemiştir.

Tüm batılı ülkeler gibi Amerika'da PKK terör örgütüne yardımcı olmayı sürdürmektedir. Genel Kurmay Başkanlığı'nın 1984-2007 seneleri arasında teröristlerden sağlanan silahların nereden geldiği hakkındaki istatistiğe göre, ilk sırada ABD olarak Rusya, Macaristan, İngiltere, Çin, İtalya, Almanya, Irak'ın da içlerinde bulunduğu 34 ülke vardır.¹³⁹ PKK terör örgütüne destek konusunda ABD'li askerler, PYD üniformalarını giymişler ve bu, ülkemizden tepki almıştır.

Türkiye, PKK'yı tamamen terör örgütü olarak görmekte, PKK'nın uzantısı olan PYD'nin de terör örgütü olduğunu düşünmektedir. ABD, DEAŞ ile mücadele konusunda PYD'ye yardım etmiştir. PKK'lı ve PYD'li teröristlerin yakalanmaları esnasında ABD'nin elinden çıkan pek çok silahın da ele geçirilmesi bu desteği ispatlamaktadır.

2.5.5. PKK-Rusya İlişkisi

Önceki senelerde Rusya'nın komünizm çerçevesinde yönetilmesi ve PKK terör örgütünün Marksist-Leninist bir yaklaşımı olması, bu ikisi arasındaki benzerlikleri

¹³⁷ Yemenici, a.g.e.,s. 71

¹³⁸ Yemenici, a.g.e.,s. 72

¹³⁹ Akmaral, a.g.e., s. 255

ortaya koymaktadır. PKK'nın ilk kurulduğu zamanlar gerçekleştirdiği eylemlerde, Sovyetler Birliği pek çok defa destek vermiştir. Türkiye'nin Kafkasya ülkelerine daha yakın olması da PKK'ya verilen desteklerde etkilidir. Türkiye'nin PKK terör örgütünü yok etmeye yaklaştığı zamanlar da olmuştur ancak Rusya'nın yaptığı gizli yardımlarla örgüt yok edilememiştir.¹⁴⁰

Ruslar ve Çeçenler asırlardır aynı topraklarda yaşamlarını devam ettirmektedirler. Bu iki halk arasında pek çok kez problem çıkmıştır. Çeçenistan, Ruslara karşı bir bağımsızlık savaşı içinde olduğunu söylemiştir. Türkiye, resmî açıklamalarında Çeçenistan'a destek olmadığını belirtse de, 1990'lı senelerde Rusya, bu açıklamaya inanmamış ve Türkiye'ye karşı PKK üzerinden oynayarak, örgüte büyük destekler sağlamıştır.¹⁴¹

Çeçenlerin özürlüklerini açıklamasından sonra, sürgündeki Kürtler, Rus meclisinin de yardımlarıyla Moskova'da toplanmıştır. 1996 yılı ve sonrasında PKK terör örgütü birden çok toplantısını Moskova'da yapmıştır.¹⁴²

Türkiye'nin Kafkasya'daki ülkelere benzer stratejiler uygulaması ve kendi bölgesinde faal roller üstlenmesi, Rusya'ya sürekli rahatsızlık vermektedir.¹⁴³ Pek çok nedenden dolayı Rusya çoğu zaman PKK'ya silahlı yardımlarda bulunmuştur. Rusya Federasyonu uyguladığı politikalarda PKK terör örgütü lehine açıklamalar da bulunmuştur.¹⁴⁴ Rusya örgütün Irak ve Suriye'deki kollarına da yardımlarda bulunmuştur. Suriye'nin günümüzdeki konumda olmasında büyük rol oynayan Esad ise, direkt olarak Rusya'dan yardım almaktadır.

2.5.6. PKK-AB İlişkisi

Avrupa Birliği PKK terör örgütünü 2002 senesinden bugüne dek terör örgütü olarak kabul etmiştir.¹⁴⁵ AB, yapısı itibariyle insan haklarının korunması prensipleri çerçevesinde hareket eden bir kuruluştur. PKK terör örgütünün gayretleri neticesinde çözülmeye çalışılan Kürt problemi Türkiye'nin, Avrupa'ya uyum sağlaması konusunda büyük önem taşımaktadır. Avrupa Birliği, Kürt problemini Türkiye'ye karşı koz olarak kullanmaktadır.

¹⁴⁰ Fatih Özbay, "Soğuk Savaş Sonrası Türkiye-Rusya İlişkileri: 1992-2010", 2011, s. 39

¹⁴¹ Serdar Bülent Yılmaz, "PKK'nın Laiklik Hassasiyeti", 2009, s.36

¹⁴² Yemenici, a.g.e.,s. 76

¹⁴³ Özbay, a.g.e.,s. 39

¹⁴⁴ Mitat Çelikkpala, "Rekabet ve İş birliği İkileminde Yönünü Arayan Türk-Rus İlişkileri", Bilig Dergisi, 2015, s. 126

¹⁴⁵ Can Zengin, "AB'ye Entegrasyon Sürecinde Türkiye'nin Terörle Mücadele Politikası", 2016, s.

Avrupa Birliği'nin Kürtleri "azınlık" olarak görmesi ve bağımsız bir yönetim meydana gelmesini savunması, Kürt problemine karşı bir hoşnutluk hissettiğinin göstergesidir.¹⁴⁶

Türkiye, jeopolitik konumu sebebiyle daima tehditlerle karşı karşıya olan bir ülke olmuştur.¹⁴⁷ Bahsedilen bu tehditlerin en önemlisi hala devam etmekte olan PKK terör örgütüdür. Avrupa Birliği Türkiye'ye karşı tutumlarında terör konusu için duyarlılık gösterdiğini ifade etmesine karşın, PKK terör örgütünün kadrosundan pek çok teröristi senelerce barındırmış ve Avrupa'da kolaylıkla yaşamını sürdürmesine izin vermiştir. AB yaptığı açıklamalarda, PKK'yı terör örgütü olarak benimsemiş fakat PKK'ya karşı olan desteklerini de sürdürmüştür. Avrupa Birliği, PKK terör örgütüne sağladığı yardımlar kapsamında, Ortadoğu'da etkin bir rol üstlenmeye çalışmaktadır. Avrupa Birliği aynı zamanda örgütün muhtemel kazançlarında da bir hak elde etmeyi amaçlamaktadır. AB tüm bu amaçlar doğrultusunda örgüte silah, istihbarat ve mühimmat desteği sağlamaktadır.¹⁴⁸

PKK terör örgütünün üst düzey üyeleri Avrupa'da faaliyetlerini devam ettirmektedirler. Bu konu Europol raporlarında da açıkça görölmektedir. "Avrupa Polis Ofisi" Europol'un 2012 yılında yayınladığı rapor ise: "Avrupa, PKK için finansman ve eğitim etkinlikleri kapsamında önemli bir bölge olmayı devam ettirmektedir".¹⁴⁹

AB üye ülkeler PKK terör örgütünün finans kaynaklarından olan uyuşturucu ticaretine senelerce izin vermişlerdir. Örgütün Avrupa'daki pek çok bürosunda, dernek vb. kurumlar adı altında kaçakçılık yaptıkları bilinen bir durumdur. Avrupa Birliği medya kurumlarından bazıları da örgüt lehine yayınlar gerçekleştirerek, örgütü insanlara daha sempatik göstermeye çalışmaktadırlar. Avrupa'da hayatını devam ettiren insanlara, Kürtlere, Türkiye'de hak tanınmadığını ve işkence yapıldığını anlatmakta ve Türkiye'nin küresel çaptaki görünümüne zarar vermektedir.¹⁵⁰

Son zamanlarda Avrupa Birliği üyelerinden biri olan Almanya, ülkesinde başkonsolosluk kurarak, PKK ve PYD arasındaki ilişkileri ilerletmeye başlamıştır. Almanya bölgede kendine nüfuz yaratabilmek için terör örgütü ile yakın ilişkiler kurmaya çalışmıştır. 2014 senesinde Almanya, Erbil'e, DEAŞ'a karşı kullanması için malzeme ve silah sağlamıştır.

¹⁴⁶ Yemenici, **a.g.e.**,s. 74

¹⁴⁷ Zengin, **a.g.e.**,s. 1

¹⁴⁸ Yemenici, **a.g.e.**,s. 74

¹⁴⁹ Yemenici, **a.g.e.**,s. 74

¹⁵⁰ Yemenici, **a.g.e.**,s. 75

Türkiye, inancı ve amacı ne olursa olsun, dünya çapındaki tüm terör eylemlerine karşı olumsuz tutumlar sergilemektedir.¹⁵¹ Türkiye'nin AB'ye katılmak için gerçekleştirmeye çalıştığı terörle mücadele yöntemleri, AB tarafından olumlu karşılanmaktadır. PKK terör örgütünü yok etmek için kurulan "Demokratik Açılım ve Çözüm Süreci" AB tarafından olumlu tepkiler almıştır. Arap Baharı'ndan sonra Suriye'de ortaya çıkan iç çatışmalar sonucu Türkiye ve AB'nin birbirine olan gereksinimi artmıştır.¹⁵²

2.6. PKK'nın İktisadi Boyutu

2.6.1. PKK'nın Finansal Kaynakları

PKK terör örgütü, gerçekleştirdiği eylemler açısından sadece bir terör örgütü olmakla kalmayıp, organize bir suç çetesi yapısına sahiptir. Örgütün işlediği tüm suçlar birbiri ile ilişkili suçlardır. PKK'nın suçun her kolunda bir etkinliğini görmek olasıdır. Suçların birbiri ile ilişkili ve global çapta, büyük bir alanda gerçekleştiriliyor olması konunun tasnifini daha da zorlaştırmaktadır.

ABD örneğini ele alacak olursak, finansman konusunda uyguladığı iki yöntem de dikkat çekmektedir. İlki, terör örgütlerine ait olduğu saptanan mali kaynaklar dondurulur. Bunlardan ikincisi ise, maddi desteğin yasaklanması durumudur. Terörizme yardım ettiği düşünülen tüm hesapların dondurulması Hazine Bakanlığı tarafından yapılmaktadır.¹⁵³ ABD'de hükümet seviyesinde etkin bir şekilde görev yapan 16 istihbarat biriminden "Terörizmi Finansmanı ile Mücadele İstihbarat Ofisi (TFI)"dir.¹⁵⁴ Tüm bu bilgiler doğrultusunda terör örgütleri ile mücadele konusunda mali kaynakların kesilmesinin ne kadar önemli olduğu ortadadır.

AB 2 Mayıs 2002'de PKK'yı terör örgütü olarak kabul etse bile, birçok Avrupa ülkesi bu örgüt için hala lojistik sağlamaktadır. PKK terör örgütü, Avrupa'da illegal para toplama ve kaçakçılık gibi pek çok suç işlemekte ve ama böylelikle de örgüte maddi olanak yaratmaktadır.¹⁵⁵

Avrupa'da tehdit üzerine Kürtlerden haraç toplanmaktadır. PKK'ya ait yayınlar insanlara zorla satılarak, buradan meydana gelen gelire örgüte kaynak

¹⁵¹ Zengin, **a.g.e.**,s. 4

¹⁵² Yemenici, **a.g.e.**,s. 76

¹⁵³ İhsan Bal, Süleyman Özeren, "Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele", İstanbul, USAK Yayınları, 2010, s. 361

¹⁵⁴ Beren, **a.g.e.**,s. 38

¹⁵⁵ Başbuğ, **a.g.e.**,s. 116

oluşturulmaktadır. Toplumsal ve kültürel alanlarda faaliyetlerden gelen gelirler de örgüte verilmektedir.¹⁵⁶

PKK terör örgütünün Avrupa'da işlediği suçlardan elde ettiği gelirler dışında senelik 30 milyon avro kazandığı bilinmektedir. PKK'nın en önemli gelir kaynağı uyuşturucu üretimi, dağıtımı ve satışlarıdır. PKK terör örgütü Avrupa ile Ortadoğu arasındaki trafiği uyuşturucu konusunda elinde tutmaktadır. Bu trafiğe ilave olarak sigara kaçakçılığı da PKK'nın önemli gelir kaynaklarından biridir.¹⁵⁷

Lübnan'da bulunan Helvi kampı, Suriyeliler tarafından PKK teröristlerine tahsis edilmiştir. PKK terör örgütü kamp yapılanmasına geçtiği zamandan beri Suriye, Irak, Almanya gibi ülkelerde hayatını sürdürmekte olan Kürtlerden maddi olarak yardım almıştır.¹⁵⁸

PKK terör örgütünün Avrupa'daki örgütlenmesi senelik hemen hemen 30 milyon avroyu "bağış" aracılığıyla toplamaktadır. Terör örgütüne bağışta bulunmayanların tehdit edildiği de söylenmektedir. Terör örgütleri suç örgütleriyle beraber kaçakçılık ve uyuşturucu ticareti gerçekleştirmektedir. Kendisine yaşam imkânı tanıyan bir düzende bulunan örgütlere yönelik uygulanacak müdahalede örgütlerin hayat alanlarının kısıtlanması ve ortadan kaldırılması gerekmektedir.¹⁵⁹

Diyarbakır ilinde gerçekleştirilen, konusu PKK'nın uyuşturucu üretimi ve kaçakçılığı olan bir çalışmada; terör eylemlerinin sık sık gerçekleştiği alanlarda uyuşturucu ekiminin de sıklıkla yapıldığı, il merkezinde gerçekleşen terör eylemleri arasında bölgesel bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır.¹⁶⁰

PKK terör örgütü, mevcut tüm terör örgütleriyle kurmuş olduğu ilişkiler neticesinde önemli oranda gelir sağlamaktadır. Asala Terör örgütünün 1987 senesinde, örgüt üyelerinin PKK ile birlikte eğitim görmesi karşılığında, PKK terör örgütüne her bir üye için para ödeyeceği bir anlaşma yapmıştı.¹⁶¹

Uyuşturucu trafiği, kadın ticareti, haraç toplama, sahtecilik, insan kaçakçılığı, kara para aklama, adi suç çeteleri ve organ mafyalığı gibi pek çok konuda suç

¹⁵⁶ Atilla Sandıklı, Erdem Kaya, "Uluslararası İlişkiler Teorileri ve Barış", 2012, s. 434

¹⁵⁷ Sandıklı, Kaya, a.g.e.,s. 434

¹⁵⁸ Temizöz, a.g.e.,s. 71

¹⁵⁹ Başbuğ, a.g.e.,s. 77

¹⁶⁰ Hakan Cem Çetin, Hacı Duru, "Bitmeyen Savaş: Diyarbakır'da Terör-Uyuşturucu İlişkisi", Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2015

¹⁶¹ Ümit Özdağ, "Algı Yönetimi: Propaganda, Psikolojik Savaş, Örtülü Operasyon ve Enformasyon Savaşı", Ankara, Kripto Basım Yayın, 2015, s. 144

işlemiş ve suç işlemeyi sürdüren bir düzenin suç potansiyeli tüm dünyaya aktarılmalı ve tüm bağlantıları deşifre edilmelidir.¹⁶² Çünkü PKK terör örgütü sadece terör açısından anlatıldığı zaman Avrupalı devletlerin bu durumu çok önemsemedikleri görülmektedir.

2.6.2. PKK'nın Mali Giderleri

PKK terör örgütün gerçekleştirdiği saldırıları devam ettirebilmesi için beslenme, barınma, tedavi, yayın gibi materyallerin bulunması, malzeme mühimmat ve ulaşım gereksinimlerinin karşılanması gerekmektedir.¹⁶³ Tüm bu sayılanlara gidecek para, örgüte bir gider olacaktır. Herhangi bir yerde terör eylemi düzenlenecekse, daha önceden o bölgenin keşfinin de yapılması gerekir. Teröristler, saldırıyı gerçekleştirecekleri bölgede, belli bir süre önceden kalacak herhangi bir yer kiralamaktadırlar. Tüm bu harcamalar terör örgütüne gider olarak yazılmaktadır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi PKK terör örgütü, gerçekleştireceği saldırılarda kullanacağı üyelerin silahlarını ve bunun gibi tüm gereksinimlerini karşılama mecburiyetindedir. PKK terör örgütünün harcamaları arasında en büyük tutarın silah olduğu bilinmektedir. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin örgüte yönelik değerlendirmelerinden sağladığı verilere göre, PKK'nın mevcut silah ve mühimmatlarının ederinin 50 milyon dolar olduğu düşünülmektedir.¹⁶⁴ PKK'nın silah ve diğer tüm malzemelerinin tamir masrafları da maliyet özelliği taşımaktadır. Örgüt üyeleri, saldırı gerçekleştireceği bölgeye mayın ya da bomba yerleştirebilmektedir. Böyle bir durumda malzemelerin daha erken alınması gerektiği için bu ücret, örgüte maliyet yükleyecektir.

PKK terör örgütü gerçekleştirdiği eylemlerinde kullanacağı üyelere belli bir süre önce eğitim vermek mecburiyetindedir. PKK terör örgütü üyeleri eylem yapacakları zaman ya da öncesinde kendi aralarında pek çok ekipmanla iletişim kurmaktadırlar ve tüm bunlar masraf niteliği taşımaktadır. Örgüt üyelerinin hepsine çoğunlukla tek tip kıyafet giydirmektedir. Bu durum da giyecek giderini oluşturmaktadır.¹⁶⁵ Terör örgütü üyeleri, eylemi gerçekleştirecekleri bölgeye gitmek için kullanacakları araca ödeme yapmaktadır.

¹⁶² Sandıklı,Kaya, **a.g.e.**,s. 441

¹⁶³ Akmaral, **a.g.e.**,s. 40

¹⁶⁴ Yemenici, **a.g.e.**,s. 87

¹⁶⁵ Şafak Ertan Çomaklı, Deniz Turan, "FETÖ ve PKK Bağlamında Terör Amaçlı Kullanılan Kamusal Mal ve Hizmetler", 2017, s. 27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'NİN PKK İLE MÜCADELE STRATEJİLERİ

3.1. PKK Terörü ile Mücadele Yöntemi Olarak Çözüm Süreci

Tüm tarih açısından terör ile mücadele veren ülkeler değerlendirildiği zaman hiçbir ülkenin bu mücadelede yalnızca militer metotlarla başarı sağlama örneği bulunmamaktadır. Terörle mücadele konusunda başarı sağlayabilmek için, teröre neden olan yapısal faktörlerin de yok edilmesi gereklidir.¹⁶⁶

Türkiye'de farklı ırklardan pek çok insan yaşamaktadır.¹⁶⁷ Bahsettiğimiz bu insanlar, asırlar boyunca barış içerisinde yaşamlarını devam ettirmişlerdir. Aynı bölgede zaman geçtikçe terör olayları yaşanmaya başlamış ve 30 seneden uzun süredir terör konusu problem yaratmaya başlamıştır. Türkiye, hala bu problemle başa çıkmaya çalışmaktadır. Türkiye'nin terör konusunda mücadele verdiği örgütlerden en önemlisi PKK'dır. PKK'nın gerçekleştirdiği eylemler sonucunda binlerce insanımız şehit olmuş, büyük kısmı yaralanmış ya da sakat kalmıştır. Terör sebebiyle meydana gelen maddi zararların boyutu ise çok yüksek seviyelerdedir.

Çok uzun zamandır sürmekte olan terörle mücadele konusunda ağırlık askeri metotlara verilmiştir.¹⁶⁸ Türkiye, terör probleminin yalnızca askeri yöntemlerle halledilemeyeceğini fark etmiş ve farklı metotlarla çözümler uygulamaya çalışmıştır. Bu çözüm sürecinin yasal güvence altına alınması için yasa hazırlanmış ve parlamentoya sunulmuştur. Terörün yok edilmesi ve sosyal bütünlüğün sağlanabilmesi için yasa tasarısı 2014 yılında mecliste kabul edilmiş ve 16 Temmuz 2014 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanmış yani yürürlüğe girmiştir.

Türkiye, bu konuda başarı sağlayabilmek için, ülke içinde ve dışında birçok kişi ve kurumla görüşmeler gerçekleştirmiş, silah bırakacak örgüt üyelerini topluma kazandırmak için pek çok tedbir almıştır. Çözüm sürecinin istenildiği gibi tamamlanabilmesi amacıyla siyasi, ekonomik ve kültürel birçok girişim

¹⁶⁶ Halil İbrahim Bahar, "Çözüm Süreci", Ankara, Karınca Ajans Yayıncılık, 2013, s. 95

¹⁶⁷ Hakan Yılmaz, "Türkiye'de Kimlikler, Kürt Sorunu ve Çözüm Süreci: Kamuoyundaki Algılar ve Tutumlar", 2014, s. 2

¹⁶⁸ Acar, a.g.e.,s. 207

gerçekleştirmiştir. Devlet, terörü denetim altına alabilmek için elindeki bütün imkanları ortaya koymuştur.¹⁶⁹

Türkiye'nin bazı taleplerine karşı, PKK terör örgütü de birçok talepte bulunmuştur. Örgüt, tutuklu olan yaklaşık 5 bin örgüt üyesinin serbest bırakılmasını, Öcalan'ın tutukluluk halinde birtakım iyileştirmeler yapılmasını, partilerin seçim barajında indirmeler yapmasını, Kürtçenin eğitimde kullanılabilmesini ve örgütlenme gibi pek çok konuda düzenlemelere gidilmesini, PKK terör örgütünün "terör örgütleri listesi"nden çıkarılmasını talep etmiştir. Türkiye ise bu konuda, özel okullarda Kürtçe eğitim için olanaklar sağlamış, Kürt alfabesindeki X, Q, W harflerinin kimliklerde bulunmasına izin vermiş, seçim kampanyalarında Kürtçe isimlerin yer almasına izin vermiş ve Andımızı kaldırmıştır. Türkiye'nin tüm bu süreç sonucunda başarı sağlayabilmek için yaptığı girişimlere karşılık olarak, PKK yeteri kadar gayret etmemiştir.¹⁷⁰

3.2. Türkiye'nin PKK'ya Karşı Yürüttüğü Kamu Diplomasisi

Türkiye'nin PKK terör örgütüne karşı uyguladığı başarı diplomasisi, hükümetin evrensel çaptaki tanımına uyumlu bir terör örgütü ile mücadeleye girmesinden kaynaklanmıştır.¹⁷¹ Türkiye, PKK ile girdiği mücadelede yalnızca silahlı mücadele etmekle yetinmemiş, bunun yanında uluslararası düzeydeki hamlelerine devam etmiştir.

Türkiye, PKK terör örgütü ile mücadele konusunda fazlasıyla deneyime sahip olan ülkelerde ilk sıralarda bulunmaktadır.¹⁷² Yukarıda da belirttiğimiz gibi PKK uluslararası kapsamda Türkiye, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde hayatını devam ettiren Kürtlere adaletsizlik iddialarında bulunmuştur. Türkiye'de bulunan Kürtlere olumlu yaklaşılmadığını ve hükümetin bu bireyleri ezdiği yönünde algılar yaratılmak istenmektedir. Tüm bu yalan senaryolarla dünyada Türkiye'nin adaletsiz bir ülke olarak gösterilmesi amaçlanmıştır. Tüm bu algı operasyonlarının amacı, PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği eylemleri bir "kurtuluş mücadelesi" şeklinde göstermektir.

¹⁶⁹ Yemenici, a.g.e.,s. 92

¹⁷⁰ Talha Köse, "Çözüm Sürecinin Yükseliş ve Düşüşü", Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi, 2017, s. 22

¹⁷¹ Tuğçe Gençtürk, "Terör Kavramı ve Uluslararası Terörizme Farklı Yaklaşımlar", 2012, s. 9

¹⁷² Hacı Duru, Mehmet Ali Yiğit, "Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansısı Hakkında Kanun, Uygulanması ve Etkileri", 2014, s. 123

Ülkelerin hukuklarında, terör ile mücadeleyi öngören birçok düzenleme bulunmaktadır ve terörün sınır ötesi durumu sebebiyle savaşımı mümkün kılacak evrensel yaptırımlara da gereksinim duymaktadır.¹⁷³ Türkiye, senelerdir mücadele içinde olduğu PKK'nın, dünya tarafından terör örgütü olarak benimsenmesi ve bazı yaptırımlarda bulunması için birçok hamle yapmış ve bunların sonucunda terörist olarak benimsenen örgütlerin listesine dahil olmasını sağlamıştır. Bununla birlikte Birleşmiş Milletler'de terör ile mücadele konusunda alınan kararlar doğrultusunda mali kaynaklar dondurulmuştur. PKK terör örgütü, bugün AB, NATO gibi kuruluşlar ve pek çok ülkece terör örgütü listesinde yer almıştır. AB ülkeleri, PKK'nın "terör örgütü" olduğu belirtmiştir.

ABD, PKK'yı "yabancı organizasyonlar" listesine almış, ABD Dışişleri Bakanlığı 2003 senesindeki konuşmasında, "PKK'nın hangi isim altında olursa olsun terör örgütü olarak benimsendiğini" belirtmiştir. Avustralya Hükümeti Adalet Bakanlığı, Milli Güvenlik Kurumu tarafından 2005 senesinde yayınlanmış "yasadışı terör örgütleri" listesine PKK'da dahil olmuştur. Örgüt'ü Irak 2004 yılında, İran ise 2002 yılında terör örgütü olarak benimsemiştir. Suriye 2008'de, Kanada ise 2002 yılında terör örgütü listesine almıştır.

3.3. Türkiye'nin PKK'ya Karşı Aldığı Önlemler

Türkiye, PKK terör örgütünün ülke içinde yaptığı saldırıların benzeri ile başka zaman karşılaşmamıştır. Bu yüzden bu terör örgütü üyelere karşı hazırlık içinde değildi, kullandığı teknik açılarından konvansiyonel güçlerin kullandığı mücadele yöntemlerine yönelmiştir.¹⁷⁴

Terör ile mücadele konusunda ve yasal sınırlar çerçevesinde hükümet bazı yöntemler ortaya atmıştır. Türkiye PKK'ya karşı alınması gereken tedbirler hakkında kendini devamlı geliştirmektedir. Türkiye, terör ile mücadele konusunda devamlılığı en önemli etken olarak kabul etmektedir. Devlet, bu konuda bazı tedbirler almak için çaba sarf etmiştir.¹⁷⁵

Bu tedbirler;

- Terör örgütlerinin lojistik alandaki desteklerinin durdurulması,

¹⁷³ Çitlioğlu, a.g.e., s. 255

¹⁷⁴ Aytekin Terkan, "Terörizmle Mücadele Kapsamında İnsansız Hava Araçlarının Rolü: Federal Yönetimli Aşiret Bölgesi Örneği", 2015, s. 42

¹⁷⁵ Acar, a.g.e., s. 199

- Halktan yararlanılacak türdeki yaklaşımların engellenmesi,
- Elektronik savaş destek etkinliklerinin artırılması,
- Şehir merkezlerinde terör eylemlerinin muhtemel etkilerini minimuma indirecek tasarımların uygulanması,
- Bölgede yaşayanlara terör örgütü, eylemleri, amaçlarıyla ilgili gerekli bilginin verilmesi,
- Terör örgütünün etki alanındaki grupların kazanılması,
- Kriz yönetim merkezlerinin güçlendirilmesi,
- Asker ve polislerin iş birliği içinde olması,
- Sınırlardan geçişlerin yoğun bir şekilde denetlenmesi,
- Örgütlerin liderleri, militan kadroları ve destekli grupları ile ilişkinin kesilmesi,
- Örgüt içindeki iletişim saptanarak, örgüte ansızın darbe vurulması,
- Şehirlerin terör eylemlerine karşı güvenli bir yapıya kavuşturulması,
- Şehir merkezlerinde saldırılara sahne olabilme ihtimali olan yerlerin daha korunaklı hale getirilmesi,
- Kentsel planlama ile gerekli tedbirlerin alınması ve geleceğe dair uygulamalara geçilmesi olarak ifade edilebilir.

Türkiye, Suriye ve Irak'ta bulunan PKK unsurlarına karşı tüm baskılarını artırmış ve bunu yanında gerçekleştirdiği operasyonlarla beraber büyük oranda örgütü etkisiz hale getirmiştir. Türkiye, senelerce PKK terör örgütüne destek sağlayan Suriye'ye karşı baskı yaparak, 1998 yılında imzalanan Adana Antlaşması kapsamında, ülkenin PKK'yı "terör örgütü" listesine dahil etmesine ve örgüte karşı

yaptığı tüm yardımı sonlandırmasına sebep olmuştur.¹⁷⁶ Türkiye gerçekleştirdiği müdahalelerle birlikte bölge güvenliğini sağlamış ve bölgede bulunan insanlarla görüşerek, gençlerin PKK'ya katılma oranlarını minimum seviyelere düşürmüştür.¹⁷⁷

3.3.1. Terörizmle Mücadelede Türkiye'nin Güçlü Yönleri

Türkiye, senelerce PKK terör örgütünün eylemleriyle karşı karşıya kalan bir ülke olmuştur. Türkiye örgütün ilk senelerinde gerçekleştirdiği eylemlere nazaran bugün teknolojinin gelişmesiyle beraber daha istikrarlı bir duruş sergilemektedir.

Terörle mücadele konusunda tüm kuruluşların iş birliği içinde olması çok önemli bir faktördür.¹⁷⁸ Bu açıdan Türkiye, örgüte karşı bütün kuruluşlarıyla beraber bir üstünlüğe sahiptir. Türkiye, bunların yanında istikrarlı bir siyasi bünyeye sahiptir. Türkiye genç, dinamik ve güçlü bir ordusu olan bir ülkedir. Türkiye'nin askerî açıdan PKK terör örgütü ile karşılaştırılmayacak bir teknoloji üstünlüğü de vardır. Ülkenin genç nüfusu pek çok ülkeye kıyasla oldukça fazladır.

Sınırların güvenli olması, terörle mücadele konusunda büyük önem taşımaktadır.¹⁷⁹ Ülkenin, Gürcistan ve Azerbaycan ile olan güçlü ilişkilerini artırması bölgedeki sınırları daha güvenli bir hale getirmiştir.¹⁸⁰ Türkiye'nin NATO'ya üyeliği bölgedeki gücünü daha da arttırmıştır. Türkiye'nin denizlerle çevrili olması sebebiyle savunma üstünlüğü de vardır. Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nin çok yüksek dağlarla kaplı olması, bu bölgeye dış hatlardan gelme ihtimali olan saldırılara karşı bir set görevi görecektir. Balkanlar'da Türk Osmanlı diasporasının etkinliği, örgüte karşı ülkemizin lehine bir durum yaratmaktadır.

Türkiye'nin sahip olduğu maddi olanaklar göz önüne alındığında PKK terör örgütü ile arasındaki farklılıklar da açıkça görülecektir. Türkiye, kaynakları açısından PKK terör örgütü ile karşılaştırılmayacak kadar üstün nitelikte bir ülkedir. Türkiye senelerdir var olan terörle mücadele yüzünden önemli derece deneyim edinmiştir. Türkiye'deki birçok kuruluş PKK terör örgütü ile mücadele konusunda kararlılık göstermişlerdir. Türkiye'nin bölge insanına karşı olumlu yaklaşımları PKK'ya karşı bir avantaj sağlamıştır. Terör probleminin çözümünde sosyal bir hassasiyet ve teröre karşı bir tepki meydana gelmiş, mevcut problemlerin terör aracılığıyla çözüme

¹⁷⁶ Emruhan Yalçın, "Şark Meselesi ve Emperyalistlerin Türk Politikası", Sosyal Bilimler Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2015, s. 89

¹⁷⁷ Kemal İnat, "Türkiye'nin Ortadoğu politikası 2005", 2005, s.10

¹⁷⁸ Acar, a.g.e.,s. 214

¹⁷⁹ Acar, a.g.e.,s. 214

¹⁸⁰ Ufuk Ulutaş, "Musul Operasyonu: Türkiye'nin Öncelikleri, Sorunlar ve Kalıcı Çözüm Yolları", 2016, s. 5

kavuşturulamayacağı fark edilmiştir. Terör eylemlerinin daha sık gerçekleştiği bölge halkı daha akılsel bir şekilde davranmaktadır. Terörün gerçekleştiği bölge halkı sosyal kaynaşma ile şehirlere iş maksatlı taşınabilmektedir. Hükümet, bölgede bulunan sivil toplum kuruluşlarından faydalanabilmektedir. Özellikle terörün yoğun olduğu yerlerde sağlık ve eğitim gibi yatırımlarını arttırmıştır. Silah sanayi alanında gerçekleşen ilerlemeler de Türkiye'ye üstünlük kazandırmıştır.

3.3.2. Terörizmle Mücadelede Türkiye'nin Zayıf Yönleri

ABD, Kürtlerin problemlerinin yalnızca Irak'ı ilgilendirilen bir konu olmadığını, Türkiye'nin sınırları içinde hayatını sürdüren Kürtler için bazı çözümler belirlemesi gerektiğini de ifade etmiştir. ABD'nin bu ifadesinden sonra, Türkiye'de Kürt problemini tartışılır duruma getirirken, ülke yönetiminden sorumlu olanları güç bir hale sokacak bir sürece neden olmuş ve hükümetin zayıflıklarını da ortaya koymuştur.¹⁸¹

Türkiye'nin PKK terör örgütü karşısında sahip olduğu üstünlükler olduğu gibi zayıf yönleri de bulunmaktadır. Esas vazifesi "ülkenin bütünlüğünü sağlamak" olan ordunun kimi zaman politika ile karşılaşması terörle mücadele konusunda verimi düşürmüştür.¹⁸² Türkiye'de kamuda merkezîyetçiliğin baskınlığını koruyor olması, terörizm ile mücadele konusunda dezavantaj olmaktadır.

Dünya'da ve böylelikle Türkiye'de de iletişim araçlarının hızlı bir şekilde gelişmesi terör ile mücadele konusunda devleti tüm kamuoyunda güç durumlara sokabilmektedir.¹⁸³ Türkiye'de insan haklarına ve düzene uymama konusunda ortaya çıkan problemler ile kadın ve çocuklara karşı şiddet önlenmemiştir ve bu durum çok önemli bir sorun oluşturmaktadır. İnsanların teröre karşı olan bağlılığı, sürekli ilerleyen dünyaya uyum sağlayamamaları ve eğitimde hedeflenen düzeylere de ulaşamaması sosyal problem olarak ele alınmaktadır.

AB sürecinin hedeflenen kadar ilerleyememesi, ülkenin sahip olduğu iç ve dış politikasında problemler ortaya çıkmasına neden olmuştur.¹⁸⁴ Bunun yanında AB'nin baskıcı bir politika izliyor olması da halka rahatsızlık veren durumlar arasındadır. Türkiye'de göç hareketlerinin kontrol altına alınmasında karşılaşılan güçlükler, küresel ısınmanın kuraklık aracılığıyla etkisini göstermesi ve çölleşme tehlikesi de

¹⁸¹ Beril Dedeoğlu, "Türkiye-Irak İlişkileri: "Doğu"- "Batı" Eksenini ve Değişkenler", 2011, s. 28

¹⁸² Güler, a.g.e.,s. 56

¹⁸³ Acar, a.g.e.,s. 205

¹⁸⁴ Atilla Sandıklı, Emine Akçadağ, "Kıbrıs sorunu kapsamında AB-Türkiye ilişkileri", Bilge Strateji Dergisi, 2011, s. 1

ülkeyi de ekonomik yönden zorluklara sokacaktır. Eğitimdeki eksiklikler ve bu durumun yol açtığı beyin göçünün önlenememesinin ülkenin gelişmesini yavaşlatmaktadır.

Türkiye'nin diplomasi konusundaki girişimlerinin etkisinin artırılmaması, PKK terör örgütüne karşı alınması gereken tedbirler açısından etkili neticelere ulaşamamasına neden olmuştur.¹⁸⁵ Ermeni diasporasının meydana getirdiği problemler ve Ermenistan ile olan ilişkinin çok iyi olmaması de problem olarak görülmektedir. Özelleştirme konusundaki politikalardan istenilen verimin sağlanamaması ve üniversitelerin faydalarının yeterli seviyelere ulaşamaması sebepleri beklentileri yanıtsız bırakmıştır.

Türkiye'de özel kuruluşların beklenen seviyelerde olmaması, bölgesel düzeyde alınan önlemlerin gerekli düzeyde olmaması zayıf bir imaj oluşturmaktadır. Türkiye'nin de üye olduğu NATO'nun işlevlerinin sorgulanması, Musul ve Kerkük konusundaki problemler, PKK gibi terör örgütlerine sağlanan finansların engellenememesi, Türklerin Araplarla olan ilişkilerinin istenilen düzeyde olmaması, yatay devlet organizasyonun da ortaya çıkan problemler, kamu kuruluşları ve ordu arasındaki iş birliğinde ortaya çıkan sorunlar dikkatlerden kaçmamaktadır.

3.4. Siyasi ve Diplomatik Yöntemler

3.4.1. Devletler Düzeyinde Bölgesel ve Küresel Girişimler

Geçmişten bugüne dek ülkeler, terörle mücadele konusunda genellikle kendi varlığına karşı gerçekleşen terör kaynaklı tehlikeleri silahlı mücadele içine girerek uzaklaştırma anlayışına sahiptirler. Fakat terörizmle, teröre sebebiyet veren ekonomik, toplumsal ve kültürel sebepleri de dikkate alarak mücadele edilmelidir. Gerçek ve sürekli bir zafer kazanabilmek için tüm etkenlerin birlikte değerlendirilmesi gerekir.¹⁸⁶

PKK terör örgütü Türkiye'de olduğu zamandan beri "şiddet"i bir politika olarak kabul etmiş, 70'li senelerin sonlarında gerçekleştirdiği şiddet sebebiyle dikkat çekmiştir.¹⁸⁷ 70'li senelerin sonlarında sıklaşan terör eylemleri ilerleyen zamanda

¹⁸⁵ Erol Kurubaş, "Etnik Sorun-Dış Politika İlişkisi Bağlamında Kürt Sorununun Türk Dış Politikasına Etkileri", Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 2009, s. 44

¹⁸⁶ İbrahim Erdoğan, "Terörle Mücadele Stratejileri Bağlamında "Müzakere": Türkiye Örneği", Akademik İncelemeler Dergisi, 2013, s.347

¹⁸⁷ Özdağ, a.g.e.,s. 27

çatışma haline dönüşmüştür. Türkiye, örgütün sebep olduğu terör problemini yok etmek amacıyla bugüne dek büyük gayretler göstermiştir.

İngiltere, Fransa ve İspanya gibi ülkeler terörizme karşı uyguladıkları yöntemlerde, dış tedbirlere öncelik tanımaktadırlar.¹⁸⁸ Türkiye de PKK terör örgütüne karşı çok daha etkin bir politika uygulamaya çalışmıştır. Terör hakkında pek çok ülke ile anlaşmalar imzalanmıştır. Bu konuda anlaşığı ülkelerden, örgüte karşı verilen mücadelede istihbarat paylaşımı yapılmasını, ortak planlar yapılmasını ve terör saldırılarına karşı ortak girişimler yapılmasını talep etmiştir. Konu ile ilgili gerçekleştirilen anlaşmalarda, devletler arasında fikir birliği de sağlanmıştır.

PKK terör örgütü, dış kaynaklı bazı çıkarıcı grupların hizmeti altındadır. Bu kaynaklar döktükleri kan kadar kazanç sağlamaktadırlar. Bahsi geçen bu konu 2012 yılının 20 Mayıs'ında Erdoğan tarafından şu şekilde anlatılmıştır; "Birileri Kandil Dağı'nda taşeronluk ofisi açmış, kanla alışveriş yapıyorlar. Milletvekili, genel başkan sıfatı olanlar da dağdaki gençleri teşvik ediyor. Neden? çünkü onlar da işte taşeronluk ofisinden besleniyor, oradan nemalanıyor. Kürt kökenli kardeşlerimin çocukları dağda ölürken, askerimiz şehit olurken, bu baronlar semirdikçe semiriyor".¹⁸⁹

PKK terör örgütü tüm dünyada kendini yasal bir örgüt olarak tanıtmaya çalışmakta ve bu konu için de devamlı olarak hamlelerde bulunmaktadır.¹⁹⁰ PKK terör örgütünün ülkemizde gerçekleştirdiği saldırılar, ülkenin gelişmesini engellemek isteyen ülkelerin de işine gelmektedir. Bahsi geçen bu ülkeler, örgüte direkt olarak destek sağlamakta ya da konuya karışmamaktadır. Türkiye, dünya kamuoyunda örgüte karşı etkin bir politika sürdürerek ağırlığını ortaya koymaya çalışmaktadır.

Global güçlerin kazançları üzerine oluşturulmuş bir düzende, terörle mücadele etmek hızlı bir neticeye ulaştırmamaktadır.¹⁹¹ Türkiye, komşu olduğu ülkelerin sınırlarını geçip ülkemize karşı gerçekleştirilen eylemlere karşı, diplomatik hamleleri de artırmak mecburiyetinde kalmıştır.¹⁹²

PKK terör örgütü, uzun bir süre ülkemize karşı yaptığı eylemlerin büyük kısmını Suriye topraklarından ülkemize giriş yaparak gerçekleştirmiştir. Ülkemiz

¹⁸⁸ Acar, a.g.e.,s.226

¹⁸⁹ Akmaral, a.g.e.,s. 240

¹⁹⁰ Zahir Kızmaz, Mehmet Önder, "Köy Korucularının Kürt Sorunu ve PKK Örgütü Konusundaki Görüşleri Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma" Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2016, s. 262

¹⁹¹ Akmaral, a.g.e.,s. 242

¹⁹² Enver Muratoğlu, "11 Eylül Sonrası Terörizmin Kazandığı Yeni Boyut ve Uluslararası Terörizmin Türkiye'ye Yansımaları", 2007, s. 41

Suriye ile örgüt üyelerinin barındırılmaması hakkında 1987 senesinde bir anlaşma imzalamıştır. Buna karşın, ülkede bulunan PKK terör örgütü kamplarının kullanımının devam edilmiş ve eylemler de sonlanmamıştır. Türkiye, Suriye ile gerçekleştirdiği anlaşmalarda üstlenmiş olduğu sorumluluklara bağlı kalması gerektiğini ifade etmiştir. Ülkemizin meydana getirdiği baskılar neticesinde 1992 senesinde iki ülke arasında yeni bir protokol imzalanmış ve Suriye imzalanan protokole bağlı kalacağını ifade etmiştir.¹⁹³

Türkiye, Kuzey Irak'ta bulunan örgüt kamplarına pek çok defa sınır ötesi operasyonlar gerçekleştirmiştir. Türkiye, örgütün Irak'ta kampları olduğunu, bu kamplarda örgüt üyelerinin eğitilip eylem gerçekleştirmek için Türkiye'ye gönderildiği devamlı olarak belirtmiştir. Irak'a bu örgüt üyesi teröristlerin ülkede barındırılmaması gerektiği de belirtilmiştir. Türkiye'nin gerçekleştirdiği tüm hamleler neticesinde Irak Cumhurbaşkanı Talabani, "PKK'nın önünde iki seçenek bulunduğunu PKK'nın ya silah bırakmayı ya da Irak'tan çekilmeyi seçmesi gerektiğini" ifade etmiştir. Talabani'nin açıklamasını IKBY Başkanı Barzani'nin "PKK'nın Türkiye'ye saldırmak için kendi topraklarını kullanmaması gerekli" sözü takip etmiştir.¹⁹⁴

Türkiye, PKK terör örgütü ile ilgili Amerika'ya karşı bazı hamlelerde bulunmuştur. Amerika, Türkiye'nin gerçekleştirdiği tüm bu ifadeler karşısında, PKK'yı bir "terör örgütü" olarak tanımlamıştır. Amerika'nın Göç ve Vatandaşlık Kanunu'na göre, yabancı kökenli terör örgütlerini tayin etme yetkisi Dışişleri Bakanlığı'na aittir.

Türkiye, AB'ye üye olan ülkelere AB ile ilişkiler kurarak, PKK'nın "terör örgütü" olduğunu ve ülkemize karşı eylemler gerçekleştirdiğini ifade etmiştir.¹⁹⁵ Ülkemizin bu hamleleri karşılıksız kalmamış ve AB'ye bağlı olan Avrupa ülkelerince, PKK'nın "terör örgütü" olduğu kabul edilmiştir.

Türkiye, PKK'nın vasfını Kanada'ya da izah etmiştir.¹⁹⁶ Kanada, Türkiye'den edindiği bilgiler karşılığında örgütü 2002 yılında terör örgütü listesine dahil etmiş ve 2008 yılında güncellemiştir. Yeni Zelanda da PKK'yı "terör örgütü" listesine almıştır. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, bu durumdan hoşnutluk duyduğunu ifade etmiştir.

¹⁹³ Umut Karabulut, Engin Eryılmaz, "PKK Terör Örgütü ve Türkiye-Suriye İlişkilerine Etkileri", Belgi Dergisi, 2016, s. 29

¹⁹⁴ Karabulut, Eryılmaz a.g.e.,s. 29

¹⁹⁵ Göktürk Tüysüzoğlu, "Milenyum Sonrası Türkiye-İsrail İlişkileri'nin Değişen Görünümü", Akademik Orta Doğu, 2014, s. 144

¹⁹⁶ Onur Öymen, "Teröre Yön Verenler", İstanbul, Remzi Kitabevi, 1. Baskı, 2016, s. 9

3.4.2. Uluslararası Örgütler Düzeyinde Girişimler

Türkiye, PKK terör örgütüne ve teröre yönelik gerçekleştirdiği tüm girişimlerini bugüne dek sürdürmüştür. Terörle mücadele konusunda iş birliği kavramına büyük önem veren Türkiye, “52 anlaşma, 39 protokol, 39 mutabakat zaptı, 124 toplantı, 12 ortak bildiri ve deklarasyon” imzalamıştır.¹⁹⁷ Tüm bu anlaşmalardan birisi de, 27 Ocak 1977 tarihli “Tehhişçiliğin Önlenmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi” dir. Bu sözleşme terörizme karşı Strazbourg’da imzalanmıştır ve 20 Ağustos 1978’de yürürlüğe girmiştir.¹⁹⁸

11 Eylül 2001’de ABD’ye karşı gerçekleştirilen terör saldırıları dünyada şok etkisi yaratmıştı.¹⁹⁹ 2001 senesinde ABD’nin gerçekleştirdiği girişimler neticesinde dünyadaki terör örgütleri listesi güncellendi. Türkiye bu dönemde ciddi girişimler gerçekleştirmiş ve kolay olmasa da PKK’nın Avrupa Konseyi tarafından terör örgütleri listesinde yer almasını sağlamıştır. NATO’da 2003 senesinde PKK’yı terör örgütü olarak kabul etmiştir.

Türkiye’nin PKK terör örgütü ile olan mücadelesi ve genel olarak terör ile olan problemi, 1980’li senelerden bugüne dek olan gelişmelerden etkilenen konular arasında ilk konumdadır. 2010 senesinde Tunus’ta başlayan ve kısa sürede birçok ülkeye sıçrayan “Arap Baharı” da son zamanlarda PKK terör örgütünün verdiği birçok kararda ve örgütün yönteminde büyük değişikliklere neden olmuştur.²⁰⁰

Bir hükümetin, komşusu olan bir ülkeye zarar vermeme ve zorunluluğu koyan uluslararası hukuk kurallarına, BM Güvenlik Konseyi’nin kararı da dahil edildiğinde, ülkemize yönelik terör eylemlerin önlenmesi hakkında pek çok kanıt bulunurken, uluslararası kurumlar yaptıkları açıklamalarda, PKK’yı bir terör örgütü olarak benimsediklerini ifade etmişler fakat uygulamada bu durumu dikkate almamışlardır.²⁰¹ Türkiye, uluslararası mücadele konusunda örgüt üyelerinin ve liderlerin etkisizleştirilmesi için girişimlerini devam ettirmektedir.²⁰²

¹⁹⁷ Akmaral, **a.g.e.**,s. 139

¹⁹⁸ Çitlioğlu, **a.g.e.**,s. 273

¹⁹⁹ Samet Zenginlioğlu, “**Uluslararası Terörizm ve Avrupa Birliği**”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2016, s. 157

²⁰⁰ Özlem Kayhan Pasune, “**Türkiye’nin Kürt Sorunu: Arap Baharı ile Değişen Yurtiçi ve Bölgesel Dinamikler**”, Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği-Uluslararası İlişkiler Dergisi, 2014, s.115

²⁰¹ Çitlioğlu, **a.g.e.**,s. 271

²⁰² Talha Köse, “**Fetö ve PKK’nın Lider Kadrolarının Tasfiyesinin Terörle Mücadeleye Katkıları**”, 2016, s.3

3.4.3. Politik Söylem ve Eylemler

Terör örgütleri ile uğraş veren ülkeler, bu mücadele sırasında terör örgütlerinin hedeflerine, düşüncelerine, özelliklerine ve bu örgütlerin bünyesine insan sağlama işlemleri üzerinde etkili olan ekonomik, toplumsal, kültürel faktörlere de dikkat etmelidirler. Bütün devletlerin terör örgütleri ile olan mücadele yöntemleri farklıdır.²⁰³ Devlet, bu örgütler ile mücadele sırasında milletine karşı olan sorumluluklarının farkında olmalı ve bu durum için bir açıklama yapması gerekeceğini de unutmamalıdır. Devletlerin yaşadıkları terör saldırılarının uzunluğu ne kadar fazla ise bunlarla olan mücadelede o kadar tecrübe kazanmış olurlar.

Daha önce de belirtildiği şekilde Türkiye, büyük bir zaman dilimi boyunca terör ile ettiği mücadele çerçevesinde milletlerarası işbirliği kurulmadan terörle olan mücadelede bir başarı elde edemeyeceğinin farkına varmıştır. Türkiye'nin yetkilileri terörle mücadelede diğer ülkeler ile bir işbirliği içerisinde olmasının bir zorunluluk olduğunu ifade etmiştir. Türkiye'nin bu çağrılarına da kulak verilmiştir.²⁰⁴

2016 yılının Haziran ayında Belçika'nın Brüksel şehrinde Avrupa Birliği ile Türkiye arasında özel bir zirve gerçekleşmiştir. Bahsi geçen bu zirvede Türkiye'yi, Dışişleri Bakanlığı Araştırma ve Güvenlik İşleri Genel Müdürü Büyükelçi Tunç Üğdül başkanlığında, MİT Müsteşar Yardımcısı Büyükelçi İsmail Hakkı Musa ile Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi yetkilileri temsil etmiştir. Avrupa Birliği'ni temsilen ise AB Konseyi Terörle Mücadele Koordinatörü Gilles de Kerchove'un başkanlık ettiği bir heyet yer almıştır. Türkiye, terörle mücadele kapsamında daha güçlü mekanizmaların kullanılması için devletler ile gereken görüşmeleri gerçekleştirmiş ve uluslararası arenada bu hususu her zaman gündemine taşımıştır. Türkiye, kendisine yapılan terör saldırılarında parmağı bulunan örgüt mensuplarının yargılanması veya iade edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Uluslararası hukukun yapması gereken görevin de bu olduğunu ifade etmektedir. Terörün ve terör örgütlerinin hiçbir din ile bağdaştırılmayacağını da ifade etmiştir.²⁰⁵

Türkiye'de meydana gelen bir terör saldırısının ardından, Batılı devletler "göstermelik" bir şekilde kınamaktadırlar veya yalnızca bir "geçmiş olsun" mesajı göndermektedirler. Avrupa'nın bir ülkesinde gerçekleşen bir terör eyleminin

²⁰³ Hüseyin Kazan, "Terör-Medya İlişkisi ve Medyada Terör Haberciliği", Güvenlik Stratejileri Dergisi, 2016, s.117

²⁰⁴ Nedret Demirci, "Finansal krizlerin anatomisi: modern kriz teorileri ışığında gelişmekte olan ülkeler ve Türkiye", 2005, s. 195

²⁰⁵ Anadolu Ajansı, "Türkiye ve AB Arasında Özel Terör Zirvesi", <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/turkiye-ve-ab-arasinda-ozel-teror-zirvesi/586467>, (Erişim Tarihi: 10.04.2019)

ardından ise sert söylemler görülmektedir. Türkiye içerisinde ve dışarısında bazı çevreler terörün amacı ile tutumlu davranışlar göstermektedirler. Batı ülkeleri, kendilerine yönelik herhangi bir terör saldırısı şüphesi yaşadıkları anda önlemleri almakta, böyle bir durumun Türkiye'nin başına gelmesi halinde ise problemi kişiselleştirmektedirler.

Bugün terör örgütleri daha çok küreselleşmeye geçmiştir.²⁰⁶ Terör örgütleri gerçekleşen terör saldırılarında çok büyük kayıplar yaşatabilecek düzeylere ulaşmaktadırlar. Sosyal medyanın sunduğu olanaklar sayesinde de terörist söylemlerin yayılımı artmaktadır.

3.5. Terörizmle Mücadele Yolları ve Güç Kullanma

Türkiye yıllar boyunca terör örgütleri ile özellikle de PKK ile bir mücadele sürdürmektedir. Türkiye sınırları içerisinde terör saldırılarının yaşandığı ilk zamanlarda terörün bugüne kadar devam edebileceğinin düşünülmemesi neticesinde, terör devamlı büyüyerek bugüne dek varlığını sürdürmüştür.²⁰⁷ Türkiye, terörü yok edebilmek için genellikle silahlı mücadele göstermiş, fakat problem bugüne kadar sürmüştür.

Türkiye Devleti, ülke sınırlarının güvenliğini ve ülke içinde yaşamını sürdüren bireylerin her türlü haklarını korumakla görevlidir. Bu yönde PKK terör örgütünün başvurduğu şiddet yanlı etkinliklere ve ülke üzerinde oluşturduğu risk unsurlarına karşı Türkiye silah kuvvetleri ile korunmak amacıyla bölgede karşılık göstermiştir.²⁰⁸ Bu eylem doğrultusunda Türkiye'nin amacı PKK terör örgütü mensubu olan son teröristin etkisiz bir duruma gelmesidir. Terör yanlı eylemlerin en önemli amacı, Türkiye'nin ileri gitmesi ve gelişmesi önünde engeller ortaya çıkarmaktır.²⁰⁹

3.5.1. Türkiye'nin Terörizmle Mücadele Stratejisinde İmkân ve Kabiliyetler

Tüm ülkeler, emniyetleri üzerinde risk unsuru içeren eylemlerde bulunan terör etkinliklerine karşı korunmak amacıyla bütün önlemleri almayı amaçlar.²¹⁰ Türkiye'de

²⁰⁶ Tayfun Sezer, "Manifesto'dan KCK Sözleşmesi'ne PKK/KCK'da Söylem", Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi, 2011, s. 52

²⁰⁷ Mustafa Kibaroğlu, "Kitle İmha Silahları ile Terör: Kıyametin Yeni Eşiği Mi?", Avrasya Dosyası, 2006, s. 121

²⁰⁸ Andrew Self, Jared Ferris, "Ölümler Yalan Söylemez: PKK'nın Bölgesel Kılıf Oyununu Açığa Çıkarmak İçin Çatışmada Ölüm Verilerini Kullanmak", ORSAM Bölgesel Gelişmeler Değerlendirilmesi, 2017, s. 8

²⁰⁹ Cantenar, Tümlü, a.g.e., s. 17

²¹⁰ Kaya, a.g.e., s. 172

terör eylemleriyle epey bir zamandır mücadele eden devletler arasında da yer almaktadır. Bu nedenle Türkiye Devleti, PKK terör örgütü karşısında yer aldığı savaşta, atılan her adımın daha önden planlanması ve sonuçlarının düşünülmesi yönünde hareket eder.²¹¹

Türkiye Devletinin, terör örgütleri karşısında uygulayacağı bazı adımlar şu şekilde sıralanabilir: Türkiye Devleti, PKK terör örgütü etkinliklerini bitirme yönünde bütün devlet ve özel kurumlarında eğitim, teknolojik ve parasal yönlerin geliştirilmesini amaçlamalıdır.²¹² PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği etkinlikler sonucunda zarar gören bireylerin temel hak ve özgürlükleri korunmalıdır.²¹³ Devlet, İnsan hakları düşüncesinin anlaşma üzerinde sınırlı kalmaması amacıyla bu kuralların gerçekleşmesinde etken ve kontrol mekanizması görevini üstlenmelidir. Devlet, birey üzerinde etkili olan ve olumsuz durumları meydana getiren, insani kurallara sığmayan eylemlerin sonlandırılması amacıyla önlemler almalıdır. Bireylere karşı şüpheli gözle yaklaşımın azalması yönünde etkide bulunmalıdır. Terör örgütlerinin silah/lojistik/birey kaynağı açısından destek görmesi engellenmelidir.

Terör örgütlerine önemli derecede güç sağlayan parasal kaynakların ortadan kaldırılması amaçlanmalıdır. Tek adamlık, krallık gibi idari yapılar terörizm yönündeki örgütlerin oluşumuna neden olmakta ve katkı sağlamaktadır. Devletler, terör örgütleri ile girdiği savaşta benzeri idari şekilleri barındıran devletleri desteklememelidir.

Türkiye’de gerçekleşen terör eylemleri incelenmeli ve bu eylemlerin gerçekleşmesinde etkisi olan tüm durumlar irdelenmelidir. Türkiye, başka ülkelerin Ortadoğu da yer alan petrol ve doğalgaz kaynakları için ortaya koyduğu emperyalist uygulamalara karşı durmalıdır. Bireyler üzerinde olumsuz etkiler yaratan istihdam, finansal ve gıda sorunları ile mücadele edilmeli ve bu yönde politikalar izlenmelidir. Eğitim seviyesinin artırılması amaçlanmalıdır. Terör örgütleri karşısında uygulanan dış politikalar olumlu yönde etki yaratmalıdır. Devlet, kurumlar ve bireyler terör örgütüne karşı birlik içinde olmalıdır.

²¹¹ Atilla Pınar, “**Terörle Mücadelede Özgürlük ve Güvenlik Dengesi / Hukuk ve Sevgi Evrenseldir**”, Ankara Barosu Dergisi, 2015, s. 9

²¹² Fatih Akbulut, Fatih Beren, “**Terörle Mücadelede Bütüncül Yaklaşımın Sosyal Politika Uygulamaları Bağlamından Algılanması: Suroç İlçesi Örneği**”, Akademik İncelemeler Dergisi, 2012, s.280

²¹³ Ergin Ergül, “**Özgürlük ve Güvenlik Dengesi Bağlamında Uluslararası Terörle Mücadele Stratejileri**”, 2014, s. 65

3.5.2. Terörizm ile Mücadelede Uluslararası İş Birliği

Terör etkinliklerin ülke dışındaki bölgelerde meydana gelmesi ulusları sonuçları doğurmaktadır. Terörizm başka ülkelere ait amaçlar doğrultusunda gerçekleşirse, birçok ülke terör örgütlerine yardımda bulunursa, diğer uluslararası kuruluşlar üzerinde etki yaratırsa, uluslararası geçerli hukuk kurallarına yönelik eylemler meydana gelirse, birçok devleti kapsayan ve giderilmesi uzun zaman alan meseleleri meydana getiriyorsa ve dünya barışı üzerinde risk unsuru bulunduruyor ise uluslararası bir mesele olarak ifade edilir.²¹⁴

Daha önceki süreçlerde görülmesine karşın, uluslararası suç anlamında terörizmin tanımlanması 1920 ve 1930'lu yıllarda daha sık görülmüştür.²¹⁵ Terör örgütleri 1934 yıllarında ülkelerin ruznamesinde yer almıştır. Dünyada ki terör örgütlerine karşı, 1937 senesinde Milletler Cemiyeti önderliğinde Terörizmi Önleme ve Cezalandırma Sözleşmesi imzalanan ilk uluslararası sözleşme olarak tarihe geçmiştir.²¹⁶ Dünyanın bu zamanki yapısı incelendiğinde uluslararası ilişkilerin değişmesi sonucunda dünyadaki denge düzeninin de farklılıklar gösterdiği görülmektedir. Sıcak savaşların son bulması sonucunda soğuk savaş sürecine girilmiş, bunun yanında terör örgütleri ile mücadele hali hazırda devamlılığını sürdürmüştür.

Soğuk Savaş sürecinde terörizm eylemleri blok devletler arasındaki ilişkilerde araç olarak kullanılmıştır. Soğuk Savaş sürecinde terörizm eylemleri, devletlerin kontrolü altında devam etmiştir. Ancak Sovyetlerin ayrılması sonucunda terörizmde köklü değişimler yaşanmıştır. Terör örgütleri ve mensupları teknolojiden daha çok yarar sağlamamış ve terör eylemleri önceden sezilemez ve engellenemez bir durum haline gelmiştir.²¹⁷

Terör örgütleri gerçekleştirecekleri saldırıları ülke ve toplumları üzerinde görülen zayıflıklara yönelik planlamış ve bu yönde gerçekleştirmeyi amaçlamıştır.²¹⁸ İletişim amacıyla kullanılan ekipmanlarda ve silahlarda, teknolojinin ilerlemesiyle meydana gelen gelişimler terör örgütleri karşısında savaşta bulunan ülkelerin aralarında iletişim sağlamasında ve anlaşmalı ilerlemesinde etkili olmuştur. Terör

²¹⁴ Atahan Birol Kartal, "Uluslararası Terörizmin Değişen Yapısı ve Terör Örgütlerinin Sosyal Medyayı Kullanması: Suriye'de DAESH ve YPG Örneği", Güvenlik Stratejileri Dergisi, 2018, s. 59

²¹⁵ Harun Semercioğlu, "Uluslararası Terörizmde Küresel İşbirliği: Bir Ütopya", Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2016, s.102

²¹⁶ Ömer Serdar Atabey, Ahmet Ulutaş, "Terörizmin Önlenmesinde Önemli Bir Araç Olarak Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi", TBB Dergisi, 2011, s. 345

²¹⁷ Selim Kanat, Timuçin Kodaman ve Adem Ali İren, "İnsani Güvenlik ve Terörizmle Mücadele", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2016, s. 576-577

²¹⁸ Mustafa Burak Açıl, "Uluslararası terörizm ve terörizmle mücadelenin önemi", 2010, s. 4

örgütleri gelişen bu ekipman ve silahlardan daha çok fayda sağlamaya başlamış ve eğitim, parasal yönden gelişimi sağlamışlardır. Bu sebeple terör örgütleri ile savaş esnasında uluslararası iş birliğinin gerekliliği ve sağlanabilmesi çok önemlidir.

BM'nin İnsani Kalkına Raporu'nda yer alan insani güvenliğin tanımı, bireylerin mutlu ve şerefli bir hal içinde yaşamını sürdürmelerinin amaçlanması şeklindedir. Bireyin hayatında risk barındıran her durum tehdit olarak düşünölmelidir.²¹⁹ devletin tehdit düşöncesini ve ulusal menfaatlerindeki değışiklikler, terör örgütü ile mücadele esnasındaki düşönce ve eylemlerinde değışiklik göstermesine ve öлке içinde yaşanan terör sorunu ile mücadele esnasında diğer bir devlet tarafından destek görmesi başarı için çok mühimdir.²²⁰

Yaşanan 11 Eylül saldırıları BM Yapısının küresel terör örgütlerine yönelik düşöncesinin ve uygulamalarının daha çok yoğunlaşmasına neden olmuştur. Gerçekleşen saldırılar sonrasında terörizm, Güvenlik Konseyi tarafından en mühim gündem konusu durumuna getirilmiştir. Terörizm, Genel Kurulda tarafsız olarak görüşölmüş ve bu süreçten sonra bu durum hakkında etkin bir rol oynamıştır. 11 Eylül saldırıları sonrasında Güvenlik Konseyi terör örgütleri ve eylemleri karşısında daha sert bir yapıda bulunmuştur.²²¹

2015 senesinde IŞID (DAEŞ) tarafından Suruç,Ankara,Beyrut ve Paris bölgelerine yapılan terör eylemleri dünya gündeminde terörizm üst sıralara getirmiş, önlem ve tedbirlerin alınması konusunun önemi daha çok fark edilmiş ve bu konu ile alakalı küresel işbirliğinin sağlanma gereksinimi daha fazla hissedilmiştir.²²² Bu konu üzerinde 2015 senesinde Türkiye'nin Antalya ilçesinde yapılan G-20 zirvesinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan; "Terörle mücadele konusunda uluslararası iş birliği noktasında üzerlerine ne düşüyorsa yapmaya hazır olduklarını, bu mücadele de samimi bir uluslararası iş birliği ve dayanışmanın zorunlu olduğunu, terörün inancı, kökeni, bölgesi olmadığını, terörizmi herhangi bir dinle ilişkilendirmenin yanlış olduğu" düşöncesini açıklamıştır.

3.5.3. Terörizm ile Mücadelede Önemli Noktalar

Terörizmle mücadele konusunda dünya genelinde deneyimli ölkelerden birisi de Türkiye'dir. Türkiye'nin jeo-stratejik ve jeo-politik konumunun oldukça önemli bir

²¹⁹ Kanat, Kodaman ve İren, a.g.e.,s. 581

²²⁰ Çitlioğlu, a.g.e.,s.91

²²¹ Tamer Kaşıkçı, "Küresel Terörizm ve Birleşmiş Milletler Sistemi", 2016, s. 8

²²² Semercioğlu a.g.e.,s. 108

noktada olması terör ataklarının artmasına neden olmuştur. Bu nedenler yüzünden pek çok terör teşkilatı, Türkiye'ye yönelik planlar kurmaya başlamıştır. Hükümet, terör ile savaştaki netliğini sürdürmek ve halkla teröristi ayırt etmesi gerekmektedir. Türkiye'nin, terör teşkilatları ve PKK'ya karşı yaptığı savaş, Türkiye'nin çeşitli planları kullanması yönünden bir fayda pozisyonuna geçmiştir.²²³

Terörizm ile savaşta askeri, istihbari, hukuki ve siyasi önlemlerin bir başına yetersiz olduğu görülmektedir. Sosyal, zihinsel, kültürel, maddi, mali, tarihsel, ideolojik etmenlerin eşit bir şekilde ortaklaşa olarak faydalanılması beklenilmektedir. Terör ile savaşırken planlı iletişim temel ilkelerden biri olarak görülür. Planlı iletişimde en önemli unsur hedef kitle meydana getirir. Hedef kitle, terör teşkilatı, iç ve dış kamuoyu, terör teşkilatının eylemlerde bulunduğu bölgelerde ki halk, siyasi kısımlardan oluşmuş olabilir. Hedef kitlenin tavırlarının belirlenmesinin saptanması çok önemli bir etmendir. İcap ederse, bu grupların istirahat etmesi, kaygılarının ve endişelerinin belirlenmesi, hedef ve düşüncesinin açıkça gösterilmesi zorunludur. Hangi bireylerin nasıl bir denetleme ve norm sistemi içerisine alınmasının zorunlu olduğunu belirlemenin daha çok faydalı olacağı açıktır.

Hükümet, PKK ile savaşırken terörist ve halk arasında bir farklılık belirlemesi gerekmektedir. Hükümetin adil davranışı terör kesimlerinde yaşamını sürdüren insanlar için güvenli bir ortamda hissetmelerine imkan verecektir. Terör faaliyetlerinin baskın olduğu kesimlere yapılan yatırımların fazlaştırılarak istihdam olanaklarının artırılması gerekmektedir. Bilgili ve eğitilmiş bir halk yaratılması teröre karşı net bir tavır belirleyecektir.²²⁴ Öncelikle terör kesimlerinde görevlendirilen uzmanların özenle belirlenmesi, gençlerin ve çocukların halka faydalı bireyler olmasında temel bir rol oynamaktadır. Bu hususta başarı elde edildikçe teşkilattaki üye sayısında artış olmayacaktır.²²⁵

Terör teşkilatı eylemlerini devletin müdahale edemeyeceği ve hazırlıklı olmadığı zamanlarda meydana getirmektedir. Uzun seneler boyunca terörün ortadan kaldırılamamasının sebeplerinden birisi bu olarak kabul edilmektedir. Siyasilerin ve halkın onayı sayesinde, PKK'ya düzenlenen saldırılar kesin bir tavırla devam ettirilmektedir. Savaş ortamının görülmesine fırsat vermeden halkın maddi ve manevi yönden güvenliğini kontrol etmelidir. Teröristler çoğunlukla hükümetin güvenlik sağlayamadığı yerlerde faaliyet göstermeye yönelirler. Hükümet, ülke

²²³ Salih Akyürek vd., "İnsansız hava araçları muharebe alanında ve terörle mücadelede devrimsel dönüşüm", İstanbul, Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınları, 2012, s. 1

²²⁴ Ersan Özkan, Habib Özdemir, "Nitelikli Terör Örgüt Üyesi Kaynağı: KCK Siyaset Akademisi Örnek Olay", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2014, s 49

²²⁵ Erdoğan a.g.e.,s. 347

genelinde tam olarak kontrol elde edeceği önlemler almalıdır. Terör eylemlerinin genellikle meydana geldiği kesimlerde ikamet eden kişilerin hükümete karşı tavrı sergilemesine fırsat vermeden, örgüte yakınlık duymasını engellemedir.

3.5.4. Türkiye'nin Terörizm ile Mücadele Deneyimi

Terörizm çağımızda, dünya genelinde en çok tartışılan konular arasında başlarda yer almaktadır.²²⁶ Terörizm, konsept olarak da dünya çapında çok öncelerden beri görülmektedir. Bugün ise, dünyadaki temel sorunlardan biri olarak bilinmekte ve ülkelerin terörizme karşı savaşı son sürat sürdürülmektedir. Bu anlamda Türkiye'de, terör teşkilatları ile savaşan ülkelerin ilk sıralarında yer almaktadır.

Önceden de ifade ettiğimiz gibi Türkiye'de görülen terör teşkilatlarının eylemleri çok öncelerde de yer almasına karşın, 1973 senesinde ilk defa ismi geçen ve 1978 senesinde resmileşen PKK ismi oldukça fazla kullanılmıştır.²²⁷ Türkiye, 1960'lı senelerde sol ve sağ savaşları yüzünden çok fazla can kaybına şahit olmuştur. 1980'li senelerden itibaren de yıkıcı terör eylemleri ile başa çıkmaya çalışmıştır. Bu sırada dini kullanan terör teşkilatlarına karşı da savaşmış ve bu teşkilatlar önemli oranda bir problem olarak görülmekten men edilmiştir. Türkiye'de sol, sağ, dini temel alan terör teşkilatlarının denetimini elinde tutmuş ama yıkıcı terör eylemleri tamamen yok edilememiştir.

Türkiye, PKK ve başka terör teşkilatları ile gerçekleştirilen savaşların ilk zamanlarına kıyasla deneyim elde etmiş ve her adımının bilincinde olan bir ülkeye dönüşmüştür. Teknolojinin devamlı olarak ilerlemesine ek olarak, Türkiye terör ile savaşta işine yarayan malzemeleri geliştirmesine ilaveten giderek kendisini ilerletmiştir.²²⁸ Buna ek olarak bulunduğu yerin halkının ilerlemesine de ağırlık verilerek eğitim, öğretim, maddi ve sosyal açıdan yenilikler sağlanmaya uğraşmıştır.²²⁹

Türkiye, terörü yok edebilmesi için teşkilatların hizmet ve kişi yardımını durdurması gerekmektedir.²³⁰ Teşkilatları yok etmek için yapılan uğraşlarda önceleri

²²⁶ Acar, a.g.e.,s. 98

²²⁷ Fatih Mustafa Altun, "Etnik Ayrılıkçı Terörle Mücadele Politikaları Kapsamında Türkiye ve İspanya Analizi", 2010, s. 3

²²⁸ Haldun Yalçınkaya, "International Cooperation Against Foreign Terrorist Fighters: The Experience of Turkey"ORSAM Review of Regional Affairs, 2015, s.7

²²⁹ Ekici, a.g.e.,s. 67

²³⁰ Can Kasapoğlu, Sinan Ülgen, "Fırat Kalkanı Harekâtı ve El-Bab Operasyonu: Stratejik Bir Değerlendirme", EDAM Dış Politika ve Güvenlik Kağıtları Serisi,2017, s. 9

askeri kuvvet kullanmaya öncelik verilmiştir. Terör probleminin bu şekilde sonlandırılmaması ve çok uzun zaman sürmesi, güvenlik konusu haricindeki diğer faktörlerin de olaya dahil edilmesine neden olmuştur. Bugün teröre karşı yapılan bu savaş çok yönlü olarak devam etmektedir. Türkiye'nin etrafında meydana gelen gelişmeler de terörün yakın zamanda yok edilemeyeceğini kanıtlamaktadır.

Türkiye, teröre karşı yapılan çabalamalarda içinde bulunduğu toplumun yardımda bulunmasına olanak sağlayan bir yöntem kullanmayı tercih etmiştir. Gerçekleştirilen incelemelerde toplumun inancını sağlamak çok büyük bir destek olmuş ve gerçek teröristlerin ortaya çıkması için yardım edilmiştir.

SONUÇ

Terörizm dünya genelinde oldukça önem arz eden bir problem olarak görülmektedir. Terör artık sadece bulunduğu ülkenin bir problemi olmaktan ziyade dünya çapında bir problem olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Terör problemi bir ulusun ya da belli bir kesimin problemi değildir. Terörün şuan da bulunduğu yer, bu tanımdan farklı olan düşüncelerin kabul edilmediğini vurgulamaktadır. Bu yüzden – henüz resmi olarak onaylanmasa da dünyadaki herhangi bir yer veya kişi tarafından reddedilmesi bir zorunluluktur.

Terörizmin sebebinin ne olduğuna bakılmaksızın gerçekleştirdiği saldırılar akla sığmayan bir suçtur. Buna rağmen terör örgütlerinin hiçbiri kendilerini “terörist” ismiyle adlandırılmayı reddettiği fark edilmektedir. Yine de terör hakkında ortak bir açıklama bulunamamış olması terörün uluslararası anlamda farklılık göstermesine neden olmaktadır. Bu farklı düşünceler teröre karşı yapılan uğraşları da fazlasıyla tesiri altına almaktadır. Ülkelerin bazıları terörist olarak adlandırdığını diğerlerinin ise gerilla veya bağımsızlık savaşçısı olarak adlandırdığını onaylamaktadır. PKK/KCK terör örgütünün kendisini gerilla ya da bağımsızlık savaşçısı olarak adlandırmasının arkasında bu sebepler bulunmaktadır.

PKK, Türkiye'ye saldırmakla görevli olan teröristleri genellikle diğer ülkelerde hazırlamaktadır. PKK'nın eğitim verdiği alanların yer aldığı ülkelerde ilk olarak Irak ve Suriye bulunmaktadır. Teşkilat, ilk terör saldırılarını köylerde gerçekleştirmesine karşın sonradan bu saldırıları büyük şehirlere yönlendirmiştir. PKK, saldırılarını, genellikle pusuya düşürme, hanelere yapılan baskınlar, suikast planları, canlı bomba girişimleri, güvenlik birimlerinin kullandığı yollar için hazırlanan bomba ve mayın, ülke sınırlarından güvenlik birimlerinin olduğu alanlara girme gibi yollarla meydana getirmektedir.

PKK'nın Türkiye'de yapmış olduğu icraatleri yok etmek için ilk olarak bu teşkilata sağlanan para ve insan desteğini ortadan kaldırmak gerekmektedir. PKK'nın, diğer ülkelerde var olan mümessillerinin de, diplomatik çabayla ortadan kaldırılması için uğraşılmalıdır. PKK yararına yayın yapmakta olan TV, dergi, Radyo, Gazete gibi faktörlere ihtiyaç duyulan önlemler alınarak görevden alınmaları gerekmektedir. Terör örgütü yararına yapılan ve yasal görünen yürüyüş, toplantı ve mitingler onaylanmamalıdır. Teşkilata büyük ölçüde maddi destek sağlayan uyuşturucu ve silah ticaretine son verilmelidir.

PKK Terör örgütünün silahlı birlikleriyle yapılan çatışmada Türkiye'nin açıkça görülen galibiyeti bulunmaktadır. Teröristin yok edilmesi konusunda güvenlik birliklerinin yol, yöntem, araç-gereç ve malzeme yönünden üstünlük sağladığı tartışmaya kapalıdır. Askeri yönden açık ara üstünlük sağladığı görülmesine rağmen PKK terör örgütünün çok uzun bir zaman boyunca ülke genelinde çokça bahsedilmesi, örgütün hala yok edilememesi problemin askeriyeden kaynaklı olmadığını ortaya çıkarmaktadır. Bu sorunun var olduğu idrak edilmesine rağmen konuyla alakalı çözümün genellikle terör örgütünün bulunduğu istekler yönünde araştırıldığı açıkça görülmekle beraber "Silahlar sussun, barış sağlansın." "30 senedir silah çözüm olmadı." "Terörle ateşkes şart." gibi düşüncelerin ortaya atıldığı bilinmektedir. Ancak terörü ortadan kaldırmak için yapılan çabalamalar, tam bağımsız bir ülkenin hiç ara vermeden sürdürmesi icap eden bir konudur. Güvenlik birimlerinin sahip olduğu yer ise terörü ortadan kaldırmak için yapılan uğraşların sadece bir yönünü göstermektedir.

Türkiye, terörizm'i ortadan kaldırmak için bütün ülkelerin ortak bir çaba sarf etmesi gerektiğini bulunduğu toplantılarda ifade etmiştir. Türkiye, terör örgütüne yapılan desteklerin durdurulmasını ve bu konu ile ilgili diğer ülkelerin de sorumluluklarını yerine getirmesi isteğinde bulunmuştur. Türkiye, terör karşıtı yaptığı uğraşlarda, sadece silahlı girişimin tersiz olduğunu fark etmiş ve terörizm ile her şeyini ortaya koyarak mücadele etmiştir.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

ACAR Ünal, “**A'dan Z'ye Terörizm**”, Ankara, Kripto Yayınları, 1. Baskı, 2012

ACUN Can, KESKİN Bünyamin, “**PKK'nın Kuzey Suriye Örgütlenmesi PYD-YPG**”, SETA Yayınları, 2016

AKMARAL Kemal, “**Terörden Korunma ve Kurtulma Yolları**”, İstanbul, Anatolia Kitap, 2015

ALKAN Necati, “**Psikolojik Harekât, Polis ve Terörizm**”, EGM Yayınları, 2000

ALKAN Necati, “**Gençlik ve Radikalizm**”, İstanbul, Karakutu Yayınları, 2013

ALTUĞ Yılmaz, “**Terörün Anatomisi**”, **Altın Kitaplar**, 1995

BAHAR Halil İbrahim, “**Çözüm Süreci**”, Ankara, Karınca Ajans Yayıncılık, 2013

BAL İhsan, ÖZEREN Süleyman, “**Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele**”, İstanbul, USAK Yayınları, 2010

BAŞBUĞ İlker, “**Terör Örgütlerinin Sonu**”, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2014

ÇİTLİOĞLU Ercan, “**İnsanı, Dünyayı ve Terörizmi Anlamak**”, İstanbul, Destek Medya Prodüksiyon Yayınevi, 2011

DİLMAÇ Sabri, “**Terörizm Sorunu ve Türkiye**”, EGM Yayınları, 1997

ERCİYES Erdem, “**Ortadoğu Denkleminde Türkiye-Suriye İlişkileri**”, İstanbul, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2004

ERSEVER Ahmet Cem, “**Kürtler, PKK ve A. ÖCALAN**”, Ankara, Kitap Yayın, 1993,

GÜZEL Cemal, “Korkunun Korkusu: Terörizm”, **Ayraç Yayınları**, 2002

HOCA Enver, “**Emperyalizm ve Devrim**”, İstanbul, Yıldız Yayınevi, 1979

KAYA İbrahim, “**Terörle Mücadele ve Uluslararası Hukuk**” USAK Books, 2005

KIVILCIMLI Hikmet, “**Leninizm Nedir?**”, İstanbul, Sosyal İnsan Yayınları, 2015

LEWIS Bernard, “**Haşişiler: İslam'da radikal bir tarikat**”, Kapı Yayınları, 2005

ÖYMEN Onur, “**Teröre Yön Verenler**”, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1. Baskı, 2016

ÖZDAĞ Ümit, “**Algı Yönetimi: Propaganda, Psikolojik Savaş, Örtülü Operasyon ve Enformasyon Savaşı**”, Ankara, Kripto Basım Yayın, 2015

ÖZDAĞ Ümit, “**Türk Ordusunun PKK Operasyonları**”, İstanbul, Pegasus Yayınları, 2008

ÖZOĞLU Hakan, “**Osmanlıda Kürt Milliyetçiliği**”, İstanbul, İletişim Yayınları, 2. Baskı, 2009

SEMİZ Burhan, “**PKK ve KCK'nın Din Stratejisi, İdeoloji-Algı-Çatışma**”, İstanbul, Karakutu Yayınevi, 2013

YARKIN İsmail, “**Leninizm Nedir?**”, İstanbul, İnter Yayınları, 1990

MAKALELER

AÇIL Mustafa Burak, “**Uluslararası terörizm ve terörizmle mücadelenin önemi**”, 2010

AKYÜREK Salih, YILMAZ Mehmet Ali ve TAŞKIRAN Mustafa, “**İnsansız hava araçları muharebe alanında ve terörle mücadelede devrimsel dönüşüm**”, İstanbul, Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınları, 2012

ALTIN Nurullah, “**Modern Türkiye’de kimlik: Kürt kimliğinden Kürt sorununa**”, 2013

ALTUN Fatih Mustafa, “**Etnik Ayrılıkçı Terörle Mücadele Politikaları Kapsamında Türkiye ve İspanya Analizi**”, 2010

ATLI Davut, “**Terörle Mücadele Hizmetlerinde Toplam Kalite Yönetiminin Uygulanabilirliği**”, 2002

AYDIN Ahmet, “**Kürtler, PKK ve A.Öcalan**”, 1992

AYDIN Taner, “**Türkiye’de Narko Terörizm ve PKK/Kongra-Gel Terör Örgütü’nün Rolü**”, 2007

BAL İhsan, “**Terörizm: Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler**”, 2006

BENEK Sedat, “**Türkiye-Suriye İlişkilerinin Sosyal Coğrafya Açısından Tarihsel Arka Planı**”, 2016

BEREN Fatih, “**PKK/KCK Terör örgütünün Türkiye’de ki Eylem Profili**”, 2012

BİLGİÇ Mehmet Sadi, “**PKK/KCK’nın Stratejisi, Teknikleri ve Taktik Düzeyde Etnik Terörle Mücadele**”, 2014

BOZAN Mahmut, “**PKK ve Zorlama Bir Talep: Demokratik Özerklik**”, 2013

BOZKURT Enver, KANAT Selim, “**Uluslararası Toplumun Paradoksu: Terörizm, İnsan Hakları, Güvenlik ve 11 Eylül Sonrası Meydana Gelen Değişiklikler**” 2007

BOZKURT İhsan, “**Terör, PKK ve Dış Destek**”, 2013

BUZOĞLU Mustafa Hüseyin, “**Körfez Savaşı ve PKK**”, 1996

CHARTERS David, “**Benjamin Netanyahu, ed. Terrorism: How The West Can Win**”, 1987

ÇİÇEK Ufuk, “**SASAM Güneydoğu İlleri Çalışma ve Gezi Programı Öğrenci Raporu**”, 2015

ÇOMAKLI Şafak Ertan, TURAN Deniz, “**FETÖ ve PKK Bağlamında Terör Amaçlı Kullanılan Kamusal Mal ve Hizmetler**”, 2017

DEMİRCİ Nedret, “**Finansal krizlerin anatomisi: modern kriz teorileri ışığında gelişmekte olan ülkeler ve Türkiye**”, 2005

DİLMAÇ Sabri, “**Uluslararası Bir Sorun Terörizm ve Türkiye**”, 1996

DURU Hacı, YİĞİT Mehmet Ali, “**Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun, Uygulanması ve Etkileri**”, 2014

EGM, **Terörle Mücadele ve Harekât Dairesi Başkanlığı Arşivi**, 2004

EKİCİ Behsat, “**PKK'nın Kenevir Ekimindeki Rolü**”, 2013Beril Dedeoğlu, “**Türkiye-İrak İlişkileri: "Doğu"- "Batı" Eksenini ve Değişkenler**”, 2011

EKMEKÇİ Ömer, “**Özür, Eski Hükümlü ve Terör Mağduru İstihdamında Yaşanan Sorunlar ve İtiraz Usulündeki Değişiklikler**”, 2005

ERGÜL Erhan, DÖNMEZ Rasim Özgür, “**Kürdistan İşçi Partisi (PKK) Terör Örgütü: Etnik Terörün Fikri Yapısı, Anatomisi ve Şiddet Stratejileri**”, 2007

GENÇTÜRK Tuğçe, “**Terör Kavramı ve Uluslararası Terörizme Farklı Yaklaşımlar**”, 2012

GEORGE Bruce, WATSON Timothy, **“International Terrorism After 1992”**
1992

GUNTER Micheal, **“Ermeni Terörizminin Çağdaş Görünümü”** 1989

GÜLER Uğur, **“Türkiye’de Siyasal Bir Aktör Olarak Ordu”** 2006

GÜNEŞ Serdar, **“Türkiye ve PKK Barış Sürecini Kurtarmak”**, International
Crisis Group Avrupa Raporu, 2014

GÜZEL Cemal, **“Korkunun Korkusu: Terörizm”** 2002

HERBST Philip, HERBST Robert, **“Talking terrorism: a dictionary of the
loaded language of political violence”** 2003

IŞIK Mehmet, **“Terör Örgütlerinin Bir Propaganda Aracı Olarak İnterneti
Kullanılması: Örnek Olay PKK Terör Örgütü”** 2009

İÇLİ Tülin, Sever Hanifi, **“Profiling Foreigners Involved in Crime: The Case
of İstanbul”** 2008

İLHAN Suat, **“Terör: Neden Türkiye?”**, 1998

İNAN Aybüke, **“Kerkük-Yumurtalık Petrol Boru Hattı ve Türkiye-Irak
İlişkileri (1973-2011)”**, 2013

İNAT Kemal, **“Türkiye’nin Ortadoğu politikası 2005”**, 2005

İŞERİ Reyhan, CENGİZ Başak, **“Türkiye’de Etnik Terör: Asala ve PKK
Örneği”**, 2008

KAMALAK İhsan, Dura Nazım, **“Neden Sosyalizm?”** 2008

KARACA Bilal, **“Türkiye’de Devlet’in ve PKK’nın Stratejik Dönüşümü”**,
2015

KASAPOĞLU Can, ÜLGEN Sinan, **“Fırat Kalkanı Harekâtı ve El-Bab
Operasyonu: Stratejik Bir Değerlendirme”**, EDAM Dış Politika ve Güvenlik
Kağıtları Serisi, 2017

- KAŞIKÇI Tamer, “**Küresel Terörizm ve Birleşmiş Milletler Sistemi**”, 2016
- KİBAROĞLU Mustafa, “**Kitle İmha Silahları ile Terör: Kıyametin Yeni Eşiği Mi?**”, Avrasya Dosyası, 2006
- KOÇ İlyas, “**İran Dış Politikasında "Takiye": PKK Örneği**”, 2014
- KÖSE Talha, “**Fetö ve PKK'nın Lider Kadrolarının Tasfiyesinin Terörle Mücadeleye Katkıları**”, 2016
- LAQUEUR Walter, “**Terörizmin Yorumlanması**” 2002
- MADEN Tuğba Evrim, “**Kriz Dönemlerinde Su Politikaları: Türkiye-Suriye**”, 2012
- ÖCALAN Abdullah, “**Kürdistan Devriminin Yolu/Manifesto**”, 1984
- ÖĞÜR Berkan, BAYKAL Zana ve BALCI Ali, “**Kuzey Irak-Türkiye İlişkileri: PKK, Güvenlik ve İş birliği**”, 2014
- ÖNEN Ali, “**Uluslararası Terörizm ve PKK Terör Örgütü (1980'den Günümüze)**”, 2016
- ÖZBAY Fatih, “**Soğuk Savaş Sonrası Türkiye-Rusya İlişkileri: 1992-2010**”, 2011
- ÖZCAN Mehmet, “**Terörün Matruşkası KCK**”, 2012
- ÖZCAN Nihat Ali, “**PKK (Kürdistan İşçi Partisi) tarihi, ideolojisi ve yöntemi**” 1999
- SAĞLAM Bilal, “**Terörizm Bağlamında Türkiye-İran İlişkileri**”, 2015
- SANDIKLI Atilla, “**Terörle mücadele stratejisi**”, 2011
- SANDIKLI Atilla, Kaya Erdem, “**Uluslararası İlişkiler Teorileri ve Barış**”, 2012

SARAY Mehmet, **“Ermenistan ve Türk Ermeni İlişkileri”**, İÜ Edebiyat Fakültesi, 2003

SELF Andrew, FERRİS Jared, **“Ölümler Yalan Söylemez: PKK'nın Bölgesel Kılıf Oyununu Açığa Çıkarmak İçin Çatışmada Ölüm Verilerini Kullanmak”**, ORSAM Bölgesel Gelişmeler Değerlendirilmesi, 2017

SEMİN Ali, **“Türkiye'nin Irak Politikası Işığında Kuzey Irak Açılımı”** 2011

SÖKMEN Aşkın İnci, **“İdeolojik Boyutu ile PKK Terör Örgütü”**, 2012

SÜMERCAN Mustafa Murat, **“Uluslararası Terörizm ve PKK Terör Örgütü”**, 2010

TAŞKIN Süleyman, **“Abdullah Öcalan'ın Yakalanması Sonrası Dönemde Öcalan'ın PKK Terör Örgütü İçin Önemi”** 2011

TEKİN Yusuf, **Türkiye'de ilk Sosyalist Hareket İştirak Çevresi'nin Sosyalizm Anlayışı Üzerine Bir Değerlendirme**”, 1998

TEMİZÖZ Cemal, **“Siyasallaşan PKK Terörü”**, 2012

TERKAN Aytekin, **“Terörizmle Mücadele Kapsamında İnsansız Hava Araçlarının Rolü: Federal Yönetimli Aşiret Bölgesi Örneği”**, 2015

THACKRAH John Richard, **“Encyclopedia of terrorism and political violence”** 1987

TÖRELİ Türkmen, **“PKK terör örgütü: tarihsel ve siyasal gelişim süreci bakımından incelenmesi; 1978-1998”**, 2002

TÜYSÜZOĞLU Göktürk, **“Milenyum Sonrası Türkiye-İsrail İlişkileri'nin Değişen Görünümü”**, Akademik Orta Doğu, 2014

ULUTAŞ Ufuk, **“Musul Operasyonu: Türkiye'nin Öncelikleri, Sorunlar ve Kalıcı Çözüm Yolları”**, 2016

WEİMANN Gabriel, WİNN Conrad, **“The Theater of terror: Massmedia International Terrorism”**, 1994

YAĞBASAN Mustafa, **“Arap Medyasında Türkiye'nin Değişen Siyasal Algısı”**, 2010

YALÇINKAYA Haldun, **“International Cooperation Against Foreign Terrorist Fighters: The Experience of Turkey”** ORSAM Review of Regional Affairs, 2015

YEMENİCİ Aysun Devrim, **“Terör ve Devletleşme Amacı: PKK Üzerinden Bir İnceleme”**, 2016

YILMAZ Hakan, **“Türkiye’de Kimlikler, Kürt Sorunu ve Çözüm Süreci: Kamuoyundaki Algılar ve Tutumlar”**, 2014

YILMAZ Serdar Bülent, **“PKK'nın Laiklik Hassasiyeti”**, 2009

ZENGİN Can, **“AB'ye Entegrasyon Sürecinde Türkiye'nin Terörle Mücadele Politikası”**, 2016

DERGİLER

AKBULUT Fatih, BEREN Fatih, **“Terörle Mücadelede Bütüncül Yaklaşımın Sosyal Politika Uygulamaları Bağlamından Algılanması: Suruç İlçesi Örneği”**, Akademik İncelemeler Dergisi, 2012

ATABEY Ömer Serdar, ULUTAŞ Ahmet, **“Terörizmin Önlenmesinde Önemli Bir Araç Olarak Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi”**, TBB Dergisi, 2011

BARLAS Mustafa, **“Önleyici Kollukta Psikolojik Operasyonlara Karşı Önlemler”**, 21. Yüzyıl Dergisi, 2008

CANTENAR Ömer Faruk, TÜMLÜ Fatih, **“PKK Terör Örgütünün Eylemlerinin Güvenlik Güçleri Zayıfatı Açısından Analizi”**, Kara Harp Okulu Dergisi, 2016

ÇELİKPALA Mitat, **“Rekabet ve İş birliği İkileminde Yönünü Arayan Türk-Rus İlişkileri”**, Bilig Dergisi, 2015

ÇETİN Hakan Cem,DURU Hacı, “**Bitmeyen Savaş: Diyarbakır'da Terör-Uyuşturucu İlişkisi**”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2015

DOĞU Ergil, “**Terörizmin Mantığı ve Hedefi**”, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 1991

ERDOĞAN İbrahim, “**Terörle Mücadele Stratejileri Bağlamında “Müzakere”: Türkiye Örneği**”, Akademik İncelemeler Dergisi, 2013

ERGÜL Ergin, “**Özgürlük ve Güvenlik Dengesi Bağlamında Uluslararası Terörle Mücadele Stratejileri**”, 2014

İLHAN Rifat, “**Yok ediciliğin Psikolojisi: PKK-KCK-BDP-DTK**”, 21. Yüzyıl Dergisi, 2012

KANAT Selim, KODAMAN Timuçin ve İREN Adem Ali, “**İnsani Güvenlik ve Terörizmle Mücadele**”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2016

KARABULUT Umut, ERYILMAZ Engin, “**PKK Terör Örgütü ve Türkiye-Suriye İlişkilerine Etkileri**”, Belgi Dergisi, 2016

KARAHANOĞULLARI Onur, “**Marksizm ve Hukuk**”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi, 2002

KARTAL Atahan Birol, “**Uluslararası Terörizmin Değişen Yapısı ve Terör Örgütlerinin Sosyal Medyayı Kullanması: Suriye’de DAESH ve YPG Örneği**”, Güvenlik Stratejileri Dergisi, 2018

KAZAN Hüseyin, “**Terör-Medya İlişkisi ve Medyada Terör Haberciliği**”, Güvenlik Stratejileri Dergisi, 2016

KIZMAZ Zahir, ÖNDER Mehmet, “**Köy Korucularının Kürt Sorunu ve PKK Örgütü Konusundaki Görüşleri Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma**” Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2016

KORKMAZ Gürol, “**Tanımlı Sorunlu Bir Kavram Olan: Terör**”, Polis Dergisi, 2006

KORKMAZ Sertaç Canalp, **“Gelişen Askeri Kapasitesi Bağlamında PKK/PYD Terör Örgütü”**, Ortadoğu Dergisi, 2017

KÖSE Talha, **“Çözüm Sürecinin Yükseliş ve Düşüşü”**, Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi, 2017

KURUBAŞ Erol, **“Etnik Sorun-Dış Politika İlişkisi Bağlamında Kürt Sorununun Türk Dış Politikasına Etkileri”**, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 2009

KÜÇÜKŞAHİN Ahmet, **“Doğu ve Güneydoğu Anadolu’yu PKK Terörüne Hazırlayan Nedenler”**, Güvenlik Stratejileri Dergisi, 2015

MURATOĞLU Enver, **“11 Eylül Sonrası Terörizmin Kazandığı Yeni Boyut ve Uluslararası Terörizmin Türkiye'ye Yansımaları”**, 2007

ÖZEREN Süleyman, SÖZER Alper ve BAŞIBÜYÜK Oğuzhan, **“Bireylerin Terör Örgütüne Katılmasına Etki Eden Faktörler Üzerine Bir Alan Çalışması: PKK/KCK Örneği”**, Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi, 2012

ÖZKAN Ersan, ÖZDEMİR Habib, **“Nitelikli Terör Örgüt Üyesi Kaynağı: KCK Siyaset Akademisi Örnek Olay”**, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2014

PASUNE Özlem Kayhan, **“Türkiye'nin Kürt Sorunu: Arap Baharı ile Değişen Yurtiçi ve Bölgesel Dinamikler”**, Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği-Uluslararası İlişkiler Dergisi, 2014

PINAR Atilla, **“Terörle Mücadelede Özgürlük ve Güvenlik Dengesi / Hukuk ve Sevgi Evrenseldir”**, Ankara Barosu Dergisi, 2015

SANDIKLI Atilla, AKÇADAĞ Emine, **“Kıbrıs sorunu kapsamında AB-Türkiye ilişkileri”**, Bilge Strateji Dergisi, 2011

SEMERCİOĞLU Harun, **“Uluslararası Terörizmde Küresel İşbirliği: Bir Ütopya”**, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2016

SEZER Tayfun, “**Manifesto'dan KCK Sözleşmesi'ne PKK/KCK'da Söylem**”, Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi, 2011

SİNKAYA Bayram, “**Suriye Krizi Çerçevesinde İnan-PYD İlişkileri: Taktik Ortaklık**”, Ortadoğu Dergisi, 2015

YALÇIN Emruhan, “**Şark Meselesi ve Emperyalistlerin Türk Politikası**”, Sosyal Bilimler Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2015

YEŞİLTAŞ Murat, ÖZÇELİK Necdet, “**PKK Terörünün Yeni Dinamikleri Radikalleşme ve Şehir Çatışması**”, Seta Analiz Dergisi, 2016

ZENGİNLİOĞLU Samet, “**Uluslararası Terörizm ve Avrupa Birliği**”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2016

ARŞİV KAYNAKLARI

EGM, **Terörle Mücadele ve Harekât Dairesi Başkanlığı Arşivi**, 2004

EM, “**Terörle Mücadele Hizmet İçi Eğitim Notları, Örgüt Elemanlarıyla Yapılan Mülakatlar**”, 2009

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, 1994

İNTERNET KAYNAKLARI

AİHS, Md,17 ve İHEB, Md,29,
<http://www.belgenet.com/arsiv/sozlesme.2009>(Erişim Tarihi: 10.04.2019)

ANADOLU AJANSI, “**Türkiye ve AB Arasında Özel Terör Zirvesi**”,
<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/turkiye-ve-ab-arasinda-ozel-teror-zirvesi/586467>,
(Erişim Tarihi: 10.04.2019)

Anayasa, Md.14, <http://www.anayasa.gen.tr/1982>(Erişim Tarihi: 10.04.2019)

KCK Sözleşmesi, 2007, md. 13/5
(http://www.2shared.com/document/tBKzgmub/KCK_Szlemesi.html, (Erişim Tarihi: 18.05.2019)

Örgüt” <http://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 25.04.2019)

ÖZÇELİK Ümran, “Yaşamda Alternatif Dergisi”, 1998,
<http://www.tbmm.gov.tr>(Erişim Tarihi: 25.04.2019)

